

SAN MATEO

San Mateopa Pedee Pia P'ãda

San Mateopa na pedee pia p'ãji. Ichiaba t'ijarapachida Leví. Judío paji. Jesucristo ome nipapachi. Na pedee pia p'ãdade Mateopa jara bi Jesús Tachi Ak'õrepa pëida eperãarã o k'achiadeepa k'aripa atamerã Tachi Ak'õrepa jaradak'a judiorã chonaarãmaa Antiguo Testamento apatade. Audú jara bi Jesupa jarateepatade. Irua eperãarãmaa ùraapachi; chi k'õp'ãyoorãmaa jarateepachi; nepiripachi ne-inaa jarateeit'ee mãik'aapa jarapachi sãga p'anapataadaipia bi Tachi Ak'õre jua ek'ari p'anapataarã.

Naapiara Mateopa jara bi Jesús chonaarãwedapema judiorã èreerãdeepa uchiada; iru t'oda mãik'aapa treinta años wãyaap'eda, Juan Bautistapa irude jarateeda (caps. 1.1–3.12). Jara bi Juanpa Jesús poro chooda; Jesús unuda netuara ome eujã pania wëe bide mãik'aapa Jesús ewaa jaratee beek'ãri (caps. 3.13–4.25). Jara bi Jesupa jarateepata Galilea eujãde: ùraa jarateeda ee bide nipak'ãri (caps. 5–7); ne-inaa ooda eperãarãpa p'oyaa oodak'aa ãchi juadoopa (caps. 8–9); ichi k'õp'ãyoorã doce jirit'erada (cap. 10); awaraa ùraa jarateeda Galileade (caps. 11–12); awaraa nepirida jarateeit'ee (cap. 13) mãik'aapa Rey Herodepa ooda Jesupa jarateepatade ùrik'ãri (cap. 14.1-12). Jara bi Jesús nipapata awaraa eujãde (caps. 14.13–17.20); ichia t'ëe ooda Galilea eujãde (caps. 17.21–18.35) mãik'aapa wãda

Jerusalendee (caps. 19–20); ichia mama ooda m̄aik'aapa jarateeda (caps. 21.1–26.13). Jara bi iru jita atadap'eda, ateadap'edaa judiorā poroorā k'īrapite m̄aik'aapa iru peet'aadap'edaa (caps. 26.14–27.66). T'ēpai jara bi iru chok'ai p'irabaida m̄aik'aapa pedee t'ēe jarada ijāapataarāpa iru ūraa jarateenadamerā na p'ek'au eujā jōmaade (cap. 28).

Jesucristo ēreerā t'ī p'āda
(Lc 3.23-38)

¹ Jesucristo uchiaji chonaarāwedapema Rey Daviddeepa m̄aik'aapa Abrahamdeepa. Chonaarāwedapemaarāpa iru ēreerā t'ī p'ājida ichi t'ēpemaarāpa k'awaadamerā k'airādeepa uchiaji.

² Abraham Isaac ak'ōre paji. Isaac Jacob ak'ōre paji. Jacob Judá ak'ōre paji m̄aik'aapa Judá ipemaarāde ichiaba.

³ Judá Fares m̄aik'aapa Zara ak'ōre paji. Āchi nawe Tamar paji. Fares Hesrón ak'ōre paji. Hesrón Aram ak'ōre paji.

⁴ Aram Aminadab ak'ōre paji. Aminadab Nahasón ak'ōre paji. Nahasón Salmón ak'ōre paji.

⁵ Salmón Booz ak'ōre paji m̄aik'aapa Rahab Booz nawe paji. Booz Obed ak'ōre paji m̄aik'aapa Rut Obed nawe paji. Obed Jesé ak'ōre paji.

⁶ Jesé Rey David ak'ōre paji. Rey David Salomón ak'ōre paji m̄aik'aapa Urías wēra pada Salomón nawe paji.

⁷ Salomón Roboam ak'ōre paji. Roboam Abías ak'ōre paji. Abías Asá ak'ōre paji.

⁸ Asá Josafat ak'õre paji. Josafat Joram ak'õre paji. Joram Ozías ak'õre paji.

⁹ Ozías Jotam ak'õre paji. Jotam Acáz ak'õre paji. Acáz Ezequías ak'õre paji.

¹⁰ Ezequías Manasés ak'õre paji. Manasés Amón ak'õre paji. Amón Josías ak'õre paji.

¹¹ Josías Jeconías, chi ìpemaarã ome ak'õre paji. Mãirã p'anapachida Babilónia p'uurudepemaarãpa Israel pidaarã p'oyaadap'eda, presok'a ateedak'ãri ãchi eujãdee.

¹² Ma Babilónia p'uurudee wãdap'edaa, Jeconías Salatiel ak'õre paji. Salatiel Zorobabel ak'õre paji.

¹³ Zorobabel Abihud ak'õre paji. Abihud Eliaquim ak'õre paji. Eliaquim Azor ak'õre paji.

¹⁴ Azor Sadoc ak'õre paji. Sadoc Aquim ak'õre paji. Aquim Eliud ak'õre paji.

¹⁵ Eliud Eleazar ak'õre paji. Eleazar Matán ak'õre paji. Matán Jacob ak'õre paji.

¹⁶ Jacob José ak'õre paji. José María imik'ïra paji. María Jesús nawe paji. Ma Jesús ichiaba t'ïjarapachida Cristo; jara k'inia bi Tachi Ak'õrepa pëida eperãarã rey pamerã.

¹⁷ Abrahamdeepa uchiada catorce uchiadap'edaarã uchiajida Rey David parumaa. Daviddeepa ichiaba uchiada catorce uchiadap'edaarã uchiajida Israel pidaarã ateerutamaa Babilónia p'uurudee. Ichiaba madeepa uchiada catorce uchiadap'edaarã uchiajida Jesucristo t'orumaa.

Jesucristo t'oda
(Lc 2.1-7)

18 Jesucristo t'oda nãga paji. Iru nawe, María, pedeetee baji José ome miak'ãidait'ee. Mamĩda araa padai naaweda, Tachi Ak'õre Jaurepa biak'oopiji.

19 Josepa biak'oo bi unuk'ãri, miak'ãi-e pait'ee paji iru ome. Mamĩda José t'ãri pia bada perã, María k'ĩra nejasiapiamaapa k'ĩup'ee amaatait'ee paji, awaraarãpa k'awaanaadamerã.

20 Mãga k'ĩsia bide, k'ãimok'araaji it'aripema ángel ome. Mãgipa mãgaji:

—José, Rey Daviddeepa uchiada, waaweenáaji María ome miak'ãit'ee, Ak'õre Jaurepata ma warra oopida perã.

21 Mariapa imik'ĩra warra t'oit'ee. T'ĩ biit'eeda aji, Jesús, irua eperãarã k'aripait'ee perã atua-naadamerã áchia p'ek'au k'achia oopata k'aurepa.

22 Mãga paji Tachi Ak'õrepa jarapidak'a chonaarãweda ichi pedee jarapari it'aideepa:

23 'Awẽra imik'ĩra ome k'ãi-ee bita biak'ooit'ee mãik'aapa imik'ĩra warra t'oit'ee. Iru t'ĩjaradait'ee Emanuel.' *(Is 7.14)*

Mãgí t'ĩ jara k'inia bi: “Tachi Ak'õre tachi ome bapari.”

24 José ĩrimak'ãri, ooji ma angelpa jaradak'a. María ataji ichi wẽra pamerã.

25 Mamĩda miak'ãida-e paji, chi warra t'oru misa. T'ok'ãri, Josepa t'ĩ biji Jesús.

2

K'ĩsia k'awaa beerã chedap'edaa Jesús ak'ide

1 Jesús t'oji Belén p'uurude Mãgí p'uuru Judea eujãde bi. T'ok'ãri, Herodes Judea eujãdepema

rey paji. Maapai k'ĩsia k'awaa beerã ak'õrejĩru uchiapari eereepa Jerusalén p'uurudee chejida. ãchia lucero ak'ipachida k'awaadait'ee ne-inaa p'asait'ee bi.

² Pachedak'ãri, eperãarã iidijida:

—¿Sãma bĩma ajida, Judiorã Rey t'oda? Iru lucero uchiak'ãri ak'õrejĩru uchiapari eere, rey waibia t'oda k'awaajida. Mapa ma lucero t'ëe chejida parã rey jiride. Irumaa it'aa t'ide chejidada ajida.

³ Rey Herodepa mãga ũrik'ãri, p'era pik'a nĩbeeji, Jerusalén p'uuru pidaarã ichiaba.

⁴ Mãpai Herodepa t'ĩ pëiji p'aareerã poroorã mãik'aapa Moisepa p'ãda jarateepataarã. Iidiji sãmata Tachi Ak'õrepa pëiit'ee bada t'oit'ee paji.

⁵ Mãpai p'anaujida:

—Belén p'uurude, Judea eujãde t'oit'ee. Chonaarãweda Ak'õre pedee jaraparipa nãga p'ãji:

⁶ 'Belén p'uuru apema Judea eujãdepema p'uuru k'ãyaara ek'ariara bi-e, ma p'uurude eperãarã poro waibia t'oit'ee perã. Irua Israel pidaarã ak'it'ee mi pari.' (Mi 5.2)

⁷ Herodepa mãga ũrik'ãri, ma k'ĩsia k'awaa beerã mera t'ĩ pëiji iidiit'ee sãaweda ma lucero unujida.

⁸ Maap'eda ãchi Belendee pëiji. Mamĩda mãgaji:

—Wãti ma warra jiride. Pia iididapãde aji, ma warra pari. Unu atadak'ãri, mĩmaa jara chedapãde aji, mi jida ichiaba irumaa it'aa t'ide wã k'inia bairã.

⁹ Mãpai k'ĩsia k'awaa beerã wãjida. Ma lucero ãchi naa wãpachi. Mata ak'inĩ banaji ma warra badamãi.

10 Māga unudak'āri, o-īadachida.

11 Teeda t'īudak'āri, unujida ma warra chi nawe María ome. Māpai bedabaidap'eda, it'aa t'ījida ma warra k'īrapite māik'aapa āchi net'aa aneedap'edaa ewat'idak'āri, teejida nēe, ne-inaa t'ūa bapari bajūbak'a māik'aapa k'era pia t'ījarapatap'edaa mirra.

12 Maap'eda k'āimok'araade Tachi Ak'ōrepa jaraji waa wānaadamērā Herodema. Mapa awaraa ode wājida āchi eujādee.

María José ome Egipto eujādee mirudap'edaa

13 K'īsia k'awaa beerā wādap'edaa t'ēpai, k'āimok'araade it'aripema angelpa Josemaa māgaji:

—P'irabāiji māik'aapa wāji Egipto eujādee pichi wēra iru warra ome. Mama p'ananadapāde aji, mia jararumaa, Herodepa na warra jiripiit'ee perā peepiit'ee.

14 Aramāgá José p'irabaiji. María māik'aapa chi warra atap'eda, p'ārik'ua Egiptodee wājida.

15 Mama p'aneejida Herodes piurumaa. Māga paji Tachi Ak'ōrepa jaradak'a, ichi pedee jarapari it'aideepa:

'Egipto eujādeepa mi warra t'ī pēiji chemerā.' (Os

11.1)

Herodepa imik'īra warrarā peepida

16 Herodepa k'awaak'āri ma k'īsia k'awaa beerāpa ichi k'ūrat'aadap'edaa, k'īraudachi. Āchia jaradade k'īsiap'eda, ichi soldaorā pēiji Belén p'uurudee māik'aapa p'uuru k'ait'a p'anadap'edaamaa, warrarā año omeedeepea edaa peek'oodamerā.

17 Māgá Tachi Ak'õre pedee jarapari Jeremiapa jaradak'a uchiaji:

18 'Rama p'uurude jēepi ororoo ũrijida. Jēepi chupiria ũrijida. Raquel jēe nĩbaji ichi war-rarā-it'ee. Apidaapa ichi t'āri o-ĩ-ĩapidak'aa paji, chi warrarā k'iniidaidap'edaa perā.
(*Jer 31.15*)

19 Herodes piuda t'ēepai, Egiptode at'āri p'anide k'āimok'araade angelpa jaraji Josemaa:

20 –Wāpáde aji, Israel eujādee pichi wēra, chi warra ome, warra pee k'inia p'anadap'edaarā pi-udap'edaa perā.

21 Māgá wājida Ak'õrepa jara pēidak'a.

22 Mamĩda Josepa k'awaak'āri Arquelao rey bi chi ak'õre Herodes pari Judea eujāde, waawee baji mama banait'ee. Māga nide k'āimok'araade Tachi Ak'õrepa jaraji Galilea eujādee wādamerā.

23 Mama panadak'āri, Nazaret p'uurude p'ananejida. Māga paji Ak'õre pedee jarapataarāpa jaradap'edaak'a: “Eperāarāpa Jesús t'ĩjarapataadait'ee Nazaret pida.”

3

Juan Bautistapa jarateeda

(*Mr 1.1-8; Lc 3.1-9, 15-17; Jn 1.19-28*)

1 Ma t'ēepai eperā t'ĩjarapatap'edaa Juan Bautista Tachi Ak'õrepa jara pēida jara cheji Judea eujāde, eujā pania wēe bimāi.

2 Māgaji:

—jP'ek'au k'achia oo amáati māk'aapa Tachi Ak'õrede ijāpatáati! Taarā-e nide Tachi Ak'õrepa

eperãarã p'e biit'eeda aji, ichi jua ek'ari, ichideerã p'aneedamerã.

³ Chonaarãweda Tachi Ak'õre pedee jarapari Isaíapa jaraji:

'Eujã pania wêe bide eperã bia bi: "O pi-ia oopatak'a poro waibia chei naaweda, mãga pik'a p'ek'au k'achia oo amáati Tachi Waibia chei naaweda." ' (Is 40.3)

⁴ Mãgí eperã Juan paji. P'aru camello k'aradee k'ada jĩpachi. Chi k'irride jĩpari ne-ede ooda paji. K'opachi sisi mãik'aapa topachi jirri miéle.

⁵ Eperãarã Jerusalén p'uurude p'anadap'edaarã awaraa Judea eujãdepemaarã ome mãik'aapa Jordán to k'ait'a p'anadap'edaarã ome chejida Juan pedee ùride.

⁶ Tachi Ak'õremaa chupiria iidi chejida ãchia p'ek'au k'achia oopatap'edaa k'aurepa. Mãpai Juanpa ãchi poro choo wãpachi Jordán to jãde.

⁷ Fariseorã saduceorã ome chok'ara ichiaba chejida Juanmaa poro choopide. Mamída Juanpa mǎgaji:

—¡Parã k'achia-idaa beerãdeepa uchi-adap'edaarã! ¡Taamák'api p'ani! ¿Poro choopi chejida-ek'ã Tachi Ak'õre juapa mia k'iniada-e p'anadairã?

⁸ Mãga pirã, p'ek'au k'achia oo amáati mãik'aapa p'anapataati Tachi Ak'õrepa k'inia bik'a.

⁹ K'ĩsianáati Tachi Ak'õrepa parãta miapi-e pait'ee Abrahamdeepa uchiadap'edaa perã. Mia jara bi: Na mãudeepa Tachi Ak'õrepa Abrahamdeepa uchi-adap'edaarã oo atai.

¹⁰ Ara chaarapa nejõ bĩri chauk'aa bi t'u peet'aapatak'a t'ipitaude bat'at'aadait'ee paa

jõmerã, mãga pik'a taarã-e Tachi Ak'õrepa jõpiit'ee parã, chi oodaamaa p'anapataarã irua k'inia bik'a.

11 Mia parã poro choopari paniapa, ak'ipidamerã pãchia p'ek'au k'achia oopata oodaamaa p'ani mãik'aapa wãara Tachi Ak'õrede ijãa p'ani. Mamĩda eperã mi t'ẽe cheru mi k'ãyaara waibiara bi. Mia iru chancla ateeik'araa bi, mi iru k'ãyaara ek'ariara bairã. Irua eperãarã nãgã poro chooit'ee. Tachi Ak'õre Jaure ba chepiit'ee parã k'ap'iade. Mamĩda ichide ijãadak'aa beerã t'ipitaude jõpiit'ee.

12 Ooit'ee trigo ewaparipa ooparik'a. Mãgipa pala aneek'ãri, trigo ewada it'aa jira bat'apari chi tau uchiamerã mãik'aapa nãupa chi e ãyaa ateemerã. Maap'eda ma trigo tau ia bĩpari chi iapatamã. Mamĩda chi e beeda t'ipitaude bat'at'aapari. Mãgĩ t'ipitau k'ĩik'aada aji.

Jesús poro chooda

(Mr 1.9-11; Lc 3.21-22)

13 Maapai Jesús wãji Galilea eujãdeepa Jordán todee, Juan badamaa poro choopide.

14 Ewaa weda Juanpa iru poro choo-e pait'ee paji. Mapa mãgaji:

—Piata mi poro choopia bi. ¿Sãap'eda mimaa cheruma aji, pi poro choopide?

15 Mamĩda Jesupa p'anauji:

—Mi poro choopãde aji, Tachi Ak'õrepa jara bik'a uchiamerã.

Mãpai Juanpa poro chooji.

16 Poro choop'eda, Jesús toiduupa uchiak'ãri, pajã ewadachi mãik'aapa irua unuji Tachi Ak'õre Jaure ichi ĩri palomak'a baai cheru.

17 Māpai ũriji it'ariipa nāga pedeeru:

—Nata mi Warra k'inia. Irua mi t'āri o-īapipari.

4

*Netuara Poro Waibiapa Jesús k'achiade
baapiit'ee pada*

(Mr 1.12-13; Lc 4.1-13)

¹ Maap'eda Tachi Ak'õre Jaurepa Jesús wāpiji eujā pania wēe bīmaa, Netuara Poro Waibiapa irumaa ne-inaa k'achia oopi k'inia bada perā.

² Mama k'āima cuarenta nek'o-ee baji. Mapa jarrapisia nībeeji.

³ Māga nide Netuara Poro Waibiapa ne-inaa k'achia oopide cheji māik'aapa māgaji:

—Wāara pi Tachi Ak'õre Warra pīrā, na māu pan papit'aapāde aji.

⁴ Jesupa p'anauji:

—¡Oo-eda! aji. Tachi Ak'õre Ũraa p'ādade jara bi:
'Eperā chik'o k'o bīpapai chok'ai bak'aa. Tachi
Ak'õre pedee k'awa bīpa ichita chok'ai ba-
pari.' *(Dt 8.3)*

⁵ T'ēepai Netuara Poro Waibiapa iru ateeji Jerusalendee, Tachi Ak'õrepa jirit'erada p'uurudee. Mama Tachi Ak'õre te waibia ek'arra ĩri it'í ateeji

⁶ māik'aapa māgaji:

—Wāara pi Tachi Ak'õre Warra pīrā, namāik'aapa jītidaipāde aji, Tachi Ak'õre Ũraa p'ādade jara bairā:
'Ak'õrepa ichi angeleerā pēiit'ee pi k'aripadamerā.

Āchia pi jita atadait'ee māik'aapa pi

t'idik'adait'ee, pichi biiri pida māumaa p'u
oopiamaapa.' (Sal 91.11-12)

⁷ Jesupa p'anauji:

—jĩti-eda! aji. Ichiaba Tachi Ak'õre Ũraa p'ãdade
jara bi:

'Ne-inaa pariatua oonáaji k'awaaít'ee wãara Tachi
Ak'õre Waibiapa tachi ak'ipari wa mãga-e.'
(Dt 6.16)

⁸ Maap'eda Netuara Poro Waibiapa iru ee it'iaara
bi nok'ode ateeji. Mama ak'ipiji jõmaweda na
p'ek'au eujãdepema p'uuru, net'aa pi-ia ome.

⁹ Mãpai mãgaji:

—Pita mi k'irapite bedabaip'eda, mimaa it'aa
t'ĩrura, mãgara na jõmaweda pèré payada aji.

¹⁰ Jesupa p'anauji:

—jOo-eda! aji. ãyaa wãpáde aji, Satanás.

Tachi Ak'õre Ũraa p'ãdade jara bi:

'Tachi Ak'õre Waibiaamaa aupai it'aa t'ĩpatáati
mãik'aapa jĩp'a oopatáati irua jara bik'a.' (Dt
6.13)

¹¹ Mãpai Netuara Poro Waibia ãyaa wãji. Mãga
nide angeleerã chejida Jesús k'aripade.

Jesupa naapiara jaratee beeda

(Mr 1.14-15; Lc 4.14-15)

¹² Jesupa ũrik'ãri Juan Bautista carcelde t'i
nĩbidap'edaa, wãji Galilea eujãdee.

¹³ Mamĩda Nazaret p'uurude bana-e paji. Ma
k'ãyaara banaji Capernaum p'uurude, lago ik'aawa
bi Zabulón, Neftalí èreerã eujãde.

¹⁴ Mãgá uchiaji Tachi Ak'õre pedee jarapari
Isaíapa p'ãdak'a:

15 ‘Zabulón ëreerã eujãde mãik'aapa Neftalí ëreerã eujãde, Jordán to k'ĩraik'a eere p'usadee o wãparide, Galilea apata eujãde Israel pi-daarã-eerã p'anapachida.

16 Mãpemaarã p'ãriu pik'a bide p'anapatap'edaa, ìdaa pi-ia unudait'ee. Tachi Ak'õrepa ma ìdaa pëiit'ee chi p'ãriu pik'a bide p'anĩrãmaa atua-naadamerã.' (Is 9.1-2)

17 Maadak'ãriipa Jesupa jarateemaa beeji:

—P'ek'au k'achia oo amáati mãik'aapa Tachi Ak'õrede ijãapatáati. Taarã-e nide Tachi Ak'õrepa eperãarã bi k'inia bi ichi jua ek'ari, ichideerã p'aneedamerã.

Jesupa to-ïapataarã k'ĩmari jir'it'erada
(Mr 1.16-20; Lc 5.1-11)

18 Ewari aba Jesús Galilea Lago ide nipak'ãri, unuji ìpemaarã omé: Simón; ichiaba t'ijarapatap'edaa Pedro mãik'aapa Andrés. To-ïapataarã paji. Mapa t'iri t'aamaa p'anajida.

19 Æra unuk'ãri, Jesupa mägaji:

—Mi ome nipapatáati mãik'aapa óoti mia ooparik'a. Idideepa eperãarã jir'idait'ee Tachi Ak'õre-it'ee, to-ïapataarãpa chik'o jiripatak'a.

20 Aramata ãchi t'iri atabëijida mãik'aapa wãjida iru ome.

21 Ipu nok'ode Jesupa awaraa ìpemaarã omé unuji: Santiago mãik'aapa Juan. Zebedeo warrarã paji. Barcode t'iri pi-ia p'e bĩmaa p'anajida chi ak'õre ome. Mãga oomaa p'anide Jesupa ãchi t'iji ichi ome wãdamerã.

²² Aramata chi ak'õre atabëijida barcode mãik'aapa wãjida Jesús ome.

Jesupa eperãarã chok'araarãmaa jarateeda
(Lc 6.17-19)

²³ Maapai Jesús Galilea eujã jõmaade nipaji. Tachi Ak'õre pedee jaratee nipapachi judiorã Tachi Ak'õre Ûraa jarateepata te bee chaa. Pedee pia jarateepachi k'awaadamerã taarã-e Tachi Ak'õrepa eperãarã p'e biit'ee ichi jua ek'ari, ichideerã p'aneedamerã. Ma awara k'ayaa jõmaweda jipa nipapachi.

²⁴ Siria eujãdepemaarãpa mãga ùridak'ãri, iru-maa aneejida k'ayaa beerã k'ïra t'ãdoo: k'ap'ia p'ira-idaa beerã; netuara k'ap'ia merãtia beerã; wawa beerã; k'ap'ia chiwa beerã. Ma k'ayaa jõmaweda Jesupa jipapachi.

²⁵ Eperãarã chok'ara iru ome nipapachida: Galilea eujãdepemaarã; Decápolis eujãdepemaarã; Jerusalén p'uurudepemaarã, awaraa Judea eujãdepemaarã ome mãik'aapa Jordán to ak'õrejïru uchiapari eerepemaarã.

5

Jesupa ùraada ee bide bak'ãri
(Lc 6.20-23)

¹ Jesupa eperãarã chok'ara unuk'ãri, su-ak'i banaji ee bide. Ichi ome nipapataarã wãjida iru k'ait'a.

² Mãpai ichia jarateemaa beeji:

³—T'ãri o-ïa p'anï chi chupiria chedeerã. Tachi Ak'õre k'awa k'inia p'anadairã, ichideerã p'aneedait'ee.

- 4 T'ãri o-ïa p'ani chi k'ïsia p'ua p'anïrã, Tachi Ak'õrepa chupiria k'awaaait'ee perã.
- 5 T'ãri o-ïa p'ani chi audua-ee p'anïrã, atadait'ee perã jõmaweda Tachi Ak'õrepa jarada ichideerãmaa teeit'ee.
- 6 T'ãri o-ïa p'ani chi Tachi Ak'õrepa jara bik'a oo k'inia p'anïrã, irua k'aripait'ee perã mãga oodamerã.
- 7 T'ãri o-ïa p'ani chi awaraarã chupiria k'awaa p'anïrã, Tachi Ak'õrepa ãchi jida chupiria k'awaaait'ee perã.
- 8 T'ãri o-ïa p'ani chi t'ãri jïp'a oopataarã Tachi Ak'õrepa k'inia bik'a, iru unudait'ee perã.
- 9 T'ãri o-ïa p'ani chi t'ãri auk'a bipataarã awaraarã ome mãik'aapa Tachi Ak'õre ome, mãirã t'ïjaradait'ee perã Tachi Ak'õre war-rarã.
- 10 T'ãri o-ïa p'ani eperãarã awaraarãpa ãchi jiridak'ãri miapidait'ee, Tachi Ak'õrepa k'inia bik'a oopata perã. Ichia ãchi biit'ee ichi jua ek'ari ichideerã p'aneedamerã.
- 11 T'ãri o-ïa p'ani awaraarãpa parãmaa ik'achia jaradak'ãri, maa-e pirã ne-inaa k'achia oodak'ãri, maa-e pirã seewadak'ãri parã imiateedait'ee, mide ijãapata perã.
- 12 Mãga oodak'ãri, t'ãri o-ïa, k'ãiwee p'anéeti, Tachi Ak'õre truade panadak'ãri, irua parãmaa ne-inaa pi-ia teeit'ee perã. Mãgá chonaarãweda Tachi Ak'õre pedee jarapataarãmaa ne-inaa k'achia ichi-aba oopachida.

Jesupa jarateeda Tachi Ak'õredeerã t'ãk'a p'ani

māik'aapa ĩdaa pik'a p'ani

(Mr 9.50; Lc 14.34-35)

¹³ —Na p'ek'au eujādepema ijāadak'aa beerā-it'ee parā t'āk'apī p'ani. K'awa p'ani chik'o warraa bi t'ā ome. Mamīda t'ā k'iyaa-edaik'āri, warraa-ee bi. ¿Sāga k'iyaa-pii waya? T'ā k'iyaa-ee bak'āri, bat'at'aapata o jāde eperāarā ai ĩri t'iadamerā.

¹⁴ 'Ichiaba na p'ek'au eujādepema ijāadak'aa beerā-it'ee parā ĩdaa pik'a p'ani. P'uuru ee nok'ode bi p'oyaa meradak'aa, p'ārik'ua chi uchiterree t'imūpa unupata perā.

¹⁵ Ichiaba lámpara k'oodak'aa ne-inaa ek'ari mera bidait'ee. Ma k'āyaara k'oodak'āri, ne-inaa ĩri it'í ata bipata jōma te jāde p'anīrāpa ĩdaa unudamerā.

¹⁶ Māga pik'a jirítī jōmaarāpa parā ĩdaa pik'a unudamerā. Māgá unudak'āri parāpa t'āri pia ne-inaa pia oomaa p'ani, it'aa t'ídait'ee parā Ak'ōre Waibia it'ari bimaa.

Jesupa Moisepa p'ādade jarateeda

¹⁷ —K'ĭsianáati mi cheji Moisepa p'āda maa-e pirā Tachi Ak'ōre pedee jarapataarāpa p'ādap'edaa jōpide. Ma k'āyaara mi cheji k'awaapiit'ee māgí pedee p'āda k'āata jara k'inia bi.

¹⁸ Mia wāarata jararu. Pajā bi misa māik'aapa na p'ek'au eujā bi misa, apidaapa āyaa atada-e pai ma p'ādadepema letra biiri chak'e apida, Tachi Ak'ōrepa ooit'ee bi p'asarumaa.

¹⁹ Mapa eperāpa Moisepa p'ādade jara bik'a oo-e bi pirā, ũraa abapai oo-e pijida, maa-e pirā awaraarāmaa jarateeru pirā ma ũraade jara bik'a oonaadamerā, māgí apemaarā k'āyaara ek'ariara

bait'ee Tachi Ak'õre k'ĩrapite. Jõdee eperãpa ook'ãri ma ũraade jara bik'a mãik'aapa awaraarãmaa jara-teek'ãri mãga oodamerã, ichi apemaarã k'ãyaara waibiara bait'ee Tachi Ak'õre k'ĩrapite.

²⁰ Mĩa wãarata jararu. Parãpa Tachi Ak'õrepa jara bik'a pipiara ooda-e pĩrã Moisepa p'ãda jarateepataarãpa oopataadai k'ãyaara mãik'aapa fariseorãpa oopataadai k'ãyaara, Tachi Ak'õredeerã p'anada-e pai.

Jesupa k'ĩrau p'anĩrãde jarateeda
(Lc 12.57-59)

²¹ —Parãpa ũridooda pãchi chonaarãpa ũraapatap'edaa:

'Eperã peenaadapáde apachida, eperã peeru pĩrã, awaraarãpa charraarãmaa ateedait'ee perã.'
(Ex 20.13)

²² Mamĩda miata jara bi: Apida ichi auk'aa ome k'ĩraudaru pĩrã, ma k'ĩrau bi charraarãmaa ateedait'ee. Ichiaba apidaapa ichi auk'aamaa ik'achia jararu pĩrã, ma pedee jarada k'aurepa Junta Supremadee ateedait'ee. Ma awara api-daapa ichi auk'aamaa jararu pĩrã: “jNetuara!” ma pedee k'achia jaradapa atuait'ee tok'arradee.

²³ 'Maperã parãdepemapa primisia Tachi Ak'õre altarde atee k'ãri, k'ĩrãparu pĩrã pichi auk'aapa nepira iru bi pi ome,

²⁴ ma primisia altar k'ĩrapite atabẽipia bi. Mãpai wãipia bi t'ãri auk'a bide pichi auk'aa ome. Maap'eda waya chei altarmaa ma primisia teede Tachi Ak'õremaa.

²⁵ 'Eperã nepira iru bi pĩrã pi ome mãik'aapa pi charramaa atee k'inia bi pĩrã, wãi naaweda t'ãri

pia pedeeipia bi iru ome t'ãri auk'a bidait'ee. Maa-e pirã charra k'irapite panadak'ãri, mãgipa pi ata bi i jãapataarã juade carcelde t'i nĩbinadamerã.

²⁶ Mia wãarata jararu. Mamãik'aapa uchia-e pai p'arat'a jõmaweda p'aa-ema.

Jesupa jarateeda miak'ãi p'anãrã awaraarã ome k'ãidaik'araa bi

²⁷ —Parãpa ùridooda naawedapemaarãpa ùraapatap'edaa:

‘Miak'ãi p'anãrã awaraarã ome k'ãinaadapãde apachida.’

(Ex 20.14)

²⁸ Mamãda miata jara bi: Eperãpa wëra unuk'ãri, k'ĩsiaru pirã ai ome k'ãiit'ee, mãgĩ p'ek'au ooji ma wëra ome, ichi t'ãridepai ooji mĩda.

²⁹ Maperã pi tau juaraarepema ne-inaa unuda k'aurepa pi k'achiade baairu pirã, piara bak'aji ma tau ãt'at'aamerã mãik'aapa t'imĩ bat'at'aamerã, ma k'aurepa k'achiade baai k'ãyaara.

³⁰ Ichiaba pi jua juaraarepemapa ne-inaa ooda k'aurepa pi k'achiade baairu pirã, piara bak'aji ma jua t'iap'et'aamerã mãik'aapa t'imĩ bat'at'aamerã, k'achiade baai k'ãyaara ma k'aurepa. Piara bi pichi k'ap'iadepema ne-inaa atuamerã, k'ap'ia jõmaweda atuai k'ãyaara tok'arradee.

Jesupa jarateeda wëra amaadait'ee k'ĩsia p'anãrãde

(Mt 19.9; Mr 10.11-12; Lc 16.18)

³¹ —Ichiaba naawedapemaarãpa ùraapachida:

‘Wëra amaataak'ãri, mia amaada k'art'a irumaa p'ã teeipia bi.’

(Dt 24.1-4)

³² Mamãda miata jara bi: Eperãpa ichi wëra amaataaru pirã, chi wëra awaraa ome k'ãi-ee

badata, ma wēramaa p'ek'au oopii, k'āidarii perā awaraa imik'īra ome. Ma awara eperāpa wēra amaataada ataru pirā ichi wēra pamerā, ma eperāpa p'ek'au oomaa bi awaraa wēra ome Tachi Ak'ōre k'īrapite.

Jesupa ne-inaa k'īrapite juraapataarāde jarateeda

³³ —Ichiaba ūridooda parā chonaarāpa ūraapatap'edaa:

'Ichita oodapāde apachida, parāpa juraadap'edaak'a Tachi Ak'ōre k'īrapite.' (*Nm 30.2*)

³⁴ Mamīda miata jara bi: juraanáati ne-inaa apida k'īrapite awaraarāpa parā pedee ijāadamerā. Juraanáati Tachi Ak'ōre trua k'īrapite, iru mama suak'i bapari perā.

³⁵ Ichiaba juraanáati na p'ek'au eujā k'īrapite, Tachi Ak'ōrepa na p'ek'au eujā ooda perā. Ichiaba juraanáati Jerusalén k'īrapite, Jerusalén Tachi Ak'ōre, Tachi Rey Waibia p'uuru perā.

³⁶ Ma awara juraanáati pāchi poro k'īrapite, parāpa puda k'āu apida p'āimaapida-e pai perā maa-e pirā t'orroopida-e pai perā.

³⁷ Māgá ne-inaa k'īrapite juraadak'āri awaraarāpa ma pedee ijāadamerā, ne-inaa k'achia oomaa p'ani. Parāpa ne-inaa oodait'ee pak'āri, jaradaipia bi: "Ooit'eeda" adaipia bi. Jōdee ne-inaa ooda-e pait'ee pak'āri, jaradaipia bi: "Oo-eda" adaipia bi.

Jesupa k'īra jō-ee p'ani#rāde jarateeda
(*Lc 6.29-30*)

³⁸ —Parāpa ūridooda naawedapemaarāpa ūraapatap'edaa:

‘Sīdapa eperā tau āriru pīrā, chi sīda tau auk'a jīat'aadapáde apachida; ichiaba sīdapa k'ida k'ōradaru pīrā, chi sīda k'ida auk'a k'ōrat'aadapáde ajida.’ (Ex 21.24)

³⁹ Mamīda miata jara bi: Awaraapa pīmaa ne-inaa k'achia ooru pīrā, k'īra jō-ee banáaji māgí ome. Ma k'āyaara pīchi k'īra tarramaa sīru pīrā, t'āri pia chi apema k'īra tarra ak'ipíji, auk'a sīmerā.

⁴⁰ Ichiaba nepirade bide awaraapa pīchi camisa jāri ataru pīrā, t'āri pia téjeji pīchi ĩripema p'aru jida.

⁴¹ Ichiaba tachi poro waibiapa ne-inaa chik'ia uapiru pīrā kilometro aba, t'āri pia atéjeji kilometro omé.

⁴² Ma awara apidaapa pīmaa ne-inaa iidiruta pīrā, téjeji māik'aapa wāak'anáaji ne-inaa presta k'inia p'anadak'āri.

Jesupa jarateeda k'īra unuamaa iru p'anapataarāde

(Lc 6.27-28, 32-36)

⁴³ —Ichiaba ũridooda naawedapemaarāpa ũraapatap'edaa:

‘Awaraarā k'inia iru baparíji (Lv 19.18)

māik'aapa pi k'īra unuamaa iru p'anapataarā k'īra unuamaa iru baparíji.’ (Sal 139.21-22)

⁴⁴ Mamīda miata jara bi: Parā k'īra unuamaa iru p'anapataarā k'inia iru p'anapatáati māik'aapa eperāarāpa parā jiridak'āri ne-inaa k'achia oodait'ee, it'aa t'īpatáati āra pari.

⁴⁵ Māga ooruta pīrā, pāchi it'aripema Ak'ōre Waibia warrarā p'anadait'ee. Irua ak'ōrejīru jērapipari jōmaarā ĩri; pia beerā ĩri, k'achia beerā ĩri paara.

Ma awara irua k'oi chepipari ichi ũraade jara bik'a oopataarãmaa, ichi ũraade jara bik'a ooamaa p'anapataarãmaa paara.

⁴⁶ Parãpa k'inia iru p'ani pirã pãchi k'inia iru p'anapataarã aupai, ¿k'ãare-it'ee Tachi Ak'õrepa parã pia ak'iima? Romadepemaarã rey-it'ee impuesto p'epataarãpa paara k'inia iru p'ani ãchi k'inia iru p'anirã.

⁴⁷ Ma awara parãpa pãchi auk'aarã aupai auteebairuta pirã, ¿ne-inaa pipiara oomaa p'anik'ã? Ijãadak'aa beerãpa paara ãchi auk'aarã auteebaipata.

⁴⁸ Mãgá eperãarã jip'aarãk'a p'anadai k'ãyaara, t'ãri pia p'anapatãati ne-inaa k'achia ooda-ee, pãchi it'aripema Ak'õre Waibia baparik'a.

6

Jesupa jarateeda ne-inaa pia oo k'awaadamerã

¹—K'ĩrak'aupai awaraarã taide ne-inaa pia oodai Tachi Ak'õre-it'ee, ãchia t'o p'anadamerã. Mãga ooruta pirã, parã it'aripema Ak'õre Waibiaapa parãmaa tee-e pait'ee ne-inaa pia ichia k'ĩsia iru bi teit'ee ichideerãmaa.

² 'Maperã parãdepemapa ne-inaa chupiria beerãmaa teek'ãri, jõmaarãmaa pia ooda jaranãaji. Seewata Tachi Ak'õrede ijãapatada apataarãpa mãga oopata Tachi Ak'õre Ũraa jarateepata tede mãik'aapa calle jãde, eperãarãpa ãchi t'o p'anadamerã. Mia wãarata jararu. Ma t'o p'anirã pedee pia aupai iru p'anadait'ee, Tachi Ak'õrepa ãchima tee-e pait'ee perã ne-inaa pia irua k'ĩsia iru bidepema.

³ Ñchia oopata k'ãyaara pia net'aa teek'ãri chupiria beerãmaa, jaranáaji, pichi k'õp'ãyo piara bima paara.

⁴ K'ĩup'ee óoji pi it'aripema Ak'õre Waibiapa unu bairã. Ichiata ne-inaa pia teeit'ee pĩmaa ichia k'ĩsia iru bidepema.

*Jesupa jarateeda it'aa t'ĩ k'awaadamerã
(Lc 11.2-4)*

⁵ —Parãpa it'aa t'ĩdak'ãri, oonáati Tachi Ak'õrede ijãapatada apataarãpa oopatak'a. Tachi Ak'õre Ũraa jarateepata tede jõmaarã taide ãchi ak'inĩ p'aneepata it'aa t'ĩdait'ee. Ichiaba p'uuru jãde plaza bee k'idaa mãga oopata eperãarãpa unudamerã. Mia wãarata jararu. Eperãarã pia pedeeppata aupai iru p'anadait'ee.

⁶ Maperã pi it'aa t'ĩk'ãri, pichi cuartode t'ũuji mãik'aapa chi puerta pia jãaji. Mãpai it'aa t'ĩji pichi Ak'õre Waibiamaa, iru mama bairã pi ome. Irua pia oomaa bi unuk'ãri, ne-inaa pia teeit'ee pĩmaa, ichia k'ĩsia iru bidepema ma ne-inaa ichideerãmaa teeit'ee.

⁷ It'aa t'ĩk'ãri, pia-e bi ip'ii ichi ai pedeeta jara nĩbait'ee. Ijãadak'aa beerãpa mãga oopata, k'ĩsiapata perã audú pedee jõnĩpa Tachi Ak'õrepa audupiara ũriit'ee.

⁸ Mãirãk'a p'ananáati, Tachi Ak'õrepa k'awa bapari perã parãpa falta p'ani, iididai naaweda.

⁹ Nãga it'aa t'ĩdaipia bi:

‘Tachi Ak'õre it'ari bi,

pi t'ĩ awaraa t'ĩ k'ãyaara pipiara bi.

¹⁰ Eperãarã bíji pichi jua ek'ari pichideerã p'aneedamerã.

Óoji p̄ichia k'inia b̄ik'a na p'ek'au eujāde, it'ari ooparik'a.

11 Tai-it'ee chik'o t̄eeji ewari chaa k'odait'ee.

12 Taipa p'ek'au k'achia oopata chup̄iria k'awáaji m̄aik'aapa perdonáaji taipa perdonaapatak'a, awaraarāpa taimaa ne-inaa k'achia oodak'āri.

13 Tai k'achiade baaipináaji.

Tai k'aripa atáji Netuara Poro Waibia juadeepa.'

14 'Parāpa perdonaaruta p̄irā awaraarāpa ne-inaa k'achia oopata parāmaa, Tachi Ak'ōre it'ari b̄ipa ichiaba perdonaait'ee parāpa ne-inaa k'achia oopata.

15 Mam̄ida parāpa perdonaada-e p'ani p̄irā awaraarāpa ne-inaa k'achia oopata parāmaa, m̄agara Tachi Ak'ōrepa ichiaba perdona-e parāpa ne-inaa k'achia oopata.

Jesupa jarateeda nek'oda-ee it'aa t̄i k'awaadamerā

16 —Parā nek'oda-ee p'anadak'āri j̄ip'a k'īsiait'ee Ak'ōre net'aade, k'īra pia-ee p'ananáati Ak'ōrede ijāapatada apataarāpa oopatak'a. Māga nipapata awaraarāpa k'awaadamerā nek'oda-ee p'ani, m̄aik'aapa āchi t'o p'anadamerā. Mia wāarata jararu. Māgapai iru p'anadait'ee.

17 Pi it'aa t̄i bak'āri nek'o-ee, k'īra s̄iji m̄aik'aapa t̄i-irúji

18 apidaapa k'awanaadamerā pi nek'o-ee bi. Eperāarāpa pi it'aripema Ak'ōre Waibia p'oyaa unuda-e p'ani m̄ida, irua k'awa bi pia ne-inaa mera

oo bi, pi ome bairã. Ma pari iruata ne-inaa pia teeit'ee pĩmaa ichia k'ĩsia iru bidepema.

Jesupa it'aripema ne-inaa piade jarateeda
(Lc 12.33-34)

¹⁹ —P'arat'a, net'aa pia p'enáati na p'ek'au eujãde p'ani misa iru p'anadait'ee, polillapa ma net'aa ãrit'aai perã, maa-e pirã mogosiadarii perã taarã ia iru bĩpa, maa-e pirã nechiapataarãpa chia atadaridai perã.

²⁰ Ma k'ãyaara jirĩti it'aripema ne-inaa iru p'anadait'ee, mãpema ne-inaa polillapa ãrik'aa perã, mogosiak'aa perã mãik'aapa nechiapataarã mama t'ĩudak'aa perã.

²¹ Na p'ek'au eujãdepema ne-inaa pia audú ata k'inia bak'ãri, pi t'ãri araa bait'ee ma ne-inaa ome. Jõdee it'aripema ne-inaa pia audú ata k'inia bak'ãri, pi t'ãri araa bait'ee mãgĩ ne-inaa ome.

Jesupa tachi taude jarateeda
(Lc 11.34-36)

²² —Tachi tau lamparak'a ĩdaa pik'a bi tachi k'ap'ia-it'ee. Pichi tau pia bak'ãri, k'ap'ia jõmaweda ĩdaa pik'a bide bait'ee.

²³ Mamĩda pichi tau k'achia bi pirã, k'ap'ia jõmaweda p'ãriu pik'a bide bait'ee. Mãgá pi k'ap'iaide ĩdaa pik'a bi wãara p'ãriu pik'a bi pirã, audupiara p'ãriu pik'a bide bait'ee.

K'aita tachi chipari
(Lc 16.13)

²⁴ —Eperã chipariirã omé jua ek'ari mimia baik'araa bi. Mãga bi pirã, chipari aba k'ĩra unamaa iru bai mãik'aapa chi apema k'inia iru

bai, maa-e pirã abaapa jara bik'a ooi mãik'aapa chi apemapa jara bik'a ooamaa bai. Mãga pik'a apidaapa ooda-e pai Tachi Ak'õrepa jara bik'a, p'arat'a, net'aa pia p'e bi misa.

*Tachi Ak'õrepa ichi warrarã pia ak'i bapari
(Lc 12.22-31)*

²⁵ —Maperã mia jara bi: K'ĩsia jõnanáati k'ãata k'odait'ee maa-e pirã todait'ee, mãgá chok'ai p'anadait'ee. Ichiaba k'ĩsianáati sãga p'aru atadait'ee. Tachi Ak'õrepa parã k'ap'ia ooji mãik'aapa parã chok'ai p'anapiji. Mãga bita, ¿p'aru tee-e paik'ã mãik'aapa chik'o, ne-inaa toparii tee-e paik'ã parãmaa?

²⁶ Ak'íti, ipanaarã it'í wãabai p'ani. ãchia net'atau uudak'aa, ewadak'aa mãik'aapa ia bidak'aa chi net'atau iapatamãi. Mamĩda parã it'aripema Ak'õre Waibiapa ne-inaa teepari k'odamerã. ¡Iru-it'ee parã pipiara p'ani ipanaarã k'ãyaara!

²⁷ Eperã audú k'ĩsia nĩbipa hora aba pida waa chok'ai ba-e pai.

²⁸ 'Ma awara ¿k'ãare-it'ee parã audú k'ĩsiapata p'aru-it'ee? Ak'íti, sãga nep'ono p'ũajara t'ãide nĩbi waripata. Mimiadak'aa mãik'aapa p'aru k'adak'aa mãgá pi-ia p'anadait'ee.

²⁹ Mamĩda mia jara bi: Rey Salomonpa p'arat'ara, net'aa pia iru bapachi mĩda, iru p'aru piara jĩ bak'ãri, eperãarãpa iru pi-iara unuda-e paji nãgí nep'ono k'ãyaara.

³⁰ Idi na p'ũajara wari wã. Mamĩda nu uratidaik'ãri, t'ipitaude paa jõdariit'ee. Tachi Ak'õrepa mãgá pia ak'i bi pirã nep'ono p'ũajara

t'ãide nĩbi, audupɪara parã ak'i bapariit'ee, at'ãri irude mak'ɪara ijãada-e p'ani mĩda.

³¹ Tachi Ak'õrepa mãgá ichia ooda pia ak'i bapari perã, k'ĩsia jõnanáati: “¿K'ãata k'odait'ee?” maa-e pɪrã “¿K'ãata todait'ee?” maa-e pɪrã “¿K'ãata jĩdait'ee?”

³² Mãgá k'ĩsiapata ijãadak'aa beerãpa. Mamĩda parãpata it'aripema Ak'õre Waibia iru p'ani. Irua k'awa bi ne-inaa parãpa falta p'ani.

³³ Maperãpi naapiara jiriti iru jua ek'ari p'anapataadait'ee mãik'aapa oopatáati irua jara bik'a. Mãga ooruta pɪrã, ma ne-inaa jõma iru p'anadait'ee.

³⁴ Audú k'ĩsianáati nupema ne-inaade, nu ne-inaa paraait'ee perã aide k'ĩsiadamerã. Ewari chaa ne-inaa audupai paraa aide k'ĩsiadamerã.

7

*Jesupa jarateeda awaraarãpa oopata ak'inaadamerã pedee k'achia jaradait'ee
(Lc 6.37-38, 41-42)*

¹ —Awaraarãpa ne-inaa oopata ak'ináati jaradait'ee ne-inaa k'achia oomaa p'ani. Mãga ooruta pɪrã, ma jaradap'edaa k'aurepa Tachi Ak'õrepa parã mãgá ak'iit'ee.

² Parãpa awaraarãpa oo p'ani ak'ipatak'a, mãgá Tachi Ak'õrepa ak'ipariit'ee parãpa oo p'ani. Ne-inaa k'achia aupai jiriruta pɪrã pedee k'achia jaradait'ee ãra ãpɪte, Tachi Ak'õrepa auk'a jiriit'ee parãpa ne-inaa k'achia oopata aupai jarait'ee iru k'ĩrapite p'anadak'ãri.

³ ¿K'ãare-it'ee ak'i bima nejarra pichi auk'aa tau jãde bi, mamĩda unu-e bi pak'uru pichi tau jãde bi?

⁴ Pichi tau jãde pak'uru iru bi pirã, ¿sãga pichi auk'aamaa jaraima: “Mĩmaa ēepĩji jã nejarra pichi tau jãde bi”?

⁵ ¡Seewata pia chĩara k'aripa k'inia bi, irua oo bi ak'ik'ãri! Pichi tau jãde bi pak'uruta naapiara ēt'at'ãaji. Mãpaipi unui nejarra pichi auk'aa tau jãde bi, mãgã wãara iru k'aripait'ee.

⁶ 'Net'aa awara bidap'edaa Tachi Ak'õre-it'ee teeruta pirã usa k'achia beemaa, orradaidap'eda k'aak'oodai. Ma awara ne-inaa ñpia perlak'a atabēiruta pirã sinaarã p'anĩmãĩ, yoorode jaut'aadai.

*Jesupa jarateeda Tachi Ak'õremaa iididamerã
(Lc 6.31; 11.9-13)*

⁷ —Iidipataati Tachi Ak'õremaa. Irua teeit'eepi. Jiripataati. Irua k'awapiit'eepi. Eperãpa t'ĩparik'a puerta t'aide, Ak'õremaa t'ĩpatãati. Irua parã k'aripait'eepi.

⁸ Chi iidi bĩmaa Tachi Ak'õrepa teepari; chi jiri bĩmaa Tachi Ak'õrepa k'awapipari mĩik'aapa chi t'ĩ bĩmaa ewapari.

⁹ ¿Parãdepemapa mãu teeik'ã ichi warramaa, irua pan iidik'ãri?

¹⁰ Maa-e pirã, ¿taama teeik'ã irumaa, chik'o iidik'ãri?

¹¹ ¡Mãga-epi! Parã ne-inaa k'achia oopataarã mĩda, pãchi warrarãmaa net'aa pia tee k'awa p'ani. Parãpa mãga ooruta pirã, ¡audupiara pãchi it'aripema Ak'õre Waibiapa ne-inaa pia teeit'ee chi iidirutaarãmaa!

12 'Maperã, óoti apemaarãmaa parãpa k'inia p'anik'a ãchia parãmaa oodamerã, mãgata jara bairã Moisepa p'ãdade mãik'aapa Tachi Ak'õre pedee jarapataarãpa p'ãdap'edaade.

Tachi Ak'õre truadee wãit'ee puerta p'ĩrup'ee pik'a bi
(Lc 13.24)

13 —Tachi Ak'õre truadee wãit'ee puerta p'ĩrup'ee bide t'ĩupatak'ata bi. Mapa t'ĩuti puerta p'ĩrup'ee bide, chi atua beerã puerta jet'ee bapari perã. Ichiaba ãchi o k'achia ewaraa k'obi, chok'ara aide wãpata perã.

14 Wãit'ee eperãarã ichita p'anapatamãi Tachi Ak'õre ome puerta p'ĩrup'ee bide t'ĩupatak'ata bi mãik'aapa Ak'õre o p'ĩrup'ee bapari, mãgide chok'ara-ee wãpata perã.

Pak'uru k'awaadai chi nejõdeepa
(Lc 6.43-44)

15 —K'ĩrak'aupai ijãadai jõmaweda Tachi Ak'õre pedee jarapatada apataarãde, mãirã ùk'uru seewaidaa bee perã. Seewata eperã pia beerãk'a parãmaa chepata. Mamĩda ãchi t'ãride k'ĩsia k'achia iru p'anapata.

16 Parãpa mãirã k'awaadai ãchia oopata pia ak'idak'ãri. Pak'uru ìri-idaa bide uva chauk'aa; ichiaba mãgeede higojõ chauk'aa.

17 Ma awara nejõ bìri pia bìpa nejõ pia chau-pari. Mamĩda nejõ bìri k'achia bìpa nejõ k'achia chau-pari.

18 Nejõ k'achia chauk'aa pak'uru pia bide. Ichi-aba nejõ pia chauk'aa pak'uru k'achia bide.

19 Maperã pak'uru nejõ pia chauk'aa bee t'u peepata t'ipitaude bat'at'aadait'ee.

20 Mãgá ma Ak'õre pedee jarapatada apataarãpa ne-inaa oopata k'aurepa parãpa k'awaadai wãara Ak'õrepa pëida wa mãga-e.

Jesupa jarateeda jõmaarãta Tachi Ak'õre truadee wãda-e pait'ee

(Lc 13.25-27)

21 —Eperãarã ùk'uruurãpa mimaa: “Tachi Waibia, Tachi Waibia” a p'ani mïda, jõmaweda wãda-e pait'ee Tachi Ak'õre truadee. Jip'a chi oopataarãpa mi Ak'õre it'ari bipa oopi bik'a; mãgãrãta it'aa wãdait'ee.

22 Ak'õre ewari waibia ewate chok'araarãpa mimaa jaradait'ee: “Tachi Waibia, Tachi Waibia, tai pi ome p'anapíji. Taipa pi t'ide jarateejida mãik'aapa pi t'ide netuaraarã uchiapik'oojida. Ma awara pi t'ide oojida ne-inaa eperãarãpa p'oyaa oodak'aa ãchi juadoopa.”

23 Mamïda mia p'anaut'ee: “¡Mia parã k'awa-e bi! ¡Ëyaa wãti mi ik'aawaapa, ne-inaa k'achia oopataarã!”

Jesupa te oopataarãde jarateeda

(Mr 1.22; Lc 6.47-49)

24 —Eperã k'ïsia k'awaa bipa mi ùraa ùripari mãik'aapa oopari mia jara bik'a. Mãgí eperã ichi te oo bik'ata bi mãu ñri.

25 K'oi cheji; to chedachi mãik'aapa nãu golpe p'uaji ichi temãi. Mamïda t'ee-e paji mãu ñri oo bada perã.

26 Jōdee chi mi ũraa ũrip'eda, oo-e bīpa mia jara bik'a k'īsia k'awa-ee bi. Eperã ichi te ipude oodak'a bi.

27 K'oi cheji; to chedachi; nãu golpe p'uaji mãik'aapa ichi te tudú t'eedachi. Mãgá ichi te jōdachi.

28 Jesús pedee aupak'ãri, eperãarã jōmaweda ak'itrua para beeji irua jarateeda k'aurepa.

29 Mãga p'anajida irua jīp'a jarateeda perã Tachi Ak'õrepa jarateepidak'a. Ak'õre Ũraa pipiara jarateeki Moisepa p'ãda jarateepataarã k'ãyaara.

8

Jesupa leprapa k'ayaa bada jipada (Mr 1.40-45; Lc 5.12-16)

1 Jesús eedeepa edaa chek'ãri, eperãarã chok'ara iru t'ēe chejida.

2 Mãgá che wãde iru k'ait'a cheji eperã leprapa k'ayaa bi. Mãgí iru k'īrapite bedabai nĩba cheji mãik'aapa mǎgaji:

—Tachi Waibia, pia k'inia bi pirã, mi k'ayaa wēpapipáde aji, Ak'õre k'īrapite mi pia beemerã.

3 Jesupa juapa t'õbaip'eda, mǎgaji:

—¡K'inia bida! aji. Jipa beepáde aji.

Aramata jipa beeji.

4 Mǎpai Jesupa mǎgaji:

—¡Ūrĩji! Jaranáaji apidaamaa. Jīp'a p'aaremaa ak'ipináji mãik'aapa Moisepa p'ãdade jara bik'a ipana omé ateeji teetit'ee Tachi Ak'õremaa. Mãgá jōmaarãpa pi jipa beeda k'awadayada aji.

Jesupa Romadepema soldaorã poro mimiapari jipada

(Lc 7.1-10; Jn 4.43-54)

⁵ T'ëepai Jesús Capernaum p'uurude panak'ãri, Romadepema soldaorã poro waibiapa irumaa chupiria iidi cheji:

⁶ —Jesús, mi mimiapari k'ayaa bida aji. P'oyaa mimik'a-e bi mãik'aapa chupiria nĩbida aji, p'uapa.

⁷ Jesupa p'anauji:

—Wãit'eeda aji, jipade.

⁸ Mamĩda ma soldaorã poro waibiapa mǎgaji:

—Tachi Waibia, mi pi k'ãyaara ek'ariara bi. Pi mi temaa wã-e pijida, namãik'aapa pedeeru pirã, mi mimiapari jipa beeit'ee.

⁹ Mi jida waibiarã jua ek'ari bi. Ma awara mia soldaorã iru bi michi jua ek'ari. Mia abaa-maa wãpáde ak'ãri, wãpari; awaraamaa chepáde ak'ãri, chepari. Ichiaba mi mimiaparimaa ne-inaa oopáde ak'ãri, oonaparida aji.

¹⁰ Jesupa mǎga ũrik'ãri, p'era pik'a beeji ma soldaorã poropa jara bada k'aurepa. Mapa ichi ome nipapataarãmaa mǎgaji:

—Mia wãarata jararu. Israel pidaarã t'ãide na eperãk'a apida waide unu-e bi, iru wãara ijãapari perã.

¹¹ Eperãarã chok'ara chedait'ee ak'õrejĩru uchiapari eereepa mãik'aapa ak'õrejĩru baaipari eereepa. Mãirãta Tachi Ak'õre truade su-ak'i p'ana chedait'ee nek'ode Abraham ome, Isaac ome mãik'aapa Jacob ome.

¹² Mamĩda chi it'ari p'anadaipia bĩrã Ak'õrepa jërek'ooit'eeda aji, taawaa p'ãriudee, atua beerã

ome jēedamerã mãik'aapa k'ida kierrkierree para bamerã p'uapa.

¹³ Mãga jarap'eda, Jesupa ma soldaorã poromaa mãgaji:

—Wãpáde aji, pìchi temaa pia ijãadak'a uchiada perã.

Aramata chi k'ayaa bada jìpadachi.

Jesupa Pedro p'ãk'õre jìpada

(Mr 1.29-31; Lc 4.38-39)

¹⁴ Mãpai Jesús wãji Pedro temaa. Mama ununaji Pedro p'ãk'õre k'ayaa bi k'iamiapa. P'arude baji k'ayaa bada perã.

¹⁵ Jesupa iru jua t'õbaik'ãri, ma k'iamia tuudachi. Mãpai ma wëra p'irabaidaip'eda, nek'opiji Jesumaa.

Jesupa k'ayaa beerã chok'ara jìpada

(Mr 1.32-34; Lc 4.40-41)

¹⁶ K'eudaik'ãri, netuara k'ap'iade merãtia beerã chok'ara aneejida Jesumaa. Pedee jarada abaapa netuaraarã jõmaweda uchiapik'ooji. Ichiaba k'ayaa beerã jõmaweda jìpak'ooji.

¹⁷ Mãga ooji p'asamerã Tachi Ak'õre pedee jara-pari Isaiapa chonaarãweda jaradak'a:

'Irua k'ayaa tachimaa baridap'edaa awara ãyaa ataji mãik'aapa tachi k'ayaa beerã jìpaji.' *(Is 53.4)*

Jesús ome nipa k'inia p'anadap'edaarã

(Lc 9.57-62)

¹⁸ Awaraa ewaride Jesupa unik'ãri eperãarã chok'ara ichi wap'ira iru p'ani, chi k'õp'ãyoorãmaa jaraji sãdait'ee lago k'ĩraik'a eeree.

19 Mamĩda wā dai naaweda, Moisepa p'ā da jara-teepari k'ait'a cheji māik'aapa māgaji:

—Tachi Jarateepari, p̄i ome wā k'inia bida aji, chi wārumaa.

20 Jesupa p'anauji:

—Usap'ā yooro te uria iru bee māik'aapa ipanaarā te iru bee. Mamĩda mi, chi Eperā Ak'ōre Truadepema arajāgaa ni, k'āipari wēe. Made k'īsaji jarai naaweda wāara mi ome nipa k'inia bi wa māga-e.

21 Awaraa Jesús ome nipadapa māgaji:

—Tachi Waibia, mi jida p̄i ome nipaparii k'inia bi. Mamĩda ai naaweda, mi ak'ōre iapipāde aji, iru piuk'āri.

22 Jesupa p'anauji:

—Chepāde aji, mi ome māik'aapa ichiak'au bipāde aji, atuadait'eerāpa āchi piudap'edaarā iadamerā.

Jesupa nāu p'usa ome t'umātipida

(Mr 4.35-41; Lc 8.22-25)

23 Ma t'ēpai Jesús wāji barcode chi k'ōp'āyoorā ome.

24 Māga nide p'usara t'o nībeeji. P'usapa barco pirubaa wā nipaji. Māimisa Jesús k'āi baji.

25 Mapa chi k'ōp'āyoorāpa ĩrimat'aajida māik'aapa māgajida:

—Tachi Waibia, ĩtai k'aripāji! ĩTachi pirubaa wādapi!

26 Jesupa p'anauji:

—¿Sāap'eda p'era jōnima? aji. ĩParā pia ijāada-e p'anida! aji.

Māga jarap'eda, p'irabaidachi māik'aapa pedeeji nāumaa māik'aapa p'usamaa. Aweda jōma ip'ii ũu beeji.

27 Māga unudak'āri, chi k'ōp'āyoorā ak'itrua para beejī māik'aapa āchi pitapai iidi para beejī:

—¿K'aima ajida, nāgí? Nāu, p'usa paara iru pedee ūripatada ajida.

Eperāarā k'ap'iade netuara merātia bada
(Mr 5.1-20; Lc 8.26-39)

28 Jesús chi k'ōp'āyoorā ome panadak'āri lago k'īraik'a eere Gadara eujāde, jāira māu te uriade badadeepa uchiajida eperāarā omé netuara āchi k'ap'iade merātia bee. Ma eperāarā Jesús k'ait'a chejida. Āchi audú t'āri k'achiaidaa p'anadap'edaa perā, eperāarā ma ode p'oyaa wāyaadak'aa paji.

29 Jesumaa bia chejida:

—¡Jesús, Ak'ōre Waibia Warra, tai ome t'īunājil! ¿At'āri-e weda tai miapide cheji-ek'ā? ajida.

30 Ma k'ait'a sinaarā chok'ara nek'omaa p'anajida.

31 Mapa netuaraarāpa Jesumaa chupiria iidijida ma sinaarā k'ap'iade t'īupimerā.

32 Aramāgá Jesupa jaraji mamaa wādamerā. Māpai ma netuaraarā ma eperāarā k'ap'iadeepa uchiak'oodachida māik'aapa sinaarā k'ap'iade t'īudachida. Aramata sinaarā jōmaweda p'irak'oodachida ee k'ōot'ari jira bidee. Mata lagode baainajida māik'aapa ūyapa jīak'oodachida.

33 Ma sinaarā jīa p'anadap'edaarāpa māga unudak'āri, p'irak'oodachida p'uurudee. Nepirīnajida āchia unudap'edaa ma netuara merātia p'anadap'edaarā ome.

34 Māpai p'uuru pidaarã jōmaweda chejida m̄aik'aapa Jesumaa chup̄iria iidijida āchi eujãdeepa wãmerã.

9

Jesupa chiwa bada j̄ipada

(Mr 2.1-12; Lc 5.17-26)

1 Ma t'ēepai, Jesús barcode bataup'eda, w̄aji lago k'īraik'a eeree. Māgá ichi p'uurude pacheji.

2 Mama bide eper̄aar̄ãpa jira aneejida eper̄ã chiwa bi p'arude. Jesupa k'awaak'āri āchia wãara ichide ijãa p'ani, ma chiwa bimaa m̄agaji:

—Warra, t'āri o-īa báji pia p'ek'au k'achia oopata jōmaweda wēpada perã.

3 Ūk'uru arii p'anadap'edaa Moisepa p'āda jara-teepataar̄ãpa m̄aga ūridak'āri, k'īsiajida: “Jāḡipa ik'achia pedeemaa bi Tachi Ak'ōre āp̄ite. Tachi Ak'ōrepapai p'ek'au k'achia wēpapiyada” ajida.

4 Mam̄ida Jesupa k'awaji āchia k'īsia p'ani. Mapa iidiji:

—¿Sāap'eda par̄ãpa k'īsia k'achia k'īsia p'anima? aji.

5 M̄ia irumaa jarai: “Pia p'ek'au k'achia oopata wēpajipi” maa-e pir̄ã jarai: “P'irabáiji m̄aik'aapa w̄aji”. Mam̄ida irua maarepida oo-e pai, Tachi Ak'ōrepa oopi-e pir̄ã.

6 M̄ia ak'ip̄iit'ee na p'ek'au eujãde mi, chi Eper̄ã Ak'ōre Truadepema k'ap'ia pari, Tachi Ak'ōre Waibiapa wēpapihari eper̄aar̄ãpa p'ek'au k'achia oopata.

Māpai m̄agaji ma eper̄ã chiwa bimaa:

—¡P'irabáiji! Pichi p'aru atáji m̄aik'aapa w̄aji pichi temaa.

7 Aramāgá ma chiwa bada p'irabaidachi māik'aapa wāji ichi temaa.

8 Māga unudak'āri, eperāarā p'era pik'a para beejī māik'aapa Tachi Ak'ōremaa o-īa it'aa t'ījida, irua ma eperāmaa māga ooda perā.

*Jesupa Mateo jir'it'erada ichi ome nipapariimerā
(Mr 2.13-17; Lc 5.27-32)*

9 Mamāik'aapa Jesús wāji. Ma wārude eperā t'ijarapatap'edaa Mateo unuji. Su-ak'i baji Cesar-it'ee impuesto p'aapatamāi. Jesupa māgaji irumaa:
—Mi ome nipaparīiji.

Aramāgá bainī beep'eda, Jesús ome wāji.

10 T'ēpai Jesús chi k'ōp'āyoorā ome teeda nek'omaa bak'āri, impuesto p'epataarā Roma pidaarā rey-it'ee pachejida awaraa eperāarā k'achia-idaa beerā apatap'edaarā ome. Māirā ai mesade su-ak'i p'aneejida Jesús ome.

11 Fariseorāpa māga unudak'āri, Jesús k'ōp'āyoorāmaa iidijida:

—¿Sāap'eda parā jarateepari nek'omaa bima ajida, impuesto p'epataarā ome māik'aapa awaraa p'ek'au k'achia oopataarā ome?

12 Māirāpa iididap'edaa ūrik'āri, Jesupa māgaji:

—Médico pēidak'aa k'ap'ia pia beerāmaa. Jīp'a pēipata k'ayaa beerāmaa.

13 Parā wādak'āri, k'īsiadapáde aji, nāgí Ak'ōre Ūraa jara k'inia bi:

'Mia k'iniara bi awaraarā chupiría k'awaadamerā,
ne-animalaarā peedap'eda, paadai k'āyaara
mi-it'ee.' (Os 6.6)

Māpai Jesupa māgaji:

—Tachi Ak'õrepa mi pëi-e paji t'ãri pia beerã jiride. Ma k'ãyaara p'ek'au k'achia oopataarã jirideta pëiji.

*Sãapai nek'oda-ee p'anadaipia bi
(Mr 2.18-20; Lc 5.33-35)*

¹⁴ Mãpai Juan Bautista k'õp'ãyoorã Jesumaa chejida mãik'aapa iidijida:

—Edaare tai, fariseorã ome nek'oda-ee p'aneepata jïp'a Tachi Ak'õre net'aade k'ïsiadait'ee. ¿Sãap'eda pi k'õp'ãyoorãpa mãga oodak'aama? ajida.

¹⁵ Jesupa p'anauji:

—Miak'ãipata fiestade t'ï pëidap'edaarã k'ïra pia-ee p'anadak'aa chi miak'ãiit'ee bi ãchi ome bi mïsa. Mamïda ewari cherude iru ata chedak'ãripi, t'ãri p'uapa nek'oda-ee p'aneedait'eeda aji.

*Ûraa chiwidi mãik'aapa chonaarãweda p'ãdap'edaa
(Mr 2.21-22; Lc 5.36-39)*

¹⁶ —Eperã apidaapa p'aru chiwididepema pite aba t'ïik'araa bïda aji, p'aru sorede parchaait'ee. Mãga ooru pirã, chi p'aru chiwidi ãridariit'ee mãik'aapa ma pite auk'a bee-e pait'ee chi p'aru sore ome.

¹⁷ Ichiaba vino ewaa juda t'ïdak'aa ne-e sorede, ma vino baak'ak'ãri, ma ne-e sore jïadarii perã mãik'aapa chi vino atuadarii perã. Maperã vino ewaa juda t'ïdaipia bi ne-e chiwidide, ma ne-e chi vino ome atuapiamaapa.

*Jairo k'au mãik'aapa wërapa Jesús p'aru ide t'õbaida
(Mr 5.21-43; Lc 8.40-56)*

18 Jesús at'ãri pedeemaa bide, judiorã poro waibia t'ijarapatap'edaa Jairo Jesús k'ĩrapite bed-abai nĩba cheji mãik'aapa mãgaji:

—Et'ewapai mi k'au jai-idaajida aji. Mamĩda mia k'awa bi pi cheru pirã mi ome mãik'aapa pi jua biru pirã iru ĩri, waya chok'ai beeyada aji.

19 Mãpai Jesús wãji chi k'õp'ãyoorã ome ma eperã temaa.

20 Ma wãdade wẽra doce años bi k'ayaa bi waami-apa Jesús ãpĩteik'aapa k'ait'a wãp'eda, iru ĩripema p'aru i t'õbait'aaji.

21 Mãga ooji k'ĩsia bada perã iru p'aru i t'õbairupapai jipa beei.

22 Mamĩda mãgã t'õbaik'ãri, Jesupa ãpĩtee ak'iji mãik'aapa mãgaji ma wẽramaa:

—Wẽra, t'ãri o-ĩa bẽeji. Pĩa mide ijãa bairã, jipa beejida aji.

Aramata ma wẽra jipa beeji.

23 Maap'eda Jesús ma judiorã poro waibia temaa panak'ãri, unuji siru chaapataarã mãik'aapa eperãarã jẽepi ororoo nĩbi.

24 Mãpai Jesupa mãgaji:

—Taawaa uchĩati. Na wẽra k'au jai-idaa-e bi. Jĩp'a k'ãita bida aji.

Mãga ũridak'ãri, arii p'anadap'edaarã eik'oodachida, Jesús k'ĩra k'awa-ee bi jĩak'aapa.

25 Mamĩda Jesupa eperãarã uchiapik'ooji mãik'aapa jai-idaada badamãi t'ĩup'eda, iru jua jita atanaji. Mãpai ma wẽra k'au p'irabaidachi.

26 Maap'eda ma eujãdepemaarã jõmaarãpa k'awaa wãjida Jesupa mãga ooda.

Jesupa tau p'ãriu beerã omé jipada

27 Mamãik'aapa uchia wãdade, Jesús t'êe tau p'ãriu bee omé bia che wãpachida:

—¡Rey David Warra, tai chupiria k'awaapáde! ajida.

28 Jesús teeda t'ĩunak'ãri, ma tau p'ãriu beerã auk'a t'ĩujida. Mãpai Jesupa iidiji:

—¿Parãpa ijãa p'anik'ã aji, mia jipai?

P'anaujida:

—Tachi Waibia, ijãa p'anida ajida.

29 Mãpai Jesupa taumãi t'õbaip'eda, mãgaji:

—Parãpa ijãa p'anik'a, mãgá p'aneedapáde aji.

30 Aweda tau eratik'oodachida. Mãpai Jesupa jĩp'a mãgaji:

—Mia ooda chĩaramaa nepirinaadapáde aji.

31 Mãga jaraji mĩda, mamãik'aapa uchiarutata Jesupa ooda nepiri wãpachida ma eujãdepemaarãmaa.

Jesupa pedee atua bada jipada

32 Ma tau p'ãriu p'anadap'edaarã uchiarutade, eperãarãpa aneejida eperã pedee atua bi Jesumaa. Mãga baji netuara ichi k'ap'ide merãtia bada perã.

33 Jesupa ma netuara uchiapit'aak'ãri, ma eperã pedee beeji. Mãga unudak'ãri, arii p'anadap'edaarãpa ak'itrua para beeji mãik'aapa mãgajida:

—¡Israelde waide nãga unudak'aada! ajida.

34 Mamĩda fariseorãpa mãgajida:

—Netuara Poro Waibia juapata jãgá netuaraarã uchiapiparida ajida.

Jesupa eperãarã chupiria k'awaada

35 Jesús nipapachi p'uuru beede mãik'aapa ai ik'aawa p'uuru k'aipée beede. Tachi Ak'õre

Ūraa jarateepata te chaa pedee pia jarateepachi k'awaadamerã taarã-e Tachi Ak'õrepa eperãarã p'e biit'ee ichi jua ek'ari, ichideerã p'aneedamerã. Ma awara k'ayaa k'ĩra t'ãdoo jipapachi.

³⁶ Eperãarã chok'ara see nĩbi unuk'ãri, chupiria k'awaaji, ãra chupiria, k'ĩra pia-ee para bada perã, oveja chak'eerã ak'ipari wẽe chitoonik'a.

³⁷ Mãpai chi k'õp'ãyoorãmaa mägaji:

—Eperãarã chok'ara mide waide ijãada-e p'ani. Ne-uu audú chau bĩk'api p'ani. Mamĩda mimiapataarã chok'ara-ee p'ani.

³⁸ Mapa it'aa iididapáde aji, ma ne-uu chipari-maa, irua awaraa mimiapataarã pëimerã chi chau bi p'ede.

10

Jesupa k'õp'ãyoorã jirit'erada mimiadamerã ichi ome

(Mr 3.13-19; Lc 6.12-16)

¹ Jesupa chi k'õp'ãyoorã doce t'ĩ p'eji mãik'aapa ãchi ichi jua ek'ari bĩji netuaraarã uchiapidamerã mãik'aapa k'ayaa k'ĩra t'ãdoo jipadamerã.

² Nãgí imik'ĩraarã doce jirit'eraji pëiit'ee ichi ūraa jarateede. Naapiara jirit'eraji Simón, ichiaba t'ĩjarapatap'edaa Pedro, chi ipema Andrés ome. Ma t'ẽepai jirit'eraji Santiago chi ipema Juan ome. Mãirã Zebedeo warrarã paji.

³ Ichiaba jirit'eraji Felipe; Bartolomé; Tomás; mi, Mateo, chi impuesto p'epari bada Roma pidaarã-it'ee; Alfeo warra, Santiago; Tadeo;

⁴ Simón Celote apatap'edaa mãik'aapa Judas Iscariote, ma t'ẽepai Jesús traicionaada.

Jesupa chi k'õp'ãyoorã pëida Ak'õre Ūraa jara-teenadamerã

(Mr 6.7-13; Lc 9.1-6)

⁵ Jesupa ma k'õp'ãyoorã doce pëiji eperãarã paraamaa. Pëi naaweda jaraji:

—Wãnáati judio-eerã p'anapatamaa. Ichiaba wãnáati Samaria eujãdepema p'uurudee.

⁶ Ma k'ãyaara wãti Israel eujãdepema ovejaarã atua pik'a beerãmaa.

⁷ Jaratëeti taarã-e Tachi Ak'õrepa eperãarã ichi jua ek'ari biit'ee ichideerã p'aneedamerã.

⁸ K'ayaa beerã jipáti; piudap'edaarã chok'ai p'irabaipíti; leprapa k'ayaa beerã jipáti mãik'aapa netuara k'ap'iade merátia bee jipáti. Mia parã michi jua ek'ari bik'ãri mãga oodamerã, p'arat'a maarepida iidi-e paji. Mapa p'arat'a iidináati ma pari.

⁹ 'Ateenáati nêe, p'arat'a, cobre, pãchi k'irride jĩpata.

¹⁰ Ichiaba ateenáati muchila, awaraa chancla mãik'aapa p'aru jĩdait'ee, pak'uru jida t'idik'adait'ee, parã mimia pari ma ne-inaa teedaipia p'anadairã.

¹¹ 'P'uurude maa-e pirã te chok'ara-ee beemãi panadak'ãri, eperã t'ãri piata jiríti arii p'aneedait'ee mamãik'aapa wãruta misa.

¹² Teeda t'ũdak'ãri, arii p'anĩrãmaa pedee pia jaráti.

¹³ Ai tede p'anĩrãpa parã auteebairuta pirã, ma pedee pia jaradak'a ãramaa uchait'ee. Mamãda auteebaida-e pirã, ma pedee pia jaradak'a ãramaa uchiae-pait'ee.

14 Parã auteebaida-e pirã mãik'aapa parãpa jarateepata ũridaamaa p'ani pirã, uchíati ma tedeepea maa-e pirã ma p'uurudeepa mãik'aapa biiridepema yooro p'ora nēep'éti ak'ipidait'ee Tachi Ak'õrepa ãra k'aripa-e pait'ee.

15 Mia wãarata jararu. Tachi Ak'õre ewari waibia ewate irua ma p'uurudepemaarã audupiara k'achia ooit'eeda aji, Sodoma p'uurudepemaarã, Gomorra p'uurudepemaarã k'achia ooda k'ãyaara.

Jesupa jarada ichi k'aurepa ijãapataarã miadait'ee

(Lc 12.11-12; 21.12-17)

16 —jŪrítí! Mia parã pëiru eperãarãmaa jarateede. Pëiru ovejaarã pëik'ajik'a ne-animalaarã k'achia beerã t'ãide. Mapa k'ïra k'awaa nipapatáati, taama k'ïra k'awaa nipaparik'a. Ichiaba k'ãiwee nipapatáati paloma nipaparik'a.

17 Tauk'a nipapatáati eperãarãpa parã ateedait'ee perã ãchi charraarãmaa miapidamerã, maa-e pirã parã p'ua oodait'ee Tachi Ak'õre Ūraa jarateepata tede.

18 Ma awara mide ijãapata k'aurepa ateedait'ee ãchi poro waibiarãmaa mãik'aapa ãchi reyrãmaa. Mãgá parãpa mi ũraa jaradai mãirã k'ïrapite mãik'aapa awaraa ijãadak'aa beerã k'ïrapite.

19 Mamída mãirã k'ïrapite p'anadak'ãri, k'ïsianáati sãga pedeedait'ee, maa-e pirã k'ãata jaradait'ee, pedeedait'ee pak'ãri, Tachi Ak'õrepata pedeepiit'ee perã.

20 Parã pedeeda-e pait'ee pãchi k'ïradoopa. Tachi Ak'õre Jaurepata pedeeit'ee parã k'ap'ia.

21 'Maapai eperāarāpa āchi ĩpemaarā paara teedait'ee miapidamerā piurutamaa. Ma awara chi ak'ōreerāpa āchi warrarā paara māgá peepidait'ee; maa-e pirā warrarāpa āchi ak'ōreerā peepidait'ee.

22 Jōmaarāpa parā k'īra unuamaa iru p'anapataadait'ee mide ijāapata k'aurepa. Mamīda t'āridepai chooruta pirā, Tachi Ak'ōrepa parā k'aripait'ee atuanaadamerā na p'ek'au eujā jōrumaa.

23 P'uuru abaade parā jiri p'aneedak'āri, mirúti awaraa p'uurude. Mia wāarata jararu. Parā Israel p'uuru jōmaade jaratee nipadai naaweda, mi, chi Eperā Ak'ōre Truadepema, cheit'ee.

24 'K'irāpāti eperā apida ichi jarateepari k'āyaara waibiara bi-e. Ichiaba mimiapari apida chipari k'āyaara waibiara bi-e.

25 Chi ne-inaa k'awaa k'inia bi o-īa baipia bi chi jarateepari jīak'a pait'ee. Ichiaba mimiapari o-īa baipia bi chipari jīak'a pait'ee. Chi te chipari t'ijarapata pirā Beelzebú, Netuara Poro Waibia, audupiara irudeerāmaa māgí t'ī bidait'ee.

*Jesupa jarateeda k'aita waaweedaipia bi
(Lc 12.2-7)*

26 —Māga jara p'anī mīda, eperāarā waaweenáati. Írá Tachi Ak'ōre net'aa mera pik'a bi mīda, t'ēepai parāpa jōmaarāmaa jaradait'ee.

27 Mia ũraa jarada p'āriu pik'a baji. Mamīda jōmaarāmaa māga jīp'a jaradaipia bi. Ma awara mia ũraa mera pik'a jarada, golpe jaradaipia bi terraza ĩrīpa biaruk'a.

28 Waaweenáati parã jiri p'anirã peedait'ee, ãrapa parã p'oyaa atuapida-e perã tok'arradee. Ma k'ãyaara Tachi Ak'õre waawéeti. Iruata tachi piupii mãik'aapa atuapii.

29 '¿Netopata-ek'ã ipana chak'e omé p'arat'a tau abaa pari? Eperãarãpa mãga oopata, ipana chak'e mak'iaara vale-e bi jãak'aapa. Mamãda ipana chak'e apida eujãde baaidak'aa, parã Ak'õre Waibiapa mãga jara-emãi.

30-31 Parã puda paara irua juasia iru bi. Mapa waaweenáati, Tachi Ak'õrepa parã k'iniara iru bapari perã ipanaarã k'ãyaara.

Jesucristode ijãapatada apataarã awaraarã k'ĩrapite

(Lc 12.8-9)

32 —Eperãpa tau taawa jararu pirã ichi Jesucristode ijãapari, mia pida jarai: “Mãgí méré” mi Ak'õre k'ĩrapite it'ari.

33 Mamãda eperãpa meraru pirã mide ijãapari, mãgara mia pida merait'ee. “Mãgí mēre-eda” ait'ee mi Ak'õre k'ĩrapite it'ari.

Jesús k'aurepa ëreerã t'ãri auk'a p'anada-e

(Lc 12.51-53; 14.26-27)

34 —K'ĩsianáati mi cheji na p'ek'au eujãdee eperãarã k'ãiwee p'anapide. Jip'a cheji chõopide.

35 Mi cheji

'warra t'ãri auk'a banaamerã chi ak'õre ome, wëra k'au t'ãri auk'a banaamerã chi nawe ome mãik'aapa ãigu t'ãri auk'a banaamerã chi p'ãk'õre ome.

36 Ma k'aurepa eperãarã t'ãri auk'a para ba-e pait'ee ãchi ëreerã ome.' *(Mi 7.6)*

³⁷ 'Eperãpa ichi ak'õre wa chi nawe k'iniara iru bi pirã mi k'inia iru bai k'ãyaara, mërë pa-e pai. Ichiaba eperãpa chi warra wa chi k'au k'iniara iru bi pirã mi k'inia iru bai k'ãyaara, mãgí mërë pa-e pai.

³⁸ Ma awara mide ijãapari k'aurepa eperã piua-maa bi pirã kurusode piu wãk'a, mãgí mërë pa-e pait'ee.

³⁹ Eperã piua-maa bi pirã mide ijãapari k'aurepa, mãgí piuk'ãri, atuit'ee. Mamída eperã piuru pirã mide ijãapari k'aurepa, mãgí eperã piuk'ãri it'aa wãit'ee.

Jesupa jarada ijãapataarãpa ne-inaa pia atadait'ee

(Mr 9.41)

⁴⁰ —Eperãpa parã auteebaik'ãri, mi jida auteebai bi mãik'aapa mi Ak'õre, mi pëida, auk'a auteebai bi.

⁴¹ Ma awara eperãpa auteebaik'ãri Tachi Ak'õre pedee jarapari, Tachi Ak'õrepa pëida perã, ne-inaa pia atait'ee Tachi Ak'õre pedee jarapataarãpa atapatak'a. Ichiaba auteebaik'ãri eperã t'ãri pia, mãgí t'ãri pia bairã, ne-inaa pia atait'ee eperã t'ãri pia beerãpa atapatak'a.

⁴² Ma awara eperãpa teek'ãri pania vaso aba mi ome nipaparimaa mãgí mërë perã, Tachi Ak'õrepa ne-inaa pia ichiaba teeit'ee ma pania teedamaa.

11

Juan Bautistapa eperãarã pëida
(Lc 7.18-23)

1 Jesupa chi k'õp'ãyoorã doce ùraap'eda, mamãik'aapa wãji Ak'õrepa jara pëida jarateede ma eujãdepema p'uuru bee chaa.

2 Juan carcelde bi misa, ùriji Cristopa oomaa bi. Aramata ichi ome nipapatap'edaarã ùk'uru pëiji Jesumaa. Iidinajida:

3 —¿Pik'ã ajida, tai k'aripapari chonaarãpa cheit'ee bida adap'edaa? Maa-e pirã, ¿taipa awaraa nidaipia bik'ã? ajida.

4 Jesupa p'anauji:

—Wãti Juanmaa mãik'aapa nepiríti parãpa nama unu p'ani mãik'aapa ùri p'ani.

5 Jarãti tau p'ãriu beeda írã unu p'ani; biiri nik'anik'aa beeda t'ia nĩutee; leprapa k'ayaa beeda jipa p'ani; k'iiri k'ĩ beeda írã ùri p'ani; piu-dap'edaarã waya chok'ai p'ani mãik'aapa chupiria chedeerãmaa Tachi Ak'õrepa pedee pia jara pëida jarateemaa bi.

6 ¡T'ãri o-ia bida aji, chi mide ijãa bi, k'awa-e bi mĩda mia ne-inaa jõma oo bi!

Jesupa Juande pedee pia jarada

(Lc 7.24-35)

7 Juanpa eperãarã pëida wãdap'edaa t'ëepai, eperãarãmaa Jesupa pedee pia jaramaa beeji Juande:

—¿K'ãata parãpa ak'inajidama aji, eujã pania wëe bimaa wãdak'ãri? ¿K'ĩsiajida-ek'ã ak'inadait'ee eperã pariatua k'ĩsia bi, p'ũajara nãupa pariatua nẽunẽuwaa p'uaparik'a?

8 Maa-e pirã, ¿k'ĩsiajida-ek'ã ak'inadait'ee eperã p'aru pi-ia jĩ bi? Parãpa pia k'awa p'ani eperã p'aru pi-ia jĩ beerã rey tede p'anapata.

9 Māga-e pīrā ʔk'ĩsiajida-ek'ā ak'inadait'ee Ak'õre pedee jarapari? Wāara, iru Ak'õre pedee jarapari k'āyaara waibiara bi.

10 Na Juandeta Tachi Ak'õre Ũraa p'ādade jara bi: 'Mia eperā chok'a pēiit'ee pi naa o pia oonamerā pi, eperāarā poro waibia, chei naaweda.' (*Mal 3.1*)

11 Mia wāarata jararu. Juan Bautista k'āyaara eperā apida waibiara bi-e. Mamīda chi ek'ariara bita iru k'āyaara waibiara pait'ee Tachi Ak'õrepa ma eperā ichi jua ek'ari bik'āri, ichideerā ome beemerā.

12 'Juan Bautista chedak'āriipa, eperāarā chōo pik'a p'ani t'ĩudait'ee Tachi Ak'õre jua ek'ari, ichideerā p'aneedait'ee māik'aapa k'achia beerā auk'a chōo pik'a p'ani apida māga p'ananaadamerā.

13 Juan jaratee chei naaweda, Tachi Ak'õre pedee jarapataarāpa jarapachida Tachi Ak'õrepa māgá eperāarā biit'ee ichi jua ek'ari, ichideerā p'aneedamerā. Moisepa p'ādade ichiaba māga jara bi.

14 Parāpa k'awaa k'inia p'ani pīrā Juanta Elías chi cheit'ee bada jara p'anadap'edaa; ichipi.

15 Pia k'ĩsiati parāpa et'ewa ũridap'edaade k'awaadamerā k'āata jara k'inia bi.

16 'Mia jarait'ee sāga p'ani parā, mide ijāadak'aa beerā. Warrarā su-ak'i p'aneedap'eda, jemenemaa p'aník'ata p'ani p'uuru jāde. Āchi k'õp'āyoorāmaa biapata:

17 "Taipa siru chaajida. Mamīda parā pēirada-e paji. K'ari k'ĩsia paraa k'arijida. Mamīda parā jēeda-e paji."

18 Māga pik'a baji Juan ome. Iru cheji māik'aapa nek'ok'aa paji, ne-inaa tok'aa paji, eperã jĩp'aarãpa oopatak'a. Maperã eperãarãpa: “Netuara iru k'ap'iade merãtia bida” ajida.

19 T'ēepai mi, chi Eperã Ak'õre Truadepema cheji māik'aapa nek'oji, ne-inaa toji eperã jĩp'aak'a. Maperã jara p'ani mi nek'oyaa, ne-inaa toyaa bapari. Ma awara mi k'õp'ãyo meraaparida a p'ani, k'achia-idaa beerã ome māik'aapa Cesar-it'ee impuesto p'epataarã ome. Mamĩda Tachi Ak'õrepa wāarata ak'ipimaa bida aji, mia oo bi k'aurepa parã jõmaarã pari.

*Tachi Ak'õrepa oo bi unuamaa iru p'anapataarã
(Lc 10.13-15)*

20 Māpai Jesús ijĩati pedeemaa beeji awara-awaraa p'uurudepemaarãmaa, āchia p'ek'au k'achia oopata oodaamaa p'anadap'edaa perã. Māga p'anajida unupachida mĩda irua ooda ne-inaa eperãarãpa p'oyaa oodak'aa āchi juadoopa. Jesupa āchimaa mǎgaji:

21 —¡Aai, Corazín p'uurudepemaarã! ¡Aai, Betsaida p'uurudepemaarã! ¡Tachi Ak'õrepa parã k'achiadee pēiit'eepi! Tiro p'uurude, Sidón p'uurude eperãpa ooda paara ne-inaa eperãarãpa p'oyaa oodak'aa āchi juadoopa mia parã p'uurude oodak'a, taarã-e weda ijãak'ajida. Ārapa p'ek'au k'achia oopata oo amaa k'inia jõnĩpa chupiria iidik'ajida Tachi Ak'õremaa. Ma p'ek'au k'achia oopata k'aurepa t'ãri p'uapa p'aru p'ãimaa jĩk'ajida māik'aapa it'abarre p'ora it'aa p'ok'ajida āchi poro ĩri.

22 Maperã mia jara bi: Tachi Ak'õre ewari waibia ewate irua parã k'achiara ooit'ee ma Tiro p'uurudepemaarã k'ãyaara mãik'aapa Sidón p'uurudepemaarã k'ãyaara.

23 Ichiaba parã Capernaum p'uurudepemaarã, ¿k'ĩsia p'anik'ã parã p'uuruta awaraa p'uuru k'ãyaara waibiara pait'ee Ak'õre k'ĩrapite? ¡Mãga-e! ¡Ma k'ãyaara irua parã p'uuruta jõt'aait'ee! Sodoma p'uurude eperãpa ooda paara ne-inaa eperãarãpa p'oyaa oodak'aa ãchi juadoopa, mia parã t'ãide oodak'a, ma p'uuru at'ãri bak'aji.

24 Mamĩda mia jara bi: Tachi Ak'õre ewari waibia ewate irua parã k'achiara ooit'eeda aji, Sodoma p'uurudepemaarã k'achia ooi k'ãyaara.

Jesupa eperãarã ñipipari
(Lc 10.21-22)

25 Maapai Jesupa mãgaji:

—Ak'õre Waibia, pi jõmaarã k'ãyaara waibiara bi. Ne-inaa jõmaweda it'ari nĩbi, na p'ek'au eujãde nĩbi paara pi jua ek'ari bi. Mi t'ãri o-ĩa bi pia eperãarã jĩp'aarãmaa k'awapiru perã ne-inaa pia waide k'awapi-e pada k'ĩsia k'awaa beerãmaa mãik'aapa poro wẽsaa beerãmaa.

26 Pia mãga ooji mãga oo k'inia bada perã.

27 'Mi Ak'õrepa ne-inaa jõma bijì mi jua ek'ari mia ak'ipariimerã. Tachi Ak'õrepapai wãara mi, ichi Warra k'awa bi. Mãgã ichiaba mi, chi Warrapapai wãara iru k'awa bi. Mamĩda mia iru k'awapii mia k'awapi k'inia bi eperãarãmaa.

28 Maperã mimaa chéti parã jõmaweda sê p'anĩrã mimia p'anipa mãik'aapa k'ĩsia jõnĩpa. Mia parã t'ãri a-tu beepiit'ee.

29 K'õp'ãyo meráati mi ome. Ûríti mia jara-tee bi mãik'aapa óoti mia jara bik'a. Mi t'ãri pia, chupiria k'awaayaa bapari. Mide ijãadak'ãri, k'ãiwee p'anapataadait'ee.

30 Mia jara bik'a oodayada aji, mia k'aripak'ãri.

12

*Ïipata ewate trigo k'imi chak'eerã p'edap'edaa
(Mr 2.23-28; Lc 6.1-5)*

1 Maapai judiorã ñipata ewate Jesús nipaji trigo k'ãide. Chi k'õp'ãyoorã jarrapisia p'anadap'edaa perã, trigo k'imi chak'eerã oro atadap'eda, chi tau jonamaa p'anejida k'odait'ee.

2 Arii p'anadap'edaa fariseorãpa mãga unudak'ãri, Jesumaa mãgajida:

—¡Pichá ak'íji! Pichi k'õp'ãyoorãpa ne-inaa oomaa p'anida ajida, ñipata ewate oodaik'araa bita.

3 Jesupa p'anauji:

—¿Parãpa Ak'õre Ûraa p'ãdade leeda-e p'anik'ã aji, Rey Davidpa ooda chonaarãweda jarrapisi-adaidak'ãri chi k'õp'ãyoorã ome?

4 Iru t'ñuji Tachi Ak'õre te ne-ede oodade mãik'aapa ma tedepema pan awara bidap'edaa Tachi Ak'õre-it'ee atap'eda, k'oji chi k'õp'ãyoorã ome. Mãga oojida p'aareerãpapai mãgí pan k'odaipia bají mĩda.

5 Ichiaba Moisepa p'ãdade parãpa leedooda p'aareerãpa ne-inaa k'achia ooda-e paji ñipata ewate, Tachi Ak'õre te waibiade ñida-ee mimiadak'ãri.

⁶ M̄ia jara bi: Nama ne-inaa pipiara paraa Tachi Ak'õre te waibia k'ãyaara.

⁷ Wãara parãpa k'awada-e na p'ãdade jara k'inia bi:

'M̄ia k'inia bi awaraarã chupiria k'awaadamerã,
mi-it'ee ne-animalaarã peedap'eda, paadai
k'ãyaara.' *(Os 6.6)*

Parãpa k'awadap'edaa paara ma pedee jara k'inia bi, ne-inaa k'achia ooda-e p'anirã peepida-e pak'aji.

⁸ ñipata ewate mi, chi Eperã Ak'õre Truadepema jua ek'ari bida aji.

Eperã jua chiwa bada

(Mr 3.1-6; Lc 6.6-11)

⁹ Mamãik'aapa Jesús wãji Tachi Ak'õre Ûraa jara-teepata tedee.

¹⁰ Mama baji eperã jua chiwa bi. Jesús imiatee k'inia p'anadap'edaarãpa iidijida irumaa:

—¿Eperã k'ayaa bi pirã, ñipata ewate jipaipia bik'ã? ajida.

¹¹ Jesupa p'anauji:

—ñipata ewate pichi oveja toidú padarida paara, ¿taawaa uchía ata-e pak'ajik'ã?

¹² ¿Eperã pipiara bi-ek'ã oveja k'ãyaara? Mapa ñipata ewate ne-inaa pia oopia bida aji.

¹³ Mãpai Jesupa ma jua chiwa bimaa mägaji:

—Pichi jua jirupáde aji.

Mãpai jua jiruji. Aramata jipa beeji chi apema juak'a.

¹⁴ Mãpai fariseorã taawaa uchiadak'ãri, pedee-teemaa p'aneejida Jesús peepit'aadait'ee.

Jesupa ooda Ak'õre Ûraa p'ãdade jara bik'a

15 Jesupa māiṛā k'īsia k'awaak'āri, mamāik'aapa wāji. Eperāarā chok'ara iru t'ēe wājida. Jesupa madepema k'ayaa beerā jōmaweda jipaji.

16 Mamīda jarapachi ichia ooda jōmaarāmaa nepirinaadamerā.

17 Māga jaraji Tachi Ak'ōre pedee jarapari, Isaiapa p'ādade jara bik'a uchiamerā:

18 'Nama bi mi mimiapari, mia jirit'erada. Mia iru k'inia iru bi; mi t'āri o-īapipari. Mi Jaure iru ome bapariit'ee. Mi k'ap'ia pari irua eperāarā jōmaarāpa oopata ak'iit'ee māik'aapa jarait'ee pia wa k'achia.

19 Aupedee-e pait'ee; ichiaba bia-e pait'ee. Api-daapa iru biapi ūrida-e pait'ee calle jāde.

20 Irua yiarāa iru ba-e pait'ee chupirīa chitoonirā wa k'īra pia-ee jōnirā. Māga bait'ee Tachi Ak'ōrepa jōmaarāmaa wāarata jara pēida k'awaapirumaa.

21 Māga pak'āri, jōmaarāpa irude ijāadait'ee.' (Is 42.1-4)

Jesús Netuara Poro Waibia jua ek'ari bida apatap'edaa

(Mr 3.20-30; Lc 11.14-23; 12.10)

22 Jesumaa aneejida eperā tau p'āriu bi māik'aapa pedee atua bi, netuara iru k'ap'iade merātia bada perā. Jesupa iru tau pia unupiji māik'aapa pedee-piji.

23 Māga unudak'āri, arii p'anadap'edaarāpa ak'itrua para beeji māik'aapa āchi pitapai iidi para beeji:

—¿Nāgí chonaarāwedapema Rey David Warra-ek'ā? ajida.

24 Mamīda māga ūridak'āri, fariseorāpa māgajida:

—Beelzebú, Netuara Poro Waibia juapata jǎgá netuaraarǎ uchiapiparida ajida.

²⁵ Jesupa k'awaji áchia k'ísia p'ani. Mapa mǎgaji:

—P'uuru pidaarǎpa maa-e pirǎ éreerǎpa maa-e pirǎ te pidaarǎpa áchi auk'aarǎ jéreruta pirǎ, waa araa p'anapataada-e pai mǎik'aapa áchi p'uuru jǒdaridai.

²⁶ Mǎga pik'a Netuara Poro Waibiaapa ichi auk'aarǎ jéreru pirǎ, waa araa p'anada-e pai mǎik'aapa áchi itu jǒdaridai.

²⁷ Parǎpa jara p'ani mia netuaraarǎ uchiapipari Beelzebú juapa. Mǎgara, ¿k'ai juapa uchiapipatama parǎ eere p'anirǎpa? Áchia ak'ipipata parǎ pia k'ísia-e p'ani.

²⁸ Mia netuaraarǎ uchiapipari pirǎ Tachi Ak'óre Jaurepa, jara k'inia bi írǎ Tachi Ak'óredeerǎ poro waibia nama bi.

²⁹ ¿K'aita t'íuyama aji, eperǎ juataura bi tede iru net'aa chiade? Naapiara jí nǐbi-e pirǎ, iru net'aa jári p'e ata-e pai.

³⁰ Eperǎ mi eere bi-e pirǎ, mi k'íra unuamaa iru bi. Ichiaba mi k'aripa-e bi pirǎ awaraarǎ Tachi Ak'óre jua ek'ari p'anapataadamerǎ, eperǎarǎ áyaa pǐipari mi ik'aawaapa.

³¹ Maperǎ mia jara bi: Tachi Ak'órepa wǐpapii eperǎarǎpa p'ek'au k'achia oopata jǒmata mǎik'aapa iru ápite ik'achia jarapata paara. Mamída iru Jaure ápite ik'achia jarapata wǐpapi-e pait'ee.

³² Ichiaba wǐpapii ik'achia jarapata mi, chi Eperǎ Ak'óre Truadepema ápite. Mamída wǐpapi-e pait'ee ik'achia jararuta pirǎ iru Jaure ápite. Mǎgee

p'ek'au k'achia oopata wēpapi-e pait'ee chi ma pedee jarapataarã na p'ek'au eujãde p'anide maa-e pirã it'ari iru k'irapite p'anide paara, iru ewari waibia ewate.

Jesupa jarateeda pak'uru k'awapata chi nejõdeepa

(Lc 6.43-45)

³³ —Nejõ b̄iri pia iru bi pirã, chauk'ãri, nejõ pia iru bait'ee. Jõdee nejõ b̄iri k'achia iru bi pirã, chauk'ãri, nejõ k'achia iru p'anadait'ee. Nejõ b̄iri k'awapata chi nejõdeepa.

³⁴ ¡Parã k'achia-idaa beerãdeepa uchi-adap'edaarã! ¡Taamák'api p'ani! ¿Sãga pedee pia jaradai, parã t'ãri k'achia p'anita? Pãchi t'ãride k'ĩsia p'anita jarapata pãchi it'aideepa.

³⁵ Eperã t'ãri pia b̄ipa pedee pia jarapari k'ĩsia pia iru bairã ichi t'ãride. Jõdee eperã t'ãri k'achia b̄ipa pedee k'achia jarapari k'ĩsia k'achia iru bairã ichi t'ãride.

³⁶ Mia jara bi: Tachi Ak'õre ewari waibia ewate ichia eperã chaachaa k'awapiit'ee ãchia pedee k'achia pariatua jaradap'edaa.

³⁷ Ma ewate Tachi Ak'õrepa ak'iit'ee eperãarãpa pedee jaradap'edaa mãik'aapa ichiata jarait'eeda aji, k'achia-idaa bi, maa-e pirã t'ãri pia bi.

Ne-inaa eperãarãpa p'oyaa oodak'aa unu k'inia p'anadap'edaarã

(Mr 8.11-12; Lc 11.29-32)

³⁸ Mãpai ũk'uru fariseorãpa mãik'aapa Moisepa p'ãda jarateepataarãpa Jesumaa mägajida:

—Tachi Jarateepari, taipa unu k'inia p'anida ajida, pia oo bi ne-inaa Tachi Ak'õrepapai oopari.

³⁹ Jesupa p'anauji:

—Īrapemaarã t'ãri k'achia-idaa p'ani, Tachi Ak'õrede ijãadak'aa perã. Unu k'inia p'anida a p'ani ne-inaa eperãarãpa p'oyaa oodak'aa ãchi juadoopa. Mamãda mia mãga oo-e pait'ee. Jĩp'a Tachi Ak'õrepa ooit'ee ichi pedee jarapari Jonás ome oodak'a.

⁴⁰ Jonás k'ãima õpee baji chik'o choma bi bide. Mãga pik'a mi, chi Eperã Ak'õre Truadepema k'ãima õpee eujã ek'ari bait'ee.

⁴¹ Tachi Ak'õre ewari waibia ewate Nínive p'uuru pidaarãpa ĩrapemaarã imiateedait'ee, Tachi Ak'õrepa parã k'achiadee pëimerã. Chonaarãweda Tachi Ak'õrepa Jonás pëik'ãri ma Nínive pidaarãmaa, ãrapa p'ek'au k'achia oopatap'edaa oo amaajida. Mamãda ĩrapemaarãpa p'ek'au k'achia oopata oo amaada-e p'ani, aba Jonás k'ãyaara waibiara bĩpa jara cheji mãda mãga oodamerã.

⁴² Ichiaba ma ewate Reina Sur Eerepemapa auk'a ĩrapemaarã imiateeit'ee Tachi Ak'õrepa parã k'achiadee pëimerã. Chonaarãweda ma reina t'imĩpa cheji Rey Salomón k'ĩsia k'awaa bi pedee ũride. Mamãda ĩrapemaarãpa ũridaamaa p'ani, aba Salomón k'ãyaara k'ĩsia k'awaara bi pedee bi mãda parã t'ãide.

*Jesupa jarateeda netuara waya eperã k'ap'iade merãtia badade
(Lc 11.24-26)*

⁴³ —Eperã k'ap'iadeepa netuara uchiapidak'ãri, mãgipa jiri nipapari eujã p'ũsaa sãma ĩit'ee. Mamãda unu-e pak'ãri, k'ĩsiapari:

44 “Waya merātianait'ee ma eperā k'ap'iade; mi naaweda badamāi.” Chek'āri, unu chepari ma eperā k'ap'ia pi-ia bi; te barrep'eda, siip'eda, pi-ia bik'a.

45 Māga unuk'āri, jirinapari awaraa netuara siete k'achiara ichi k'āyaara māik'aapa ma eperā k'ap'iade merātia chepata. Māgá ma eperā audupiara k'achiade beeit'ee naaweda bada k'āyaara. Māga p'asait'eeda aji, ñrapemaarā t'āri k'achia-idaa beerā ome; audupiara k'achiade p'aneedait'ee.

María Jesús ñpemaarā ome pachedap'edaa

(Mr 3.31-35; Lc 8.19-21)

46 Jesús at'āri pedeemaa bide pachejida chi nawe chi ñpemaarā ome. Pedee k'inia p'anajida iru ome. Mamīda taawa p'aneedap'edaa perā,

47 eperāpa Jesumaa jaranaji:

—Pi nawe, pi ñpemaarā ome taawa nimaa p'ani. Pedee k'inia p'anida aji, pi ome.

48 Māpai Jesupa p'anauji:

—¿K'aima mi nawe? ¿K'áirāma, mi ñpemaarā?

49 Māpai juapa iaji chi k'ōp'āyoorāmaa māik'aapa mǎgaji:

—Nǎgiirāta mi nawek'a māik'aapa mi ñpemaarāk'a.

50 Chi mi it'aripema Ak'ōre Waibiapa jara bik'a oo bi, mata mi ñpemak'a, mi ñpewērak'a māik'aapa mi nawek'a.

13

Net'atau p'oparide nepirida

(Mr 4.1-9; Lc 8.4-8)

¹ Ma ewate Jesús uchiaji temãiiipa mãik'aapa lago ide su-ak'i banaji.

² Eperãarã chedap'edaa irumãi see nĩbada perã, Jesús barcode bataudachi mãik'aapa su-ak'i beeji. Jõdee eperãarã ipude para beeji.

³ Mãpai Jesupa eperãarãmaa nepirĩmaa beeji Ak'õre Ūraa jarateeit'ee:

—Eperã wãji net'atau p'ode.

⁴ Ma p'o wãk'ãri, ũk'uru baaijida o jãde. Mãpai ipanaarãpa k'ok'oo chejida.

⁵ Ũk'uru baaijida mãu-idaade, mak'iaara yooro wëe badamãi. Mãgí isapai t'onojida, mak'iaara yooro wëe bada perã.

⁶ Mamĩda ak'õrejĩru jẽrak'ãri, pĩdachi chi k'arra ĩrĩĩ bada perã.

⁷ Ũk'uru baaijida ne-ĩri-idaade. Mamĩda ne-ĩri k'ap'ip'iaara waripari perã, mãgí net'atau t'ono wãdap'edaa piuk'oodachida.

⁸ Jõdee awaraa net'atau baaijida eujã piade. Mãgí t'onop'eda, chau nĩbeeji. Ũk'uru net'atau abaadeepa uchajida cien, sesenta maa-e pirã treinta.

⁹ Pia k'ĩsĩati parãpa et'ewa ũridap'edaade k'awaadamerã k'ãata jara k'inia bi.

*Sãap'eda Jesupa nepirĩpachi jarateeit'ee
(Mr 4.10-12; Lc 8.9-10)*

¹⁰ Maap'eda chi k'õp'ãyoorã k'ait'aara chejida mãik'aapa iidijida:

—¿K'ãare-it'ee nepirĩparima ajida, jarateeit'ee?

¹¹ Jesupa p'anauji:

—Tachi Ak'õrepa parãmaa k'awapimaa bida aji, ne-inaa naaweda k'awapik'aa pada awaraarãmaa; sãga ichideerã p'aneedai.

¹² Parã Ak'õre ũraa pia k'awa beerãmaa waapiara k'awapiit'ee; awaraarã k'ãyaara ne-inaa chok'araara k'awarutamaa. Mamĩda chi ne-inaa mak'iaara k'awa-ee beerãmaa, ãchia k'awa p'ani paara irua wẽpapiit'ee, waa k'awa k'iniada-e p'anadairã.

¹³ Maperãpi mia nepiripari. ãchia ak'i p'ani mĩda, wãara unuda-e. Ũri p'ani mĩda, k'awada-e.

¹⁴ ãrapa oomaa p'ani Tachi Ak'õre pedee jarapari Isaiaapa jaradak'a:

'Ũri p'ani mĩda, k'awada-e. Ak'i p'ani mĩda, unuda-e.

¹⁵ Na eperãrã k'iri k'isua p'anadairã, mia jara bi ũridaamaa p'ani; mia oo bi unudaamaa p'ani mãik'aapa k'awadaamaa p'ani. Mãga p'anada-e pada paara, mide ijãak'ajida mãik'aapa mia ãchia p'ek'au k'achia oopata wẽpapik'aji.' (Is 6.9-10)

¹⁶ 'Parã t'ãri o-ia p'ani mia oo bi unu p'anadairã mãik'aapa mia jara bi ũri p'anadairã.

¹⁷ Mia wãarata jararu. Chonaarãweda Ak'õre pedee jarapataarãpa mãik'aapa Tachi Ak'õrede ijãapataarãpa unu k'inia p'anajida parãpa unu p'ani. Mamĩda unuda-e paji. Ichiaba ũri k'inia p'anajida parãpa nama ũri p'ani. Mamĩda ũrida-e paji.

*Jesupa k'awapida net'atau p'oparide
(Mr 4.13-20; Lc 8.11-15)*

¹⁸ —Ũriti k'awaadamerã mia nepirida net'atau p'oparide k'ãata jara k'inia bi.

19 Net'atau ode baaida jara k'inia bi chi ũri p'anirã Tachi Ak'õrepa eperãarã bi k'inia bi ichi jua ek'ari ichideerã p'aneedamerã. Mamĩda mãgĩrãpa k'awada-e k'ãata jara k'inia bi. Ipanaarã chedap'edaak'a ma net'atau k'ok'oodait'ee, mãga pik'a Netuara Poro Waibia chepari ne-inaa ooit'ee, t'ãripa ma pedee ijãanaadamerã.

20 Jõdee chi net'atau mãu-idaade baaidap'edaa jara k'inia bi eperãarãpa ma jara pëida o-ĩa ũri p'ani.

21 Mamĩda chi mãu-idaade t'onoda taarã-e weda pũdaiparik'a, mãga pik'a mãgĩrãpa ma jara pëida taarã-epai ijãapata. Ma ũraade ijãadap'edaa k'aurepa nepirade baairuta pirã maa-e pirã awaraarãpa ãchi jiriruta pirã miapidait'ee, ijãa amaapata.

22 Jõdee chi net'atau ne-ĩri-idaade baaidap'edaa jara k'inia bi eperãarãpa ma jara pëida pia ũri p'ani. Mamĩda audupĩara k'ĩsiapata ne-inaa neto-dait'ee maa-e pirã p'arat'a waibia atadait'ee, ãchia ũridap'edaa k'ĩra atuadarutamaa. Mãgã p'aneepata ne-uu warip'eda, chauk'aa bik'a.

23 Mamĩda chi net'atau eujã piade baaidap'edaa jara k'inia bi eperãarãpa ma jara pëida ũridap'eda, k'awaa wãpata ma ũraa jara k'inia bi mãik'aapa t'ãride wãara ijãapata. Net'atau aba p'oda eujã piade pia t'onop'eda, chauparik'a net'atau cien, sesenta wa treinta; mãga pik'a ma eperãarãpa oo k'awaa wãpata ma ũraade jara bik'a.

Jesupa nepirida p'ũajara t'onoda trigo p'odade

24 Mãpai Jesupa awaraa nepiriji jarateeit'ee:

—Nãga pik'a pait'ee Tachi Ak'õrepa eperãarã ichi jua ek'ari bik'ãri, ichideerã p'aneedamerã. Eperãpa trigo tau pia p'oji ichi eujãde.

²⁵ Mamĩda p'ãrik'ua, eperãarã k'ãi p'anĩ misa, ichi k'ĩra unuamaa iru bĩpa cheji mãik'aapa ma trigo p'odade mera p'oji p'ũajara tau chak'eerã, aĩdee neera k'achia oopata. Mãpai jirabodoji.

²⁶ Maap'eda ma eperãpa trigo p'oda t'onop'eda, wari wãji ma p'ũajara ome.

²⁷ Mãga unudak'ãri, ma eujã chipari mimiap-ataarãpa irumaa jaranajida: “Señor, pia trigo tau p'oda pia badata, ¿sãmãik'aapa uchijima ajida, jãgee p'ũajara?”

²⁸ Chiparipa p'anauji: “¿Tachi k'ĩra unuamaa iru bĩpata jãga ooji-ek'ã?” aji. Mãpai chi mimiap-ataarãpa iidijida: “¿Pia k'inia bĩk'ã ajida, taipa jã p'ũajara ët'anadamerã?”

²⁹ Mamĩda chiparipa mãgaji: “Nãgaweda ichiak'au bĩdapáde aji. ĩraweda parãpa jã p'ũajara ët'at'aarutara, auk'a ët'adariit'ee chi trigo k'arra, ai ik'aawa nĩbi.

³⁰ Piara bi ichiak'au bĩdamerã trigo ewarutamaa. Mamãik'aapata mia ewapataarã naapiara pëiit'ee jã p'ũajara ët'ak'oodamerã mãik'aapa p'edamerã k'õrajĩmade paat'aadait'ee. T'ëepai trigo ewadak'ãri, iadait'ee mi ne-inaa iaparide.”

Mostaza taude nepĩrida

(Mr 4.30-32; Lc 13.18-19)

³¹ Jesupa ichiaba awaraa nepĩriji jarateeit'ee:

—Nãga pik'a pait'ee Tachi Ak'õrepa eperãarã ichi jua ek'ari bĩk'ãri, ichideerã p'aneedamerã. Eperãpa mostaza tau uuji ichi eujãde.

³² Chi tau ma-ãriara bi awaraa net'atau tachia uupata k'ãyaara. Mamĩda warik'ãri, waibiara

waripari awaraa ne-uu k'ãyaara pak'uruk'a nĩbeerumaa. Māgá waibiara waripari perã, chi jua t'aide ipanaarã chepata ñidait'ee.

Levadurade nepirida

(Lc 13.20-21)

³³ Ichiaba Jesupa nãga nepiriji jarateeit'ee:

—Nãga pik'a pait'ee Tachi Ak'õrepa eperãarã ichi jua ek'ari bik'ãri, ichideerã p'aneedamerã. Wẽrapa levadura p'oiraparik'a bi harina waibia ome, pan masa pia warimerã.

Jesupa nepirida chonaarãweda eperãarãpa jaradap'edaak'a

(Mr 4.33-34)

³⁴ Jesús jarateek'ãri, audú nepiripachi. Nepiri-ee jarateek'aa paji.

³⁵ Mãga ooji uchiamerã Tachi Ak'õre chonaarãwedapema pedee jaraparipa irude jaradak'a:

'Jarateek'ãri, mia nepirit'ee mãik'aapa jarait'ee ne-inaa Tachi Ak'õrepa waide k'awapi-e pada na p'ek'au eujã ooru wedapema.' *(Sal 78.2)*

Jesupa k'awapida p'ũajara tau p'oda trigo k'ãide

³⁶ Ma jõma nepirip'eda, Jesupa eperãarã bëiji mãik'aapa t'ũji chi k'õp'ãyoorã p'anadap'edaamãi. Mãpai ãchi iru k'ait'a chedak'ãri, iidijida k'ãata jara k'inia bi ma nepirida p'ũajara tau p'oda trigo k'ãide.

³⁷ Jesupa p'anauji:

—Chi eperã net'atau pia p'oda jara k'inia bi Eperã Ak'õre Truadepema.

³⁸ Ma net'atau p'oda eujã jara k'inia bi na p'ek'au eujã. Ma trigo tau pia jara k'inia bi Tachi Ak'õrede

ijãapataarã. Jõdee p'ũajara k'achia jara k'inia bi Netuara Poro Waibia jua ek'ari p'anĩrã.

³⁹ Ma k'ĩra unuamaa iru bada, chi ma p'ũajara k'achia p'oda jara k'inia bi Netuara Poro Waibia. Ma ne-inaa p'oda ewadap'edaa ewate jara k'inia bi Tachi Ak'õre ewari waibia ewate, ichi angeleerãpa eperãarã p'e ateedak'ãri iru k'ĩrapite.

⁴⁰ Mia nepiridade ma p'ũajara k'achia p'edap'edaak'a paat'aadait'ee, mãga pik'a oodait'ee na p'ek'au eujã jõt'aak'ãri.

⁴¹ Mi, chi Eperã Ak'õre Truadepemapa angeleerã pëiit'ee mi jua ek'ari p'anĩrã t'ãide k'achia beerã jõmaweda p'ede; chi awaraarãmaa p'ek'au k'achia oopidap'edaarã, awaraa ne-inaa k'achia ooi awaa p'anapatap'edaarã ome.

⁴² Ma k'achia beerã jõmaweda bat'ak'oodait'ee t'ipitau jërajëraa jira bide. Mama jëe para bait'ee mãik'aapa k'ida kierrkierree para bait'ee p'uapa.

⁴³ Jõdee Tachi Ak'õrepa jara bik'a oopataarã urua pik'a para beeiit'ee ak'õrejĩruk'a, it'ari p'ani perã ãchi ak'õre waibia ome. Pia k'ĩsĩati parãpa et'ewa ũridap'edaade k'awaadamerã k'ãata jara k'inia bi.

Jesupa nẽe waibia unu atadade nepirida

⁴⁴ —Nãga pik'a pait'ee Tachi Ak'õrepa eperãarã ichi jua ek'ari bik'ãri, ichideerã p'aneedamerã. Chok'o unuji jau bi nẽe ome. Eperãpa mãgĩ unu atak'ãri, waya mera nĩbip'eda chi badamãi, t'ãri o-ĩã wãji jõmaweda ichi net'aa iru bada netok'oode. Mãpai ãpĩtee cheji ma nẽe mera bada eujã neto atade.

Jesupa perla unudade nepirida

45 —Ichiaba nāga pik'a pait'ee Tachi Ak'õrepa eperāarā ichi jua ek'ari bik'āri, ichideerā p'aneedamerā. Net'aa netoparipa perla jiri nipaji.

46 Perla ĩpia unu atanak'āri, wāji ichi net'aa jōmaweda netok'oodo māik'aapa ma perla pi-ia neto ata cheji.

Jesupa t'iride nepirida

47 —Ichiaba nāga pik'a pait'ee Tachi Ak'õrepa eperāarā ichi jua ek'ari bik'āri, ichideerā p'aneedamerā. To-ıapataarāpa t'iri t'aadak'āri, chik'o k'ıra t'ādo pējida.

48 Ma t'iride chik'oradaik'āri, chipariirāpa jidiu atajida ipudee māik'aapa jirit'eraamaa p'aneejida chik'o piara bee awara p'edait'ee k'oraade. Jōdee chik'o k'achia bee bat'ak'oojida toidaa.

49 Māga pik'a pait'ee na p'ek'au eujā jōk'āri. Angeleerā chedak'āri, jirit'era chedait'ee eperā pia beerā awara p'edait'ee.

50 Jōdee chi k'achia beerā t'ipıtau jērajēraa jira bide bat'ak'oodait'ee, mama jēe para bamerā māik'aapa k'ida kierrkierree para bamerā p'uapa.

Ne-inaa chiwidi māik'aapa ne-inaa sorede nepirida

51 Māpai Jesupa chi k'õp'āyoorāmaa iidiji:

—ġParāpa ma nepirida jōmaweda k'awajidak'ā? aji.

Māpai p'anaujida:

—K'awajidapi.

52 Māpai Jesupa māgaji:

—Moisepa p'āda jarateeparipa k'awaa wāk'āri Tachi Ak'õrepa eperāarā biit'ee ichi jua ek'ari, ichideerā p'aneedamerā, nāga pik'a bi. Eperā te

chiparipa ichi net'aa ia p'e iru bidepema net'aa atak'āri, k'awa bi chisāgí net'aa chiwidi, chisāgí net'aa sore.

Jesús Nazaret p'uurudee wāda

(Mr 6.1-6; Lc 4.16-30)

⁵³ Jesupa ma nepirida jaratee aupak'āri, mamāik'aapa wāji

⁵⁴ ichi warida p'uurudee. Mama jarateemaa beeji māpema Ak'ōre Ūraa jarateepata tede. Irua jaratee bi ūridak'āri, eperāarā ak'itrua para beeji māik'aapa māgapachida:

—¿Sāma k'awaajima ajida, na jōma irua jarateemaa bi? ¿Sāga ooparima ne-inaa eperāarāpa p'oyaa oodak'aa āchi juadoopa?

⁵⁵ ¿Jāgí eperā ne-inaa pak'urudee oopari warra-ek'ā? ¿Chi nawe Maria-ek'ā? ¿Santiago, José, Simón, Judas chi ipemaarā-ek'ā?

⁵⁶ ¿Chi ipewēraarā nama p'anapata-ek'ā? ¿Sāga k'awaajima ajida, na jōma ichia oo bi?

⁵⁷ Ma eperāarāpa Jesús ichi te pidaarā ome māgá k'awadap'edaa perā, iru pedee ūri k'iniada-e paji.

Mapa Jesupa māgaji:

—Jōmaarā t'āide ūri k'inia p'anapata Tachi Ak'ōre pedee jaraparipa jara bi. Mamīda ichi p'uurudepemaarā ichi tedepemaarā ome iru pedee ūridaamaa p'anapata.

⁵⁸ Māgá māpemaarāpa irude ijāada-e p'anadap'edaa perā, mama Jesupa mak'iaara oo-e paji ne-inaa eperāarāpa p'oyaa oodak'aa āchi juadoopa.

14

Juan Bautista piuda

(Mr 6.14-29; Lc 9.7-9)

¹ Maapai Galilea eujãdepema poro waibia t'ïjarapachida Herodes. Ichia ùrik'ãri Jesupa oo bi,

² ichi ek'ariirãmaa mãgaji:

—¿Mãgí Juan Bautista-epaa, piup'eda p'irabaida? Maperãpi oopari ne-inaa eperãarãpa p'oyaa oodak'aa ãchi juadoopa.

³ Ai naaweda Herodepa Juan jĩ atapiji mãik'aapa carcelde t'ïpit'aaji. Mãga ooji chi ïpema Filipino wëra Herodías k'aurepa.

⁴ Ai naaweda Juanpa Herodema mãgaji: “Pia p'ek'au k'achia oomaa bida aji, pi ïpema wëra iru bairã pichi wërak'a.”

⁵ Mãga ùrik'ãri, Herodepa Juan pee k'inia bapachi. Mamïda mãga oo-e paji eperãarã waawee bada perã. Jõmaarãpa ijãajida Juan Tachi Ak'õre pedee jarapari paji.

⁶ Mamïda ewari aba Herodepa jara pëiji eperãarã chedamerã ichi t'oda fiesta oode. Ma fiesta o-ïa oo jõni misa, Herodías k'au pëirade cheji see nïbadaarã taide. Mãga unuk'ãri, Herodes audupiara o-ïadachi.

⁷ Maperã jaraji ma awëramaa:

—Tachi Ak'õre k'ïrapite mia juraa bi teeit'ee pichia iidiruta.

⁸ Mãpai chi nawepa jaradak'a jaraji:

—fraweda Juan Bautista poro mi-it'ee p'arat'ude teepáde aji.

⁹ Māga ũrik'āri, Rey Herodes k'īra pia-eedachi. Mamīda Tachi Ak'ōre k'īrapite māik'aapa jōmaweda arii p'anadap'edaarā k'īrapite juraada perā,

¹⁰ jaraji chi ek'ariirāmaa Juan poro t'iap'e atanadamerā carcelde.

¹¹ Māga oojida. Ma awēra nawepa jaradak'a aneejida p'arat'ude māik'aapa teejida ma awēramaa. Māpai ichia teenaji chi nawemaa.

¹² Juan k'ōp'āyoorāpa ũri atadak'āri iru peedap'edaa, chejida iru k'ap'ia ianadait'ee. Maap'eda jaranajida Jesumaa.

Jesupa eperāarā cinco mil nek'opida
(Mr 6.30-44; Lc 9.10-17; Jn 6.1-14)

¹³ Jesupa Juan piuda ũrik'āri, barcode t'imí wāji eperāarā mak'iara wēemaa. Mamīda eperāarāpa k'awaadak'āri, t'ēe wājida ode.

¹⁴ Jesús barcodeepa batauk'āri, eperāarā chok'ara unuji. Mapa āra chupiria k'awaaji māik'aapa ode wādap'edaarāpa k'ayaa beerā ateedap'edaa jipak'ooji.

¹⁵ K'eu wāda perā chi k'ōp'āyoorā ichi k'ait'a chedap'eda, māgajida:

—K'eu wāpi; nama te wē-epi. Mapa eperāarā pēipāde ajida, p'uuru beemaa chik'o netonadamerā.

¹⁶ Jesupa p'anauji:

—Āra āyaa wādaik'araa bi. Parāpa chik'o téeti k'odamerā.

¹⁷ Māpai māgajida:

—Mamīda taipā iru p'anida ajida, pan joisomaa māik'aapa chik'o omé; māgí aupai.

¹⁸ Jesupa p'anauji:

—Mĩmaa aneedapáde aji.

19 Māpai Jesupa jaraji eperāarā su-ak'i p'aneedamerā eujāde p'ūajara ĩri. Maap'eda jita ataji ma pan joisomaa chik'o ome ome māk'aapa it'aa ak'ip'eda, gracias jaraji Tachi Ak'ōremaa. Ma pan k'ōrak'ook'āri, chok'ara eepadachi. Māpai chi k'ōp'āyoorāpa eperāarāmaa jedenajida.

20 Jōmaweda nek'ojida bi jāwaa p'aneerutamaa. Ma pan pite chik'o ome nĩbeeda p'ejida k'oraa docena aba.

21 Chi nek'odap'edaarā ĩmik'ĩraarā cinco mil paji, wēraarā, warrarā juasiada-ee.

Jesús pania ĩri t'ia nipada
(Mr 6.45-52; Jn 6.16-21)

22 Ma t'ēpai Jesupa chi k'ōp'āyoorā barcode bataupiji ichi naa lago sīadamerā. Māga ooji āra k'ĩraik'a eere panadamerā, ichia eperāarā pēiru misa āchi temaa.

23 Eperāarā erreuk'oodaidak'āri, Jesús ituaba wāji ee nok'odee it'aa t'ĩde. Mama bide k'eudachi.

24 Māĩmisa chi barcode wādap'edaarā tok'esá panadak'āri, p'usara nĩbeeji, āchimaa nāu p'ua nĩbada perā.

25 Taujaaweda Jesús chi k'ōp'āyoorāmaa t'ia wā nipaji pania ĩri.

26 Chi k'ōp'āyoorāpa māga unudak'āri, p'eradachida māk'aapa āchobeepa biajida:

—jNetuarada! ajida.

27 Māpai Jesupa māgaji:

—jP'eranáati! jMida! aji.

28 Māpai Pedropa māgaji:

—Tachi Waibia, wãara pi pirã, pìmaa mi wãpipáde aji, pania ãri.

²⁹ Jesupa:

—Chepáde, aji.

Mãpai Pedro toida bataup'eda, t'ia wãji pania ãri Jesumaa.

³⁰ Mamída nãu audú p'ua nãbi unuk'ãri, ãchobeedachi mãik'aapa pirubaa wãji. Mãpai biaji:

—Tachi Waibia, ñmi k'aripáji!

³¹ Aramata Jesupa juade jita ataji mãik'aapa mǎgaji:

—¿At'ãri pia ijãa-e bik'ã? aji. ¿Sãap'eda pia ijãa-e bima? aji.

³² Barcode bataudak'ãri, nãu p'ua-edachi mãik'aapa p'usa t'umãtidachi.

³³ Mãpai ma barcode nipadap'edaarã Jesús k'ĩrapite bedabaik'oodachida mãik'aapa mǎgajida:

—¡Wãarada ajida, pi Tachi Ak'õre Warra!

Jesupa k'ayaa beerã chok'ara jipada Genesaret eujãde

(Mr 6.53-56)

³⁴ Mata panajida lago k'ĩraik'a eere mãik'aapa wiibainajida Genesaret eujãde.

³⁵ Ariipemaarãpa Jesús pacheru k'awaadak'ãri, ma eujãdepema jõmaarãmaa jara pëijida. Mapa k'ayaa beerã atepachida irumaa

³⁶ mãik'aapa chupãria iidipachida ichi p'aru ide pijida t'õbaipimerã. Mǎgá chi t'õbaidap'edaarã jipa p'aneejida.

15

Judiorãpa ãchi k'ĩsiadoopa jarateedap'edaa (Mr 7.1-13)

¹ Maapai ùk'uru fariseorã mãik'aapa Moisepa p'ãda jarateepataarã pachejida Jerusalendeepea. Jesumaa iidijida:

² —¿Sãap'eda pi k'õp'ãyoorãpa ooda-e p'anima ajida, tachi chonaarãpa chonaarãweda oopatap'edaak'a? ¿Sãap'eda nek'odai naaweda, ãchi jua siidak'aama ajida, tachi chonaarãpa jarateedap'edaak'a?

³ P'anau k'ãyaara, Jesupa iidiji:

—¿Sãap'eda parãpa oodak'aama aji, Tachi Ak'õrepa jara bik'a? Ma k'ãyaara chonaarãweda oopatap'edaak'a oo k'inia p'anapata.

⁴ Tachi Ak'õrepa jaraji:

'Pichi ak'õre mãik'aapa pichi nawe k'inia iru bapariiji mãik'aapa ãra pedee ùripariiji.' (Ex 20.12)

Ma awara jaraji:

'Warrapa ik'achia jararu pirã ichi ak'õremaa wa ichi nawemaa, peet'aadaipia bi.' (Ex 21.17)

⁵ Mamĩda parãpa jarateepata eperãpa jarai chi ak'õremaa wa chi nawemaa: "Pi p'oyaa k'aripapepi, jõma mia iru bi primisiak'a teeda perã Tachi Ak'õremaa."

⁶ Eperãpa mãga jarak'ãri, pia bida apata, chi ak'õreerã k'aripanaamerã. Mamĩda parãpa mãga jarateedak'ãri, jarateemaa p'ani piara bi oodait'ee pãchia jarapatak'a, Tachi Ak'õre Ùraa p'ãdade jara bik'a oodai k'ãyaara. ¡Tachi Ak'õre Ùraa yiaraa iru p'ani!

7 ꞑSeewata Tachi Ak'õrede ijãapataarãda apata! Chonaarãweda Ak'õre pedee jarapari Isaíapa parã ãpíte wãara pedee baji jarak'ãri:

8 'Na eperãarãpa mi k'inia iru p'anida apata it'aipa. Mamãda ãchi t'ãripa wãara mi k'iniada-e p'ani.

9 Pãripi mi k'ĩrapite it'aa t'ĩpata, oo k'inia p'anapata perã eperãarãpa jara p'anik'a, mia jara bik'a oodai k'ãyaara.' (Is 29.13)

*Ne-inaa tachi k'achia beepipari Ak'õre k'ĩrapite
(Mr 7.14-23)*

10 Maap'eda, Jesupa eperãarã t'ĩ p'e ataji mãik'aapa mãgaji:

—Ûríti k'awaadamerã mia jararu.

11 Chik'o k'odak'ãri, tachi k'ap'iaide edú banapari. Ma chik'o k'odap'edaa k'aurepa tachi k'achia p'aneedak'aa Tachi Ak'õre k'ĩrapite. Ma k'ãyaara, ne-inaa eperã t'ãrideepa uchiarúpata, k'achia beepiparida aji.

12 Mãpai chi k'õp'ãyoorã Jesús k'ait'a chedap'eda, iidijida:

—¿K'awa-e bik'ã ajida, fariseorãpa ma pedee ùridak'ãri, k'ĩrau p'aneedap'edaa?

13 Jesupa p'anauji:

—Mi Ak'õre it'ari bipa pak'uru uu-e pada êt'ak'oodait'eeda aji, chi k'arra paara.

14 Ichiak'au bití ma tau p'ãriu pik'a beerãpa awaraa tau p'ãriu pik'a beerã jarateedamerã. Tau p'ãriu bipa awaraa tau p'ãriu bima o jarateeru pirã, omeeweda uriade baainadait'eeda aji.

15 Mãpai Pedropa Jesumaa mãgaji:

—Pia nepirida eperãarãmaa taimaa jarateepáde aji.

¹⁶ Jesupa p'anauji:

—¿Parãpa pida k'awada-ek'ã aji, k'ãata jara k'inia bi?

¹⁷ Ne-inaa jõmaweda t'ĩuru eperã it'aide bide banapari, maap'eda uchiapari.

¹⁸ Mamĩda pedee k'achia it'aideepa uchiaru iru t'ãrideepa uchiada. Mapata eperã k'achia beepipari Tachi Ak'õre k'ĩrapite.

¹⁹ Eperã t'ãrideepa nãgee k'ĩsia k'achia uchiaparida aji: chĩara peeit'ee; miak'ãi bi awaraarã ome k'ãiit'ee; p'ek'au ooit'ee awaraarã ome; nechiait'ee; seewa jarait'ee; ik'achia jarait'ee; jãgee k'ĩsia.

²⁰ Mãgee k'ĩsia k'aurepata eperã k'achia beepipari Tachi Ak'õre k'ĩrapite. Mamĩda nek'oit'ee jua sii-ee chonaarãweda tachi chonaarãpa oopatap'edaak'a apidaamaa k'achia beepik'aa.

*Wëra judio-ee bĩpa Jesude ijãada
(Mr 7.24-30)*

²¹ Mamãik'aapa Jesús wãji Tiro p'uuru mãik'aapa Sidón p'uuru k'ait'a bĩmaa.

²² Canaán eujãdepema wëra bapachi ma eujãde. Mãgĩpa Jesús unuk'ãri, irumaa chupĩria iidi cheji:

—Tachi Waibia, Rey David Warra, ¡mi chupĩria k'awáaji! ¡Mi k'au k'ap'ide netuara merãtia bida! aji.

²³ Mamĩda Jesupa p'anau-e paji. Mãpai chi k'õp'ãyoorã k'ait'aara chedap'eda, Jesumaa mãgajida:

—Jarapáde ajida, já wēramaa āyaa wāmerā, tachi t'ēe bia cheru perā.

²⁴ Māpai Jesupa māgaji:

—Tachi Ak'ōrepa mi pēijida aji, k'aripamerā Israel pidaarā, ovejaarā atua p'anik'a p'anadairā.

²⁵ Mamīda ma wēra bedabai nībanaji Jesús k'īrapite māik'aapa māgaji:

—Tachi Waibia, imi k'aripáji!

²⁶ Māpai Jesupa p'anauji:

—Pia-e bi warrarā chik'o jāri atait'ee māik'aapa usaarāmaa teeibaibit'ee. Naapīara judiorāmaa itaria chupīria iidipipáde aji.

²⁷ Ma wērapa māgaji:

—Wāarapi, Tachi Waibia. Mamīda usaarāpa paara k'opata chipari mesadeepa baaida juajāra. Mapa, mi judio-e mīda, pīmaa chupīria iidi bīda aji.

²⁸ Māpai Jesupa māgaji:

—Wēra, ipia wāara ijāa bīda! aji. Oojida aji, pīchia k'inia badak'a.

Aramata ma wērapa k'au iru bada jīpa beeji.

Jesupa k'ayaa beerā chok'ara jīpada

²⁹ Jesús mamāik'aapa uchiak'āri, wāji Galilea Lago idee. Mama bīde ee nok'odee wāji māik'aapa su-ak'i beeji.

³⁰ Eperāarā seedachida irumāi. Aneepachida bīri chiwa beerā; tau p'āriu beerā; jua k'achia beerā; pedee atua beerā; awaraa k'ayaa beerā ome. Ma jōmaweda Jesús bīrimāi bi chepachida. Māpai ichia jīpak'ooji.

³¹ Eperāarā ak'itrua para beeji unudak'āri pedee atua p'anadap'edaarā pedee jīwaa para bee; jua k'achia beeda jīpa bee; bīri chiwa beeda āchi

b̄ir̄ipa n̄iutee; tau p'ãriu p'anadap'edaarã unu bee. Ma jōma unudak'ãri, o-īa it'aa t'ī p'aneejida Israel pidaarã Ak'ōre Waibiamaa.

*Jesupa eperãarã cuatro mil nek'opida
(Mr 8.1-10)*

³² Jesupa chi k'ōp'ãyoorã t'ī p'ejī māik'aapa māgaji:
—Mia na eperãarã chupiria k'awaa bida aji, k'āima ōpee p'anadairã nama mi ome nek'oda-ee. Āyaa p̄ei k'inia-e bida aji, ewaa ode wādade k'ap'ia t'ūmaadaridai j̄iak'aapa.

³³ Māpai chi k'ōp'ãyoorãpa māgajida:
—Mamīda ¿sāma taipa unudayama ajida, chik'o na eperãarã chok'ara-it'ee, nama eperãarã wē-e perã taimaa chik'o neto p̄eidamerã?

³⁴ Jesupa āchimaa iidiji:

—¿Pan jōmasaa iru p'anima? aji.

P'anaujida:

—Iru p'anida ajida, pan siete, chik'o chok'ara-ee.

³⁵ Māpai Jesupa eperãarãmaa jaraji eujãde su-ak'i p'aneedamerã.

³⁶ Maap'eda ma pan siete chik'o ome juade ataji māik'aapa it'aa t'īji gracias jarait'ee Tachi Ak'ōremaa. Ma pan k'ōrak'ook'ãri, chok'ara eepadachi. Māpai chi k'ōp'ãyoorãpa eperãarãmaa jedenajida.

³⁷ Jōmaarãpa k'ojida bi jãwaadarutamaa. Ma pan pite chik'o ome n̄ibeeda p'ejida k'oraa siete.

³⁸ Chi nek'odap'edaarã imik'īraarã cuatro mil paji; wēraarã, warrarã juasiada-ee.

³⁹ Maap'eda Jesupa eperãarã p̄eiji āchi temaa māik'aapa barcode bataup'eda, w̄aji Magadán eujãdee.

16

Ne-inaa eperãarãpa p'oyaa oodak'aa unu k'inia p'anadap'edaa

(Mr 8.11-13; Lc 12.54-56)

¹ Mama p'anide fariseorã saduceorã ome chejida Jesumaa. Iru imiatee k'inia p'anadap'edaa perã, iidijida ne-inaa oomerã Tachi Ak'õrepapai oopari ak'ipimerã wãara ichi Tachi Ak'õrepa pëida.

² Mãpai Jesupa p'anauji:

—K'ewaraa parãpa jarapata: “Eu pia wãit'ee, pajã p'oree wã perã.”

³ Ichiaba tap'eweda jarapata: “Idi eu k'achia bait'ee pajã p'oree nĩbairã mãik'aapa jĩararara nĩbairã.” Parãpa mágá pajã ak'i p'anipa eu k'achia wa eu pia k'awa p'ani pirã, ¿sãap'eda ne-inaa nãgaweda p'asamaa bi k'awada-e p'ani?

⁴ Irapemaarã t'ãri k'achia-idaa p'ani Tachi Ak'õrede ijãadak'aa perã. Iidi p'ani mia oomerã ne-inaa eperãarãpa p'oyaa oodak'aa ãchi juadoopa. Mamĩda mia mãga oo-e pait'ee. Jĩp'a Tachi Ak'õrepa ooit'eeda aji, ichia oodak'a Jonás ome.

Mãga jarap'eda, ãchi atabëiji.

Jesupa jarada fariseorãpa oopatak'a oonaadamerã

(Mr 8.14-21)

⁵ Lago k'ĩraik'a eere panadak'ãri, k'irãpajida pan aneeda-e padap'edaa.

⁶ Ma t'ëepai Jesupa mãgaji ãchima:

—j'Ūrítì! K'ĩra k'awaa nipapatáati fariseorã pan, saduceorã pan k'onaadamerã, ãchi levadura k'achia bairã.

7 Māga ūridak'āri, chi k'ōp'āyoorā āchi pitapai pedee para beejī:

—¡Pan aneeda-e paji! Māga jarajida irua jara k'inia bada k'awada-e p'anadap'edaa perā.

8 Jesupa k'awaji ārapa k'ĩsiadap'edaa. Mapa māgaji:

—¿Sāap'eda pan wēe p'anida a p'anima? ¿At'āri ijāada-e p'anik'ā? aji.

9 ¿At'āri k'awada-e p'anik'ā mia jaratee k'inia bi? ¿K'irāpada-e p'anik'ā pan joisomaadeepa imik'īraarā cinco milmaa k'opida māik'aapa parāpa chi beeda k'oraa sietede p'e atadap'edaa?

10 Maa-e pirā ¿k'irāpada-e p'anik'ā pan sietedeepa jedepida imik'īraarā cuatro milmaa māik'aapa parāpa chi beeda k'oraa sietede p'e atadap'edaa?

11 ¿Sāap'eda mia jarada k'awada-e p'anima? aji. Mia pande pedee-e paji jarak'āri k'onaadamerā fariseorā pan saduceorā pan ome, āchi levadura k'achia bairā.

12 Māpai k'awaajida Jesupa jara-e baji levadura jīp'aade, pan jīp'aa k'onaadamerā. Jara baji ijāanaadamerā fariseorāpa jarateepata saduceorāpa jarateepata ome.

*Pedropa jarada Jesús Tachi Ak'ōre Warra
(Mr 8.27-30; Lc 9.18-21)*

13 Cesarea de Filipino p'uuru k'ait'a panak'āri, Jesupa iidiji chi k'ōp'āyoorāmaa:

—¿K'aita chi Eperā Ak'ōre Truadepema a p'anima aji, eperāarāpa?

14 P'anaujida:

—Ūk'uruurãpa jara p'ani pi Juan Bautista, piup'eda p'irabaida. Awaraarãpa jara p'ani pi Elías maa-e pirã Jeremías maa-e pirã awaraa Ak'õre pedee jarapari.

¹⁵ Mãpai Jesupa iidiji:

—Parãpárama, ¿mi k'aima adaima? aji.

¹⁶ Simón Pedropa p'anauji:

—Pi Cristoda aji; Tachi Ak'õrepa pëida eperãarã rey pamerã. Pi Tachi Ak'õre Waibia ichita chok'ai bapari Warra.

¹⁷ Mãpai Jesupa mãgaji:

—¡Simón, Juan warra, pi t'ãri o-ia bida aji, eperã apidaapa pimaa mãga k'awapi-e pada perã! Jip'a mi Ak'õre it'ari bipata mãga k'awapiji.

¹⁸ Mia jara bi: Pi t'ijaradait'ee Pedro; jara k'inia bi “mãu”. Mãu ïri te oopatak'a pia beemerã, mãga pik'a pia et'ewa jarada eperãarãpa jaradak'ãri, michideerã p'aneedait'ee. Mãga p'aneedak'ãri, ichita chok'ai p'anapataadait'ee, piuruta pijida.

¹⁹ Llave teepatak'a puerta ewadamerã, mãga pik'a mia pi k'aripait'ee eperãarã p'anapimerã Tachi Ak'õre jua ek'ari, mãgã ichideerã p'aneedamerã mãik'aapa ichi truadee wãdamerã. Na p'ek'au eujãde bi misa, pia ne-inaa oopi-e bi pirã ichideerãmaa, Tachi Ak'õrepa auk'a oopi-e pait'ee. Jõdee ne-inaa oopi bi ichideerãmaa, irua auk'a oopiit'ee.

²⁰ Maap'eda Jesupa jaraji chi k'õp'ãyoorãmaa awaraarãmaa nepirinaadamerã ichi Cristo, Tachi Ak'õrepa pëida eperãarã rey pamerã.

*Jesupa ichi peedait'eeda ada
(Mr 8.31-33; Lc 9.21-22)*

21 Maadamãiipa Jesupa jaramaa beeji chi k'õp'ãyoorãmaa ichi wãit'ee Jerusalandee. Mama judiorã poro waibiarãpa, p'aareerã poroorãpa mãik'aapa Moisepa p'ãda jarateepataarãpa iru miapidait'ee mãik'aapa peepit'aadait'ee. Mamãda ewari õpeemaa chok'ai p'irabaiit'ee.

22 Mãga ũrik'ãri, Pedropa Jesús awara ãyaa ateeji mãik'aapa itriamaa beeji:

—¡Tachi Ak'õrepa mãga k'inia-e! ¡Pimaa mãga oopi-eda! aji.

23 Mãpai Jesús p'irrabaiji mãik'aapa Pedromaa mägaji:

—¡Mi ik'aawaapa ãyaa wãji, Satanapa mãga jara-pida perã! ¿Pia mi wãpiamaata bik'ã? Mãgara k'ĩsia-e bi Tachi Ak'õrepa k'ĩsia bik'a. Jĩp'a k'ĩsiamaa bida aji, eperãarãpa k'ĩsiapatak'a.

Sãga nipapataadai Jesús ome

(Mr 8.34-9.1; Lc 9.23-27)

24 Maap'eda, Jesupa mägaji chi k'õp'ãyoorãmaa:

—Eperã mi ome nipa k'inia bi pirã, k'ĩsiaik'araa bi ichia ne-inaa oo k'inia bidepai. Ichi kuruso ãp'aipia bi eperã peenadait'eek'a. Pia jarait'eera, oopia bi mia oopi bik'a, ma k'aurepa miapiruta pijida piurumaa.

25 Eperã piuamaa bi pirã mide ijãapari k'aurepa, mägí piuk'ãri, atuit'ee. Mamãda eperã mide ijãapari k'aurepa piuru pirã, it'aa wãit'ee ichi piuk'ãri.

26 ¿K'ãare piata baima eperãpa na p'ek'au eujãde nĩbi jõmaweda ataru pirã, mamãda piup'eda chok'ai p'irabai-e pirã Ak'õre eujãde? Maa-e pirã, ¿k'ãata teeima Tachi Ak'õremaa it'aa wãpimerã?

27 Mi, chi Eperã Ak'õre Truadepemapa mi Ak'õre k'ĩra wãree unupiit'ee, it'ariipa chek'ãri iru angeleerã ome. Maapaita ak'it'ee na p'ek'au eujãdepemaarãpa oopata mãik'aapa jarait'ee pia wa k'achia. Ne-inaa pia ooit'ee chi ne-inaa pia oodap'edaarãmaa. Jõdee k'achiadee pëiit'ee chi ne-inaa k'achia oopatap'edaarã.

28 Mia wãarata jararu. Nama p'anirã ùk'uru piudai naaweda, unudait'ee mi, chi Eperã Ak'õre Truadepema, rey'k'a pacheru.

17

Jesús k'ĩra awaradaida

(Mr 9.2-13; Lc 9.28-36)

1 K'ãima seismaa Jesús wãji ee it'ia bi nok'ode. Ichi ome ateeji Pedro, Santiago mãik'aapa chi ìpema Juan.

2 Mama ãra taide Jesús k'ĩra awaradachi. Ichi k'ĩra urua nĩbeeji ak'õrejĩruk'a mãik'aapa chi p'aru t'o-t'oo uchiterreedachi.

3 Mãga nide chi k'õp'ãyoorãpa unujida chonaarãweda p'anapatap'edaarã Moisés jaure mãik'aapa Elías jaure pedeemaa p'ani Jesús ome.

4 Mãpai Pedropa mãgaji Jesumaa:

—jTachi Waibia, pia bi nama p'anadait'ee pi ome! Pia k'inia bi pirã, mia ooyada aji, te chak'eerã õpee; aba pi-it'ee, aba Moise-it'ee, chi apema Elia-it'ee.

5 Pedro at'ãri mãgã pedeemaa bide, jĩarara t'o-t'oo ìdaa bĩpa ãchi aneu cheji. Madeepa Tachi Ak'õrepa pedeeji:

—Nãgida aji, mi Warra k'inia; mia jirit'erada. Irua mi t'ãri o-ĩapipari. Ûrĩti iru pedee.

⁶ Māga ūridak'āri, āchobeepa Jesús k'ōp'āyoorā be-dabaik'oodachida tau bīiri eujāde t'ōbairutamaa.

⁷ Mamīda Jesús āra k'ait'a chep'eda, t'ōbaik'ooji māik'aapa māgaji:

—P'irabāiti. Āchobeenaadapāde aji.

⁸ Ak'idak'āri, āchi ik'aawa apida unuda-e paji; Jesús aupaita āchi ome baji.

⁹ Eedeepa cherutade Jesupa māgaji:

—Parāpa unudap'edaa nepirinaadapāde aji, apidaamaa mi, chi Eperā Ak'ōre Truadepema piup'eda, chok'ai p'irabai naaweda.

¹⁰ Māpai chi k'ōp'āyoorāpa Jesumaa iidijida:

—¿Sāap'eda Moisepa p'āda jarateepataarāpa jara-patama ajida, chonaarāwedapema Elías naapiara cheit'ee, Tachi Ak'ōrepa pēiit'ee bi chei k'āyaara?

¹¹ Jesupa p'anauji:

—Wāarata jara p'anī Elías naapiara cheit'eeda adak'āri māik'aapa ne-inaa jōmaweda pia ooit'eeda adak'āri, eperāarāpa auteebaidamerā iru t'ēe cheru.

¹² Mia jara bi: Elías jīak'aa cheji. Mamīda āchia iru k'awada-e paji. Mapa āchia oo k'iniata oojida iru ome. Ma awara auk'a oodait'ee mi, chi Eperā Ak'ōre Truadepema ome.

¹³ Māpai chi k'ōp'āyoorāpa k'awaajida Jesús pedee baji Juan Bautistade.

*Jesupa netuara merātia bada uchiapit'aada
(Mr 9.14-29; Lc 9.37-43)*

¹⁴ Jesús, Pedro, Santiago māik'aapa Juan pachedak'āri eperāarā see nībadamāi, eperā bedabai nība cheji Jesús k'īrapite māik'aapa māgaji:

15 —Tachi Waibia, mi warra chupiria k'awáaji. Audú chupiria nibi. Wawadaipari máik'aapa at'apai t'ipitaude maa-e pirā toida baainapari.

16 Nama aneejida aji, pi k'õp'ãyoorãmaa. Mamĩda ārapa p'oyaa jipada-e pajida aji.

17 Māpai Jesupa p'anauji:

—Aai, eperāarā, ¿at'ārita mide ijāada-e p'anik'ā? ¡Ijāadak'arāk'api p'ani! ¿Jōmasaa taarāit'ee parā ome ijāarutamaa? Anéeti ma warra.

18 Māpai Jesupa ma netuara itriat'aap'eda, uchiapit'aaji ma warra k'ap'iaadeepa. Aweda jipadachi.

19 Maap'eda awaraarā wē-e pak'āri, chi k'õp'ãyoorãpa Jesumaa iidijida:

—¿Sāap'eda taipa ma netuara p'oyaa uchiapida-e pajima? ajida.

20 Jesupa māgaji:

—Parāpa ijāada-e p'anadairā p'oyaa uchiapida-e paji. Mia wāarata jararu. Mostaza tau ma-āri bik'a, māga pik'a parāpa ma-āri pida ijāarutara, jaradai ara bi eema: “Jāmāik'aapa uchiap'eda, awara āyaa wāji” máik'aapa parāpa jaradak'a ma ee āyaa wāi. Mia parā k'aripak'āri, parāpa ne-inaa jōma oodai.

21 [Nek'o-ee it'aa t'í bīpapai māgee netuara uchiapiparida aji.]

Jesupa waya jarada ichi peedait'ee

(Mr 9.30-32; Lc 9.43-45)

22 At'āri āchi jōmaweda Galilea eujāde nidade, Jesupa māgaji chi k'õp'ãyoorãmaa:

—Eperāpa mi, chi Eperā Ak'õre Truadepema, k'achia beerā juade baapiit'ee máik'aapa

23 āchia mi peepit'aadait'ee. Mamĩda ewari õpeema chok'ai p'irabaiit'eeda aji.

Mãga ũridak'ãri, k'ĩra pia-ee para beeji.

Tachi Ak'õre te waibia-it'ee impuesto p'aadap'edaa

²⁴ Jesús chi k'õp'ãyoorã ome panadak'ãri Capernaum p'uurude, Tachi Ak'õre te waibia-it'ee impuesto p'epataarãpa Pedromaa iidi chejida:

—¿Pi poro waibia-pa impuesto p'aaparik'ã ajida, Tachi Ak'õre te waibia-it'ee?

²⁵ Pedropa p'anauji:

—P'aaparida aji.

Maap'eda Pedro t'ĩuk'ãri Jesús badamãi, Jesús naapiara pedeeji:

—Simón, ¿k'ãata k'ĩsia bima? aji. ¿K'airãmaa impuesto p'aapipatama aji, na p'ek'au eujãdepema reyrãpa; ãchi jua ek'ari p'anĩrãmaa wa k'ĩra tewaraarãmaa?

²⁶ Pedropa p'anauji:

—K'ĩra tewaraarãmaa.

Mãpai Jesupa maaji:

—Mãgara ãchi jua ek'ari p'anĩrãpa impuesto p'aadaik'araa bi.

²⁷ Mamĩda tachi ãpĩte ik'achia jaranaadamerã, wãji lagodee to-ĩade. Naapiara chik'o peeru it'aide unuit'ee p'arat'a tau aba. Ma p'arat'apa impuesto p'aanapãde aji, mi pari mãik'aapa pĩchi k'ap'ia pari.

18

Chisãgĩ eperãta waibiaara bi Tachi Ak'õre k'ĩrapĩte (Mr 9.33-37; Lc 9.46-48)

¹ Mama p'anide chi k'õp'ãyoorã Jesumaa chedap'eda, iidijida:

—¿Chisãgí Ak'õredeerã waibiara bima ajida, iru jua ek'ari?

² Māpai Jesupa warra chai t'ĩ ataji māik'aapa āchi esajĩak'a ak'inĩ bijì.

³ Maap'eda māgaji:

—Mia wāarata jararu. Parāpa awaraa k'ĩsia atada-e pirã māik'aapa na warra chak'ek'a t'āripa ijāada-e pirã, p'oyaa p'aneeda-e pai Tachi Ak'õre jua ek'ari ichideerã ome.

⁴ Chi ijāapari chok'ek'ee bi na warra chak'ek'a; māgí waibiara bi apema Tachi Ak'õre jua ek'ari p'anĩirã k'āyaara.

⁵ Mide ijāa bi k'aurepa nāgí warra chaik'a auteebairu pirã, mi jida auteebaiit'ee.

*Jesupa jarada p'ek'au k'achia oonaadamerã
(Mr 9.42-48; Lc 17.1-2)*

⁶ —Apidaapa p'ek'au k'achia oopiru pirã nāgee warra chaik'a mide t'āripa ijāa bima, piara bak'aji k'ũruma iru otaude jĩ atadap'eda, to t'ai nāpia bimāi toidú bat'at'aadait'ee, ñyapa jĩa piumerã.

⁷ Na p'ek'au eujādepemaarã k'achiade p'anapata p'ek'au k'achia oopipataarã nama p'anapata perã. Ichita māgeerã paraait'ee. Mamĩda jaai, chi eperãpa chĩaramaa ne-inaa k'achia oopiru, Tachi Ak'õrepa miapiit'ee perã!

⁸ Mapa pichi juapa maa-e pirã pichi biĩripa ne-inaa ooda k'aurepa pi k'achiade baairu pirã, ma k'achia oo amáaji, pichi jua maa-e pirã biĩri t'iap'et'aak'ajik'a. Piara bi it'aa wāit'ee jua mosaa maa-e pirã biĩri mosaa, k'ap'ia jōmaweda atuai k'āyaara t'ipitau ichita jērajēraa jira bide.

⁹ Ichiaba pichi taupa ne-inaa unuda k'aurepa pi k'achiade baairu pirã, ma k'achia oo amáaji pichi tau êt'ak'ajik'a mãik'aapa t'imí bat'at'aak'ajik'a. Pi-ara bi it'aa wãit'ee tau apai ome, k'ap'ia pia tau omeepa atuai k'ãyaara t'ipítau ichita jêrajêraa jira bide tok'arradee.

¹⁰ 'Nãgee warrarã apida unuamaa iru p'ananáati. Mia jara bi: It'aripema angeleerã Tachi Ak'õre k'írapite p'anirãpa ãra chaachaa ak'ipata.

¹¹ [Mi, chi Eperã Ak'õre Truadepema cheji atua beerã o k'achiadeepa k'aripa atade.]

Jesupa oveja atua badade nepirida
(Lc 15.3-7)

¹² —K'ĩsíati nãgí nepirirude. Eperãpa cien oveja p'e iru bidepema aba atuadaru pirã, çatabëi-e paik'ã chi apemaarã noventa y nueve ãchi p'anapatamãi, chi atuadaida jirinait'ee?

¹³ Unu ataru pirã, o-ãara bait'ee ma oveja k'aurepa, chi apemaarã atuada-e p'ani k'ãyaara.

¹⁴ Mãga bi ichiaba parã it'aripema Ak'õre Waibia ome. Apida atuapiamaa bi, ma-ãriara bi pijida.

Jesupa jarateeda perdonaa k'awaadamerã
(Lc 17.3-4)

¹⁵ —Awaraa ijãaparipa pĩmaa ne-inaa k'achia ooru pirã, iru k'írapite pedéjei k'awaapiit'ee irua k'achia ooda. Irua pi pedee úriru pirã, t'ãri auk'a bidai.

¹⁶ Mamĩda irua pi pedee úri k'inia-e bi pirã, t'ĩ atáji eperã omé maa-e pirã õpee, mãirã wãdamerã pi ome mãik'aapa auk'a úridamerã pia imiateeru.

¹⁷ At'ãri úri k'inia-e bi pirã, jaráji ijãapataarã jõmaarãmaa; pi ome chip'epataarã it'aa

t'ĩpataadait'ee. Māgĩrã pedee paara ũri k'inia-e bi pirã, mǎgara ichi beeit'ee Ak'õrede ijãak'aa bik'a, maa-e pirã impuesto p'eparik'a Roma pidaarã pari.

18 'Mia wāarata jararu. Na p'ek'au eujãde p'ani misa, parãpa ne-inaa oopida-e p'ani pirã, Tachi Ak'õrepa auk'a oopi-e pait'ee. Jõdee ne-inaa oopiruta pirã, irua auk'a oopiit'ee.

19 'Waya mia jara bi: Parãdepema omé pedeedak'ãri, t'ãri a-ba ne-inaa it'aa iidiruta pirã, mi Ak'õre it'ari bipa teei.

20 Eperãarã omé maa-e pirã õpee chip'edaidak'ãri mide ijãapata k'aurepa, mi auk'a bait'ee āchi ome.

21 Māpai Pedropa Jesumaa iidiji:

—Tachi Waibia, ijãapari awaraapa mimaa ne-inaa k'achia ook'ãri, ma ooda ¿jõmasaa perdonaaipia bima? aji. ¿Siete k'achia ooda aupai perdonaaipia bik'ã? aji.

22 Jesupa p'anauji:

—Mia pimaa sietepai jara-e bi. Pimaa setenta ne-inaa k'achia ooda juasiada siete perdonaaipia bida aji.

Jesupa nepirida rey ek'ari bipa tewe perdonaa k'inia-e badade

23 —Maperã nãga pik'a pait'ee Tachi Ak'õrepa eperãarã ichi jua ek'ari bik'ãri, ichideerã p'aneedamerã. Reypa ichi ek'ariirãpa p'arat'a p'aa p'anadap'edaa ak'i k'inia baji k'awaait'ee tewe paraa p'ani wa wõe p'ani ichi ome.

24 Māga nide eperã aneejida. Māgĩ eperãpa millón chok'ara paraa baji ma reymaa.

25 Ma mimiaparipa p'oyaa p'aai wēe bada perã, reypa jaraji netot'aadamerã esclavok'a; chi wēra, chi warrarã ome, jōma ichi net'aa iru bi paara. Māgá chi tewe paraa bada p'aayada aji, reypa.

26 Mamīda ma mimiapari rey k'īrapite bed-abaidachi māik'aapa chupiria iidiji: “Mi chupiria k'awaapáde aji. Choopáde aji, mi ome mia jōma p'aait'ee perã.”

27 Māga ũrik'ãri, reypa chupiria k'awaaji. Ma eperã tewe paraa bada perdonaaji māik'aapa pēiji ichi temaa.

28 'Mamīda ma eperã taawaa ucharude un-uji ichi k'ōp'āyo ome. Māgipa ichimaa mak'iaara p'arat'a paraa-e baji. Mamīda ichia chi k'ōp'āyo otaude jita ataji māik'aapa iyapa jīa wāk'ãri, māgaji: “iP'aapáde aji, mimaa paraa bi!”

29 Māpai chi k'ōp'āyo bedabaidachi ichi k'īrapite māik'aapa chupiria iidiji: “Choopáde aji, mi ome. Mia jōma p'aait'eepi.”

30 Mamīda chi apemapa ũri k'inia-e paji. Ma k'āyaara carcelde t'ipit'aaji p'aa jōrumaa chi tewe paraa bada.

31 Māga unudak'ãri, apema rey ek'ari p'anadap'edaarã k'īra pia-ee p'aneejida māik'aapa reymaa ma jōma jaranajida.

32 Māga ũrik'ãri, ma reypa chi tewe paraa bada t'ĩ pēiji. Pachek'ãri, reypa māgaji: “iT'ãri k'achia-idaa bida! aji. iPia chupiria iidi chek'ãri mimaa, mia chupiria k'awaaji māik'aapa pia tewe paraa bada perdonaaji!

33 ¿Sāap'eda pia auk'a oo-e pajima aji, pichi k'ōp'āyo ome?”

34 Ma rey audú k'ĩrau bada perã ma mimiapari ome, carcelde t'ipit'aaji chi tewe p'aa jõrumaa.

35 Mãpai Jesupa mãgaji:

—Mãga pik'a ooit'ee mi Ak'õre it'ari bipa ichiaba parã ome, parãpa awaraarã chupiria k'awaada-e pirã mãik'aapa t'ãripa perdonaada-e pirã ãrapa parãmaa ne-inaa k'achia ooda.

19

Jesupa jarateeda miak'ãi p'anãrã mia amaanaadamerã

(Mr 10.1-12; Lc 16.18)

1 Ma pedee jarap'eda, Jesús wãji Galilea eujãdeepa. Panaji Judea eujãde, Jordán to k'ĩraik'a eere.

2 Eperãarã chok'ara wãjida Jesús t'ëe. Mãgá irua ãchi k'ayaa jipak'ooji.

3 Mama fariseorã ùk'uru irumaa chejida. Moisepa p'ãda merapii jãak'aapa, iidijida:

—¿imik'ĩrapa ichi wëra ichi k'inia amaaipia bik'ã? ajida.

4 Jesupa p'anauji:

—¿Tachi Ak'õre Ûraa p'ã bide parãpa nãga leeda-e p'anik'ã? aji. Na eujã ook'ãri, 'Ooji imik'ĩra mãik'aapa wëra'. *(Gn 1.27)*

5 'Mapa imik'ĩrapa atabëit'ee chi ak'õre chi nawe ome, araa p'anapataadait'ee chi wëra ome. Mãgá eperã omee weda eperã apai pik'a p'aneadait'ee.' *(Gn 2.24)*

6 Eperã omé p'anã mĩda, jip'a eperã apai pik'a p'aneepata. Mapa Tachi Ak'õrepa eperãarã omé araa papik'ãri, apidaapa amaapidaik'araa bida aji.

7 Mãpai ma fariseorãpa iidijida:

—Māgara, ¿sāap'eda Moisepa jarajima ajida, wēra amaa ru pīrā, mia amaada k'art'a p'ā teeipia bi jēret'aadai naaweda?

⁸ Jesupa p'anauji:

—Māga jaraji parā k'īiri k'isua p'anadairā. Moisepa pāchi wēra amaapiji. Mamīda Tachi Ak'ōrepa na eujā ewaa ook'āri, māga-e paji.

⁹ Mia jara bi: Eperāpa amaataaru pīrā chi wēra awaraa imik'īra ome bi-eeta, maap'eda awaraa wēra ome miak'āiru pīrā, p'ek'au oomaa bida aji, ma t'ēepema wēra ome.

¹⁰ Māpai chi k'ōp'āyoorāpa māgajida:

—Māga pīrā, imik'īra miak'āik'araa bida ajida, wēra ome.

¹¹ Māpai Jesupa māgaji:

—Jōmaarāpa k'awada-e mia et'ewa jarada. Jīp'a k'awadait'ee Tachi Ak'ōrepa k'awapi k'inia biirāmaa.

¹² Edaare imik'īraarā wēra ata k'iniadak'aa. Imik'īraarā ūk'uru āchi t'oruta weda p'oyaa warra oodak'aa. Ūk'uru k'ap'adap'edaa perā p'oyaa warra oodak'aa. Awaraarā miak'āi k'iniadak'aa jīp'a it'aa t'īdait'ee Tachi Ak'ōremaa māik'aapa oodait'ee irua oopi bik'a, wērade k'īsia-ee. Māga p'oyaa ooruta pīrā, oodapāde aji.

Jesupa warrarā bendiciada

(Mr 10.13-16; Lc 18.15-17)

¹³ Maap'eda eperāarāpa āchi warrarā aneejida Jesumaa iru jua bīmerā āra īri māik'aapa it'aa t'īmerā āra pari. Mamīda Jesús k'ōp'āyoorāpa māga unudak'āri, ma warrarā aneedap'edaarā itriajida.

¹⁴ Māpai Jesupa māgaji:

—¡ttrianáati! Ichiak'au mĩmaa warrarã chepíti, Tachi Ak'õrepa ãra jĩak'aarã biit'ee perã ichi jua ek'ari, ichideerã p'anedamerã.

¹⁵ Mãga jarap'eda, ichi jua ãra ĩri bi wãpachi mãik'aapa it'aa t'ĩji ãra pari. Maap'eda ichi ode wãji.

*K'ũtrãa p'arat'ara bi pedeeda Jesús ome
(Mr 10.17-31; Lc 18.18-30)*

¹⁶ Maapai k'ũtrãapa Jesumaa iidi cheji:

—Tachi Jarateepari, ¿k'ãare ne-inaa piata oopia bima aji, it'aa wãit'ee?

¹⁷ Jesupa p'anauji:

—¿Sãap'eda mĩmaa mãga iidi bima? aji. Tachi Ak'õre aupaita pia bi. Pi it'aa wã k'inia bi pirã, oopáde aji, Tachi Ak'õrepa Moisemaa p'ãpidade jara bik'a.

¹⁸ Ma k'ũtrãapa iidiji:

—¿Chisãgí ũraade jara bik'a oopia bima? aji.

Jesupa p'anauji:

—'Eperã peenáaji; miak'ãi bi pirã, awaraarã ome k'aináaji; nechianáaji; seewa jaranáaji chĩara k'achiade baapiit'ee.

¹⁹ Pichi ak'õre mãik'aapa pichi nawe k'inia iru baparíiji mãik'aapa ãra pedee ũriparíiji. *(Ex 20.12-16)*

Awaraarã k'inia iru baparíiji pichi k'ap'ia k'inia iru baparik'a.' *(Lv 19.18)*

²⁰ Mãpai ma k'ũtrãapa mãgaji:

—Ma jõma ooparida aji. ¿K'ãata waa ooyama? aji.

²¹ Jesupa p'anauji:

—Ne-inaa jõma oo k'inia bi pirã Tachi Ak'õrepa k'inia bik'a, pichi net'aa netok'oonáji mãik'aapa chupiria beerãmaa ma p'arat'a téjei. Mãga ooru

pirã, ne-inaa pipiara iru bait'ee Tachi Ak'õre eujãde. Mãga oop'eda, mi ome nipa chéji.

²² Ma k'ũtrãapa mãga ũrik'ãri, k'ĩra pia-ee wãji, p'arat'a audú k'inia bada perã.

²³ Maap'eda Jesupa mãgaji chi k'õp'ãyoorãmaa:

—Mia wãarata jararu. Chaaree bait'ee p'arat'ara bi beeit'ee Tachi Ak'õre jua ek'ari ichideerã ome.

²⁴ Waya jarait'ee. Chaareera bida aji, p'arat'ara bi beeit'ee Tachi Ak'õre jua ek'ari, camello aguja taude wãyaai k'ãyaara.

²⁵ Chi k'õp'ãyoorãpa mãga ũridak'ãri, waapiara p'era pik'a para beeji. Mãpai iidijida:

—Mãgara, ¿k'aita p'oyaa it'aa wãyama? ajida.

²⁶ Jesupa ãchimaa ak'iji mãik'aapa p'anauji:

—Eperãarãpa p'oyaa ooda-e, audú chaaree bairã. Mamãda Tachi Ak'õre-it'ee ne-inaa chaaree wẽ-eda aji.

²⁷ Mãpai Pedropa mãgaji:

—Tai net'aa jõmaweda atabëijida pi ome nipap-ataadait'ee. ¿K'ãata atadait'eema aji, ma pari?

²⁸ Jesupa p'anauji:

—Mia wãarata jararu. Tachi Ak'õrepa k'inia bak'ãri, mi, chi Eperã Ak'õre Truadepema, su-ak'i beepiit'ee ichi rey su-ak'i beeparide it'ari ichi k'ĩra wãreede. Maapai parã mi ome nipapatap'edaarã auk'a mama su-ak'i p'aneedait'ee rey su-ak'i beepari docede. Mama parãpa Israeldepa ëreerã doce uchiadap'edaarã iru p'anadait'ee parã jua ek'ari mãik'aapa jaradait'ee mãirãpa oopatap'edaa pia wa k'achia.

²⁹ Eperã mide ijãa bi k'aurepa atabëiru pirã ichi te, ïpemaarã, ïpewëraarã, ak'õre, nawe, warrarã maa-e pirã eujã, ma k'ãyaara mãgee ne-inaa pia

atada cien atait'ee na p'ek'au eujãde bi misa. Ma awara piuk'ãri, it'aa wãit'ee.

³⁰ Mamīda ĩrapema waibiara p'anĩrã eperãarã k'ĩrapite, ek'ariara p'anadait'ee Tachi Ak'õre k'ĩrapite. Jõdee ek'ariara p'anĩrã eperãarã k'ĩrapite waibiara p'anadait'ee Tachi Ak'õre k'ĩrapite.

20

Jesupa mimiapataarãde nepĩrĩda

¹ —Nãga pik'a pait'ee Tachi Ak'õrepa eperãarã ichi jua ek'ari bik'ãri, ichideerã p'aneedamerã. Tap'eda eujã chipari uchiaji mimiapataarã jĩride ichi uva k'ãide mimianadamerã.

² Mimiapataarãmaa jaraji ewari aba mimiada pari denario aba p'aait'ee ma mimiapataarã chaachaa. Mãpai pëiji mimiade.

³ Āstaawa ma eujã chipari waya uchiaji mimiapataarã jĩride. P'uuru jãde net'aa netopatamãĩ unu cheji mimiapataarã mimia wëe para bi.

⁴ Mãga unuk'ãri, mãgaji: “Parã ichiaba wãdapãde aji, mimiade mi uva k'ãide. Mia pia p'aayada aji, parã mimia pari.” Mãpai wãjida mimiade.

⁵ Imat'ĩpa ma eujã chipari waya uchiaji mimiapataarã jĩride, ai naaweda oodak'a. Ichiaba k'ewara auk'a ooji.

⁶ Mata waya k'ewaraa uchiaji mãik'aapa waya unu cheji awaraa mimiapataarã p'uuru jãde p'ani, mimia wëe para bi. Mapa mãgaji: “¿Sãap'eda parã nama mimiada-ee k'eu wãdama?” aji.

⁷ P'anaujida: “Apidaapa taimaa mimia teeda-e perã, mimiada-e p'anida” ajida. Mãpai ma eujã

chiparipa mǎgaji: “Mimianadapáde aji, mi uva k'áide.”

8 'P'áriupodopa ma eujǎ chiparipa mǎgaji chi mimiapataarǎ poro waibiamaa: “T'ípáde aji, mimiapataarǎ jǎmaweda. Naapiara p'aapáde aji, chi t'ēe t'íudap'edaarǎmaa mǎik'aapa jǎmaarǎ k'ǎyaara t'ēe p'aapáde aji, chi naapiara t'íudap'edaarǎmaa.”

9 Mǎga ooji. K'ewara t'íudap'edaarǎmaa p'aaji denario aba, eperǎ chaachaa.

10 Apemaarǎmaa p'aa aupak'ári, pachejida chi naa mimiadap'edaarǎ. Mǎgírǎpa k'ísiajida p'arat'a audupiara jitadait'ee apemaarǎ k'ǎyaara. Mamída mǎga-e paji. Āchima ichiaba denario abapai p'aaji āchi mimiadap'edaa pari.

11 Āchi p'arat'a jitadak'ári, ik'achia pedee p'aneejida ma eujǎ chipari ome:

12 “Ma t'ēe hora apai mimiadap'edaarǎmaa pia denario aba p'aajida ajida. Jǎdee tai tap'eda weda ak'ǎrejírúmaa mimia k'eudap'edaa párita āchi ome auk'a p'aaji. ¡Taimaa audupiara teeipia bida!” ajida.

13 Mamída ma eujǎ chiparipa āchidepema abaa-maa p'anauji: “Mia parǎ k'úra-eda aji. ¿Parǎpa jarajida-ek'ǎ aji, ewari aba mimiada pari denario abapai iididait'ee?

14 Píchi p'arat'a jitapáde aji, mǎik'aapa k'áiwee wǎpáde aji. Mia auk'a p'aa k'inia bi píra chi t'ēe t'íudap'edaarǎmaa, mǎga ooit'eeda aji.

15 ¿Mi na eujǎ chipari-ek'ǎ? aji. Míchi p'arat'a ome ooi míchia oo k'inia bik'a, méré perǎ. ¿Parǎ t'ári k'achia jǎnik'ǎ aji, mi t'ári pia bairǎ?”

16 Mǎga nepiríp'eda, Jesupa mǎgaji:

—Māga bi Tachi Ak'õre ome. İrapema t'ëe chedap'edaarã Tachi Ak'õrepa ãchi bimerã ichi jua ek'ari, naapiara ichideerã p'aneedait'ee ichi k'ırapite. Mamıda chi naapiara chedap'edaarã Tachi Ak'õrepa ãchi bimerã ichi jua ek'ari, māga p'aneeda-e payada aji, t'ëe p'aneedait'ee perã ichi k'ırapite.

Jesupa jarada õpee jarada ichi peedait'ee

(Mr 10.32-34; Lc 18.31-34)

¹⁷ Jesús wārude Jerusalén p'uurudee, chi k'õp'ãyoorã doce awara ãi t'ı p'e ataji mǎik'aapa mǎgaji:

¹⁸ —Tachi wāruta Jerusalendee. Mama mi, chi Eperã Ak'õre Truadepema, jita atadait'ee mǎik'aapa ateedait'ee p'aareerã poroorāmaa mǎik'aapa Moisepa p'ãda jarateepataarāmaa peepit'aadamerã.

¹⁹ Mǎirãpa mi teedait'ee k'ıra tewaraarāmaa mi oo iru p'anadamerã, widamerã, mǎik'aapa kuru-sode peet'aadamerã. Mamıda ewari õpeemaa waya chok'ai p'irabaiit'eeda aji.

Zebedeo wērapa Jesumaa chupıria iidida

(Mr 10.35-45)

²⁰ Zebedeo wēra chi warrarã Santiago, Juan ome Jesús k'ait'a chejida. Ma wēra iru k'ırapite bedabai nıba cheji chupıria iidit'ee.

²¹ Māga unuk'ãri, Jesupa iidiji:

—¿K'ãata k'inia bima? aji.

Ma wērapa p'anauji:

—Jarapáde aji, pi eperãarã rey beek'ãri, mi warrarã su-ak'i p'aneedamerã pi ik'aawa, aba juaraare, aba juabi eere.

22 Māpai Jesupa māgaji ma warrarāmaa:

—Parāpa wāara k'awada-e p'ani k'āata iidi p'ani. ¿Parāpa ne-inaa k'achia choodaik'ā aji, mia chooit'ee bik'a?

P'anaujida:

—jP'oyaadaipi!

23 Māpai Jesupa māgaji:

—Parāpa ne-inaa k'achia choodait'eeda aji, mia chooit'ee bik'a. Mamīda mia p'oyaa jara-e k'airāta mi juaraare wa juabi eere su-ak'i p'aneedait'ee. Mi Ak'ōrepapai jarayada aji.

24 Apemaarā diez k'ōp'āyoorāpa ūridak'āri Santiago Juan ome iididap'edaa, k'īraudachida āchi ome.

25 Mapa Jesupa chi k'ōp'āyoorā jōmaweda t'ī p'e atap'eda, māgaji:

—Parāpa k'awa p'ani ijāadak'aa beerā poro waibiarāpa āchia oo k'iniata oopipata eperāarāmaa. Waaweepa āchi jua ek'ari p'anirāpa oopata āchia jara p'anik'a.

26 Mamīda parāpa oodaik'araa bi ma poro waibiarāpa oopatak'a. Ma k'āyaara ijāpataarā t'āide chi waibiara pa k'inia bīpa apemaarā chupiria k'awaaipia bi māik'aapa k'aripaipia bi.

27 Pia jarait'eera, parādepema aba poro waibia pa k'inia bi pirā, awaraarā k'aripaipia bi esclavopa chipari k'aripaparik'a.

28 Mi, chi Eperā Ak'ōre Truadepema mīda, na p'ek'au eujāde che-e paji eperāarāpa mi jīia iadamerā. Jīp'a cheji eperāarā k'aripa atait'ee o k'achiadeepa. Piut'ee eperāarā chok'ara uchiadamerā p'ek'au k'achia jua ek'ariipa.

Jesupa tau p'ãriu bee omé jipada

(Mr 10.46-52; Lc 18.35-43)

²⁹ Jesús chi k'õp'ãyoorã ome Jericó p'uurudeepa uchía wãdak'ãri, eperãarã chok'ara t'ëe nipajida.

³⁰ Mama tau p'ãriu bee omé o bi ik'aawa su-ak'i p'anajida. Ûridak'ãri Jesuta wãyaa wã, biajida:

—¡Tachi Waibia, Rey David Warra, tai chupiria k'awaapáde! ajida.

³¹ Eperãarã auk'a wã nipadap'edaarãpa itriat'aapachida k'ĩup'ee p'aneedamerã. Mamída waapiara biapachida:

—¡Tachi Waibia, Rey David Warra, tai chupiria k'awaapáde! ajida.

³² Mãpai Jesús ak'inĩ beep'eda, t'ĩ ataji mãik'aapa iidiji:

—¿K'ãata k'inia p'anima aji, mia oomerã parã ome?

³³ P'anaujida:

—Tachi Waibia, tachi taupa pia unu k'inia p'anida ajida.

³⁴ Mãga ùrik'ãri, Jesupa chupiria k'awaaji mãik'aapa taumã t'õbaiji. Aweda tau pia unujida. Mãpai wãjida Jesús t'ëe.

21

Jesús Jerusalén p'uurudee wãda

(Mr 11.1-11; Lc 19.28-40; Jn 12.12-19)

¹ Jerusalendee wãdak'ãri, panajida Betfagé p'uuru k'idaa. Ma p'uuru Olivo Eede baji, Jerusalén k'ait'a. Mama p'anide Jesupa chi k'õp'ãyoorã omé naa pëiji p'uurudee.

² Mãgaji:

—Wãtĩ ara bi p'uuru tachi k'ĩrapite bĩmaa. Jãma ununadait'ee burro wẽra jĩ bainĩ bi chi warra ome. Ëra atãtĩ mãik'aapa anéeti.

³ Apidaapa ateepe-e pirã, jarãtĩ: “Tachi Waibiapa arak'atia atee k'inia bi. Waya tee chedait'eepi.”

⁴ Mãga paji chonaarãweda Ak'õre pedee jara-paripa jaradak'a:

⁵ Jarãtĩ Siõn p'uurudepemaarãmaa: “¡Ak'ítĩ! Pãchi Rey cheru, chupiria beerã chepatak'a burro ãri. Cheru ne-animal ne-inaa uapata warra, burro chak'e ãri.” *Zac 9.9*

⁶ Jesús k'õp'ãyoorã wãjida mãik'aapa oojida irua jaradak'a.

⁷ Anejida ma burro wẽra chi warra chai ome. Maap'eda ma ãri ata bijida ãchi ãripema p'aru jĩpatap'edaa, Jesús bataup'eda aide su-ak'ĩ beemerã.

⁸ Eperãarã ode see nĩbaji. Ûk'uruurãpa ãchi p'aru t'õ jẽra bijida o jãde, Jesús aide wãmerã. Awaraarãpa k'iru t'iap'edap'eda, bĩpachida ma o jãde, ãchi rey pai jĩak'aapa.

⁹ Jesús naa wãdap'edaarãpa mãik'aapa t'ẽe che wãdap'edaarãpa o-ĩa biapachida:

—‘¡Hosana! ¡Tachi K'aripapari, Rey David Warra cheru! ¡Tachi Ak'õrepa ichita pia ak'ĩ bapariit'ee ichia rey pẽida! ¡K'ĩra wãree Ak'õre eujãde, Tachi K'aripapari cheru perã! ¡Hosana!’ *(Sal 118.25-26)*

¹⁰ Jesús Jerusalén p'uurude panak'ãri, p'uuru pidaarã jõma biuk'a nĩbeeji. Chok'araarãpa iidi-pachida:

—¿K'aima ajida, jãgĩ?

11 Māpai awaraarāpa p'anaujida:

—Nāgí Jesús, Tachi Ak'õre pedee jaraparipi, Nazaret p'uurudepema. Māgí p'uuru Galilea eujāde bi.

Jesupa ne-inaa netopataarā jërek'ooda Ak'õre te waibiadeepa

(Mr 11.15-19; Lc 19.45-48; Jn 2.13-22)

12 Maap'eda Jesús Tachi Ak'õre te waibiade t'ĩuji māik'aapa net'aa netopataarā taawaa jërek'ooji. P'arat'a tau t'erabaipataarā mesa sĩa bat'ak'oo wāji, paloma netopataarā banco paara.

13 Māpai mājaji:

—Tachi Ak'õre Ũraa p'ã jëra bide jara bi:

'Mi te it'aa t'ĩpata teda apataadait'ee.' *(Is 56.7)*

'Mamīda parāpa nechiapataarā ték'ata oo iru p'ani.' *(Jer 7.11)*

14 Jesús at'ãri Ak'õre te waibiade bide, irumaa chejida tau p'ãriu beerã māik'aapa chiwa beerã. Māpai Jesupa jõma jipak'ooji.

15 Mamīda p'aareerã poroorã Moisepa p'āda jarateepataarā ome k'ĩraudachida unudak'āri Jesupa ma ne-inaa pia oo bi māik'aapa ũidak'āri warrarã nāga bia para bi Tachi Ak'õre te waibiade: "¡Hosana! ¡Tachi K'aripapari, Rey David Warra!"

16 Māpai Jesumaa mājajida:

—K'ĩup'ee beepipáde ajida. ¿Ũri-e bik'ã ajida, ãchia jara jõni?

Jesupa p'anauji:

—Ũri bida aji. ¿Parāpa nāgí leeda-e p'anik'ã?

‘Ak’õre, pia warra chak’eerãmaa k’aripipari
mãik’aapa jude beerãmaa t’ãri o-ĩa it’aa t’ĩ
k’awapipari.’ *(Sal 8.2)*

¹⁷ Māpai Jesupa māirã atabēiji mãik’aapa wāji
Betania p’uurudee k’ãide.

Jesupa higuera b̄irīmaa ij̄iat̄i pedeeda
(Mr 11.12-14, 20-26)

¹⁸ Tap’eda Jesús waya chek’ãri p’uurudee, jar-
rapisia n̄ibeeji.

¹⁹ Ma che wāde higuera b̄irī unuji o bi ik’aawa
bain̄i bi, k’iru paraa. Māpai araa ak’inaji, chau bi
j̄iak’aapa. Mam̄ida chau-ee baji. Chi k’iru aupaita
unuji. Māpai ma higuera b̄irīmaa m̄agaji:

—j̄Pi waa chauk’aa pait’eeda! aji.

Aweda ma higuera b̄irī p̄idachi.

²⁰ Māga unudak’ãri, chi k’õp’ãyoorã ak’itrua para
beeji mãik’aapa m̄agajida:

—¿S̄ãap’eda aweda j̄ã higuera b̄irī j̄ãgá
p̄idachima? ajida.

²¹ Jesupa p’anauji:

—Mia wāarata jararu. Parãpa Tachi Ak’õrede
wāara ij̄aaruta pirã, iididaipia bi irua ne-inaa
oomerã; p̄ãchi t’ãridepai k’ĩsiada-ee: “¿Tachi Ak’õrepa
ooid’ã?” Māgara mia ooidak’a j̄ã higuera b̄irī ome,
parãpa ooidai. Ma awara ara bi eemaa jararu-
tara “J̄ãmãik’aapa ãyaa wāji mãik’aapa p’usa j̄ãde
baain̄aji”, m̄aga oopidaipi.

²² Parãpa ne-inaa j̄õma iidiruta it’aa t’ĩ p’anide
t’ãrīpa ij̄ãa p’anadairã, ma ne-inaa iru p’anadait’ee.

Tachi Ak’õrepa Jesús p̄eida
(Mr 11.27-33; Lc 20.1-8)

23 Ma t'ēepai Jesús t'īunaji Tachi Ak'ōre te waibiade. Mama jarateemaa bi misa, p'aareerã poroorãpa judiorã poro waibiarã ome Jesumaa iidijida:

—¿Tachi Ak'ōrepa tai biji-ek'ã ajida, ichi te waibia ak'idamerã? ¿K'aipa p'ima nãga oopi bima? ajida.

24-25 Jesupa p'anauji:

—Mia pida parãmaa iidit'ee: ¿K'aipa pëijima aji, Juan Bautista poro choo chemerã; Tachi Ak'ōrepa maa-e pirã eperãarãpa? Parãpa p'anaurutara, mia pida jarayada aji, k'aipa mĩmaa nãga oopi bi.

Mãpai āchi pitapai pedee para beeji:

—Tachi Ak'ōrepa pëidada aruta pirã, irua iidit'ee: “Mãgara ¿sãap'eda Juan ũraa ijãada-e pajima?”

26 Jōdee jararuta pirã “eperãarãpa Juan pëijida”, jōmaweda k'īraudaridait'ee tachi ome, āchia ijãapata perã Juan Tachi Ak'ōre pedee jarapari paji.

27 Mapa p'anaujida:

—K'awada-e p'anida ajida, k'aipa Juan pëiji.

Mãpai Jesupa mãgaji:

—Mãgara mia pida jara-eda aji, k'aipa mĩmaa nãga oopi bi.

Jesupa warrarã omeede nepirida

28 Mãpai Jesupa iidiji:

—¿K'ãata k'īsia p'anima aji, parãpa? Eperãpa warrarã omé iru baji. Abaamaa jaraji: “Warra, wãpáde aji, mimiade mi uva k'ãide.”

29 Chi warrapa p'anauji: “¡Mi wã k'inia-eda!” aji. Mamĩda t'ēepai, k'īsia awara ataji mãik'aapa wãji mimiade.

³⁰ Maap'eda ma eperāpa chi apema warramaa auk'a jaranaji. Ma warrapa p'anauji: “Ak'õre, mi wāit'eeda aji, mimiade.” Mamīda mimiana-e paji.

³¹ Māpai Jesupa iidiji:

—¿Chisāgí warrapa oojima aji, chi ak'õrepa k'inia badak'a?

P'anaujida:

—Chi naa chok'ada warrapa.

Māpai Jesupa māgaji:

—Mia wāarata jararu. Cesar-it'ee impuesto p'epataarā māik'aapa prostitutaarā Tachi Ak'õredeerā p'aneadait'ee parā naa.

³² ¿Sāap'eda? Juan Bautista chek'āri jarateede eperāarāpa p'ek'au k'achia oo amaadamerā māik'aapa t'āri pia p'anapataadamerā, parāpa ijāada-e paji. Jōdee ma Cesar-it'ee impuesto p'epataarā māik'aapa ma prostitutaarāpa ijāajida Juan pedee māik'aapa oojida irua jaradak'a. Mamīda parāpa māga unujida mīda, k'isia awara atada-e paji iru pedee ijāadait'ee.

*Jesupa mimiapataarā k'achia beerāde nepirida
(Mr 12.1-12; Lc 20.9-19)*

³³ —Ūrítī mia nepiriru jarateeit'ee: Eujā chiparipa uva eujā uuji māik'aapa t'iak'auk'ooji. Ichiaba bōgo māudee ooji uva aide piart'idait'ee. Māpai te it'ia ooji it'iipa uva eujā jōma ak'i p'anadamerā. Maap'eda ne-uu eujā ak'ipataarā jiriji aide mimiadamerā māik'aapa awara āyaa wāji.

³⁴ T'ēepai uva oropata ewari pak'āri, pēiji chi mimiapataarā iidinadamerā ichi eere bee bi chauda tee pēidamerā.

35 Mamĩda chi eujã ak'ipataarãpa ma mimiapataarã jita atadak'ãri, aba sĩk'oojida, awaraa jĩp'a peejida mãik'aapa awaraamaa mãupa bat'ajida.

36 Maap'eda ma eujã chiparipa awaraa mimiapataarã pëiji. Mamĩda ma ne-uu ak'ipataarãpa naaweda oodap'edaak'a oojida mãĩrã ome.

37 'Maap'eda, chi warra pëiji. K'ĩsiaji: “Mi warra perã iru waaweedait'ee.”

38 Mamĩda mãgĩ unudak'ãri, mãgajida: “Jãgipa ichi ak'õre net'aa jõmaweda atait'ee chi ak'õre piuk'ãri. Peet'aadama ajida. Mãgá na eujã jõmaweda tachide payada” ajida.

39 Mãga k'ĩsiadap'edaa perã, chi warra atadachida mãik'aapa ma uva eujãdeepa uchia atadap'eda, peet'aajida.

40 Mãpai Jesupa mãgaji arii p'anadap'edaarãmaa:

—Chipari wãk'ãri ma eujã ak'ipataarãmaa, ¿k'ãata k'ĩsia p'anima aji, irua ooit'ee ma ak'ipataarã ome?

41 P'anaujida:

—Ma eujã ak'ipataarã jõmaweda peek'ooit'ee, chupiria k'awa-ee. Mãpai ma uva eujã biyada ajida, awaraarã jua ek'ari, chaujara pak'ãri ãchia teedamerã ichi eerepema.

42 Mãpai Jesupa mãgaji:

—¿Parãpa waide nãga leeda-e p'anik'ã aji, Tachi Ak'õre Ũraa p'ã jëra bide?

'Te oopataarãpa mãu k'iniada-e padap'edaa pipiara padachi. Tachi Ak'õrepa mãga ooji, tachia unudamerã mãik'aapa ak'itrua para beemerã.'

(Sal 118.22-23)

43 Maperã mia jara bi: Tachi Ak'õrepa parã bi-e pait'ee ichi jua ek'ari, ichideerã p'aneedamerã. Ma k'ãyaara awaraarãta ichideerã p'aneedait'ee, ãchia teepata perã ichi eerepema chauru, parãpa teedai k'ãyaara.

44 'Eperã ma mãu pipiara bi ñri t'ĩutiru pirã, mãgí p'u oodaipari, p'arat'u mãu ñri baaik'ãri ãridaiparik'a. Jõdee ma mãu eperã ñri baairu pirã, mãgí jõt'aait'ee mãu choma p'arat'u ñri baaik'ãri jõdaiparik'a; chi p'ora aupai beeparik'a.' (Is 8.14)

45 P'aareerã poroorãpa fariseorã ome Jesupa nepirida ñri aupadak'ãri, k'awaajida irua ãchideta jara baji.

46 Mapa iru jita atapi k'iniadachida. Mamĩda waawee p'anajida eperãarãpa ijãa p'anadap'edaa perã Jesús Tachi Ak'õre pedee jarapari.

22

Miak'ãipata fiestade nepirida (Lc 14.15-24)

1 Jesupa waya jarateemaa beek'ãri, nepiriji:

2—Nãga pik'a pait'ee Tachi Ak'õrepa eperãarã ichi jua ek'ari bik'ãri, ichideerã p'aneedamerã. Reypa k'ĩsia iru baji miak'ãipata fiesta ooit'ee ichi warrait'ee.

3 Chi mimiapataarã pëiji ichia eperãarã t'ĩ pëida p'e atanadamerã. Mamĩda che k'iniada-e paji.

4 Waya awaraa mimiapataarã chok'ak'ãri, mãgaji: “Jaranadapáde aji, mia t'ĩ pëida eperãarã chedamerã chik'o ñipa ñibairã. Peepiji p'ak'a, awaraa ne-animal poreera iru bada ome. Mãgí

jõma ñipa ak'inĩ bairã, chedapáde aji, miak'ãipata fiesta oode.”

⁵ Mamĩda ma eperãarãpa ùri k'iniada-e paji irua jara pèida. Fiesta oode chedai k'ãyaara, aba wãji ichi eujãdee. Jõdee awaraa wãji net'aa netode.

⁶ Apemaarãpa eperãarã reypa pèida jita atadak'ãri, p'ua oojida peet'aarutamaa.

⁷ Reypa mãga k'awaa atak'ãri, k'ĩraudachi. Mapa pèiji ichi soldaorã ma eperãarã peenadamerã mãik'aapa ãchi p'uuru paat'aadamerã.

⁸ Maap'eda mãgaji chi mimiapataarãmaa: “Miak'ãipata fiesta at'ãri oodait'ee. Mamĩda ooda-e ma t'ĩ pèida eperãarã ome, chedaamaa p'anadap'edaa perã.

⁹ Mapa wãdapáde aji, calle jãdee mãik'aapa chi unurutaarãmaa jaradapáde aji, mi ome fiesta oode chedamerã.”

¹⁰ Aramãgá chi mimiapataarã wãjida calle jãdee. Chok'ara p'e aneejida; eperãarã pia beerã, k'achia beerã paara. Mãgá ma rey te p'ũu nĩbeeji eperãarãpa.

¹¹ 'Mamĩda rey t'ũuk'ãri ma p'e aneedap'edaarã ak'ide, unuji eperã miak'ãipata fiestade jĩpata p'aru jĩ-ee bi.

¹² Mapa mãgaji: “K'õp'ãyo, ¿sãga t'ũujima aji, nama, fiestade p'aru jĩpata jĩ-ee?” Mamĩda ma eperã k'ũup'ee beeji.

¹³ Maperã reypa jaraji chi mesa ak'ipataarãmaa: “Jã eperã bĩiri, jua ome jĩ nĩbidapáde aji, mãik'aapa taawaa p'ãriudee ateedapáde aji, mama jëemerã, k'ida kierrkierree para bamerã p'uapa.”

¹⁴ Tachi Ak'õrepa chok'ara t'ĩ pèipari. Mamĩda

chok'ara-ee jirit'erapari wãpiit'ee ichi truadee.

*Impuesto-it'ee reymaa p'arat'a p'aapatap'edaa
(Mr 12.13-17; Lc 20.20-26)*

¹⁵ Ma t'ëepai fariseorã chip'edaidap'eda, pedee-teejida Jesús k'ûradait'ee. P'anauru pirã, imiateedai mãik'aapa peepit'aadai.

¹⁶ Ma-it'ee pëijida ãchi eere p'anadap'edaarã, Rey Herodes eere p'anadap'edaarã ome Jesumaa. Mãirãpa mãgajida:

—Tachi Jarateepari, taipa k'awa p'ani pia wãarata jarapari mãik'aapa jarateepari p'anapataadamerã Tachi Ak'õrepa k'inia bik'a, eperãarãpa ãchia k'iniata oopata mïda. K'awa p'ani pia eperãarã ïripai ak'ik'aa; ma k'ãyaara tachi t'ãride iru bi ak'ipari.

¹⁷ Maperã k'awa k'inia p'ani pia k'ãata k'ïsia bi. ¿Pia bik'ã ajida, impuesto p'aadait'ee Cesarmaa, wa mãga-e?

¹⁸ Jesupa k'awa bada perã mãirãpa k'ïsia k'achia iru p'ani, mãgaji:

—¿Seewata parãpa Tachi Ak'õrede ijãapatada ap-ata! ¿Sãap'eda mi k'ûra k'inia p'anima?

¹⁹ Ak'ipidapáde aji, p'arat'a tau impuesto p'aapata.

Aramãgá denario aneejida.

²⁰ Mãpai Jesupa iidiji:

—¿K'ai k'ïrata nade bi mãik'aapa k'ai t'ïta p'ã bima? aji.

²¹ P'anaujida:

—César k'ïra mãik'aapa ichi t'ïta p'ã bida ajida.

Mãpai Jesupa mãgaji:

—Māgara téeti Cesarmaa irua net'aa iidipari, māik'aapa auk'a téeti Tachi Ak'õremaa irua iidipari.

²² Māga ũridak'āri, ak'itrua para beeji māik'aapa erreujida.

*Chok'ai p'irabaidait'eerāde iididap'edaa
(Mr 12.18-27; Lc 20.27-40)*

²³ Ma ewate weda saduceorā ũk'uru Jesumaa chejida. Māgārāpa ijāadak'aa tachi piup'eda chok'ai p'irabai. Maperā māgajida:

²⁴ —Tachi Jarateepari, Moisepa jaraji eperā miak'āi bi warra wēe piuru pirā, chi ĩpemapa iru wēra ataipia bi māik'aapa ai ome warra oopia bi chi ĩpema piuda k'ap'ia pari.

²⁵ Tai t'āide p'anapachida ĩpemaarā siete. Chi naapema miak'āiji. Mamīda warra wēe piuji. Māgá chi wēra beeji chi araarepema ĩpema ome.

²⁶ Mamīda māgí ichiaba warra wēe piuji. Chi araarepema māik'aapa araarepema miak'āijida ma p'ētrāa ome. Mamīda auk'a warra wēe piujida. Ma t'ēpai chi apemaarā jida miak'āijida ma p'ētrāa ome. Mamīda āchi jōmaweda warra wēe piujida.

²⁷ Maap'eda, ma wēra ichiaba piuji.

²⁸ ¿K'āata k'isia bima? ajida. Eperāarā piudap'eda chok'ai p'irabaidak'āri, ¿chisāgí ĩpemata ma wēra imik'īra pait'eema ajida, āchi jōmaweda iru ome miak'āi p'anadap'edaa perā?

²⁹ Jesupa p'anauji:

—Parāpa pia k'awada-e p'ani Tachi Ak'õre Ũraa p'āda māik'aapa k'awada-e p'ani ne-inaa jōmaweda iru juapa oopari. Mapa parāpa pia k'īsiada-e p'ani.

30 Eperãarã piudap'eda chok'ai p'irabaidak'ãri, imik'ĩraarã wẽraarã ome waa miak'ãida-e pait'ee. Angeleerã ichi truade p'anĩrãk'apĩ p'anadait'ee.

31 Ma awara parãpa k'achia k'ĩsia p'anapata jaradak'ãri piudap'edaarã chok'ai p'irabaidak'aa. ¿Parãpa leeda-e p'anik'ã Tachi Ak'õre Ñraa p'ãdade jara bi?

32 'Mi pi chonaarã Ak'õre Waibia; Abraham, Isaac, Jacob ijãadap'edaa Ak'õre Waibia.' (Ex 3.6)
 ¿Tachi Ak'õre piudap'edaarã Ak'õre Waibia-epi. Chok'ai p'anĩrã Ak'õre Waibia!

33 Mãga ñridak'ãri, eperãarã ak'itrua para beeji, Jesupa mãgã k'ĩsia k'awaa jarateeda perã.

*Tachi Ak'õre Ñraa waibiara bi
 (Mr 12.28-34)*

34 Fariseorãpa k'awaa atadak'ãri Jesupa ma saduceorã k'ĩup'eeepik'ooda, chip'ejida.

35 Maap'eda Jesús k'ñra k'iniapa Moisepa p'ãda jarateeparipa iidiji:

36 —Tachi Jarateepari, ¿chisãgĩ ñraata waibiara bima aji, apema Ak'õre Ñraa p'ãdadepema k'ãyaara?

37 Jesupa p'anauji:
 —'Tachi Ak'õre Waibia k'inia iru baparĩji pichi t'ãripa mãik'aapa ne-inaa jõmaa k'ãyaara iru k'inia iru baparĩji. Ewari chaa k'ĩsĩaji irude pichi t'ãripa.' (Dt 6.5)

38 Mãgita chi ñraa naapiara; awaraa ñraa k'ãyaara pipiara bi.

39 Araarepema mãgik'a bi:
 'Awaraarã k'inia iru baparĩji pichi k'ap'ia k'inia iru baparik'a.' (Lv 19.18)

40 Ma ũraa omeeweda waibiara p'ani, madeepa uchiadap'edaa perã awaraa ũraa jõmaweda Moisepa p'ada mãik'aapa Tachi Ak'õre pedee jarapataarãpa p'ãdap'edaa.

*K'aideepa uchiada Tachi Ak'õrepa pëida
(Mr 12.35-37; Lc 20.41-44)*

41 Fariseorã at'ãri see nibide,

42 Jesupa iidiji:

—¿K'ãata k'isia p'anima aji, parãpa? ¿K'aideepa uchiayama aji, Tachi Ak'õrepa pëit'ee bi, Mesías apata?

P'anaujida:

—Rey Daviddeepa uchiat'eeda ajida.

43 Mãpai Jesupa mãgaji:

—Mãgara, ¿sãap'eda Rey Davidpa irumaa: “Tachi Waibia” aji, Tachi Ak'õre Jaurepa nãga jarapik'ãri?

44 Tachi Ak'õrepa jaraji Tachi Waibiamaa: “Pi mi ome auk'a waibia bairã, su-ak'i beepáde aji, mi juaraare, mia pi k'ira unuamaa iru p'anapataarã p'oyaaru misa.” ’ *(Sal 110.1)*

45 Davidpa ichi ëreerãdeepa uchiat'ee bima t'ijaraji “Tachi Waibia”. ¿Mapa k'awada-ek'ã aji, Mesías waibiara bi chonaarãwedapema Rey David k'ãyaara?

46 Ma fariseorãpa maarepida p'oyaa p'anaudae paji. Maadamãipa waawee p'aneejida waa iididait'ee.

23

*Jesupa jarada fariseorãde mãik'aapa Moisepa
p'ada jarateepataarãde
(Mr 12.38-40; Lc 20.45-47)*

¹ Ma t'ēpai Jesupa mǎgaji eperǎarǎmaa mǎik'aapa chi k'ōp'ǎyoorǎmaa:

² —Moisepa p'ǎda jarateepataarǎpa fariseorǎ ome jarateepata k'ǎata jara k'inia bi Moisepa p'ǎda.

³ Maperǎ ũrítì āchia jarateepata mǎik'aapa óotì āchia jara p'anik'a. Mamǐda p'ananáatì āchi p'anapatak'a, ne-inaa jaradap'eda, ne-inaa awaraata oopata perǎ.

⁴ Eperǎarǎmaa ne-inaa audú chok'ara oopipata. Mamǐda chupiría k'awaadak'aa ārapa p'oyaa ooda-e pak'ǎri.

⁵ Āchia ne-inaa jōma oopata awaraarǎpa āchi t'o p'anadamerǎ. Porode mǎik'aapa juade p'ǎrajǐpata ne-e jobiadee ooda Tachi Ak'ōre Ũraa p'ǎda ome. Ma awara p'aru teeso sidibai i jiichoo jǐpata awaraarǎpa pia unudamerǎ.

⁶ Nek'onadak'ǎri awaraarǎ ome, su-ak'i p'aneepata jōmaarǎ taide, poro waibiarǎ su-ak'i p'aneepatamǎi. Ichiaba Tachi Ak'ōre Ũraa jarateepata tede p'anadak'ǎri, su-ak'i beepari pipiara bide su-ak'i p'aneepata.

⁷ Ma awara calle jǎde nipadak'ǎri, k'inia p'anapata jōmaarǎpa āchimaa saludaadamerǎ mǎik'aapa “Tachi Jarateepari” adamerǎ.

⁸ Parǎpa jōdee mǎga oodaik'araa bi, parǎ auk'a p'anadairǎ ipemaarǎk'a mǎik'aapa Jarateepari Waibia apai iru p'anadairǎ.

⁹ Ichiaba na p'ek'au eujǎdepema apidaamaa “Tachi Ak'ōre” adaik'araa bi, parǎpa Ak'ōre apai iru p'anadairǎ Ak'ōre truade.

¹⁰ Ichiaba jiridaik'araa bi awaraarǎpa parǎ “tachi waibiarǎ” adamerǎ mi, Cristo aupaita, parǎ

Poro Waibia perã.

¹¹ Parãdepema waibiara bïta apemaarã jua ek'ari baipia bi ãchi mimiaparik'a.

¹² Chi waibiara pa k'inia bi ek'ariara beeit'ee. Jõdee chi ek'ariara bi mïda t'ãri o-ïa bapari pïrã, waibiara pait'ee.

Jesupa jarada judiorã waibiarãde

(Mr 12.40; Lc 11.39-52)

¹³ —;Aai, Tachi Ak'õrepa parã Moisepa p'ãda jarateepataarã fariseorã ome k'achiadee pëiit'ee! ;Seewata Tachi Ak'õrede ijãapatada apata! Parã k'aurepa eperãarã p'anadak'aa Tachi Ak'õre jua ek'ari. Parã jïda ichideerã p'aneeda-e pait'ee, eperãarãmaa ijãapi k'iniada-e p'anadairã irua pëidade.

¹⁴ [;Aai, Tachi Ak'õrepa parã Moisepa p'ãda jarateepataarã fariseorã ome k'achiadee pëiit'ee! ;Seewata Tachi Ak'õrede ijãapatada apata! Parãpa p'ëtrãarã te jãri atapata mãik'aapa taarã it'aa t'ïpata eperãarãpa parã pia ak'idamerã. ;Maperãpi Tachi Ak'õrepa parã k'achiara ooit'ee awaraarã k'achia ooi k'ãyaara!]

¹⁵ ;Aai, Tachi Ak'õrepa parã Moisepa p'ãda jarateepataarã fariseorã ome k'achiadee pëiit'ee! ;Seewata Tachi Ak'õrede ijãapatada apata! T'imí wãpata parãpa ijãapata jarateede, mãgá eperãarã pãchi eere t'ïudamerã. Mãpai aba pãchi eere pa atadak'ãri, parãpa jaratee jõnïpa mãgí papipata pãchi k'ãyaara audupiara atuamerã.

¹⁶ ;Aai, Tachi Ak'õrepa parã k'achiadee pëiit'ee! ;Parã tau p'ãriu beerãk'api p'ani, pariatua o ak'ipimaa p'anadairã awaraarãmaa! Parãpa jarapata pipiara bi eperãarãpa juraadamerã Tachi

Ak'õre tede nĩbi nēe k'ĩrapite, ichi te waibia k'ĩrapite juraadai k'ãyaara.

17 ¡K'ĩra k'awa-ee pik'a p'ani mãik'aapa tau p'ãriu pik'a p'ani! ¿Tachi Ak'õre te waibia piara bi-ek'ã nēe iru tede awara bida k'ãyaara?

18 Parãpa ichiaba jarapata pipiara bi juraadamerã ne-inaa altar ñri bidap'edaa paadait'ee k'ĩrapite, Tachi Ak'õre tedepema altar k'ĩrapite juraadai k'ãyaara.

19 ¡Tau p'ãriu pik'a p'anĩrã! ¿Altar awara bida Tachi Ak'õre-it'ee piara bi-ek'ã ne-inaa ma altar ñri bida k'ãyaara?

20 Eperãpa ne-inaa ooit'eeda ak'ãri Tachi Ak'õre altar k'ĩrapite, ma altar k'ĩrapitepai juraa-e bi. Auk'a juraa bi ne-inaa ma altar ñri bi k'ĩrapite.

21 Ma awara eperãpa ne-inaa ooit'eeda ak'ãri Tachi Ak'õre te waibia k'ĩrapite, ma te k'ĩrapitepai juraa-e bi. Auk'a juraa bi Tachi Ak'õre k'ĩrapite, iru ma tede bapari perã.

22 Ichiaba eperãpa ne-inaa ooit'eeda aru pirã ne-inaa it'ari nĩbi k'ĩrapite, ma pedee auk'a jara bi Tachi Ak'õre su-ak'i beepari k'ĩrapite mãik'aapa Tachi Ak'õre k'ĩrapite, iru ma su-ak'i beeparide su-ak'i bapari perã.

23 ¡Aai, Tachi Ak'õrepa parã Moisepa p'ãda jara-teepataarã fariseorã ome k'achiadee pēit'ee! ¡See-wata Tachi Ak'õrede ijãapatada apata! Tachi Ak'õre-it'ee awara bipata nãgee aliño: menta, anís, comino; mãgí diezdepema chaá, aba. Mamĩda oodak'aa nãgí Tachi Ak'õre Ũraa p'ãdadedepema ũraa waibiara jara bik'a: “Awaraarã k'ũradaik'araa bi; awaraarã chupiria k'awaadaipia bi; oodaipia bi

parāpa oodait'eeda apatak'a." Māgí ūraa jara bík'ata oodaipia bi, auk'a ne-aliño ome oopatak'a.

24 ¡Parā tau p'āriu beerāk'api p'ani; pariatua o ak'ipimaa p'anadairā awaraarāmaa! ¡Pania nēesipata ne-animal chak'eerā t'īunaadamerā pania toparide! Mamīda parāpa k'awada-ee, camello k'ap'ia jōma mit'aak'ajík'api p'ani.

25 '¡Aai, Tachi Ak'ōrepa parā Moisepa p'āda jarateepataarā fariseorā ome k'achiadee pēiit'ee! ¡Seewata Tachi Ak'ōrede ijāapatada apata! Parāpa vaso māik'aapa p'arat'u taawaik'a eere pi-ia siipata. Mamīda māgí edajāde ipuru bi ne-inaa k'achiapa, parā t'āri k'achia p'anadairā. Chīara net'aa chiapata māik'aapa chīara k'ūrapata.

26 ¡Fariseo, pi tau p'āriu pik'a bi! Naapiara chi vaso edajāde síiji. ¡Māgá chi taawaik'a eere ichiaba sii beepi!

27 '¡Aai, Tachi Ak'ōrepa parā Moisepa p'āda jarateepataarā fariseorā ome k'achiadee pēiit'ee! ¡Seewata Tachi Ak'ōrede ijāapatada apata! Parā nāga pik'a p'ani. Jāiradepema māu te t'o-t'oo p'urupata taawaik'a eere, pi-ia unudamerā. Mamīda ma māu te edajāde paraa piudap'edaarā k'ap'ia mik'ia bīri ome.

28 Māga pik'a parāpa ne-inaa k'īra t'ādo oopata taawaik'a eere pi-ia unudamerā. Mamīda parā edajāde k'ūrayaa, t'āri k'achia-idaa p'ani.

29 '¡Aai, Tachi Ak'ōrepa parā Moisepa p'āda jarateepataarā fariseorā ome k'achiadee pēiit'ee! ¡Seewata Tachi Ak'ōrede ijāapatada apata! Parāpa te chak'e pi-ia māudee oopipata chonaarāwedapema Ak'ōre pedee jarapataarā iadap'edaa ĩri. Ma awara

chonaarãwedapema t'ãri pia p'anadap'edaarã iadap'edaamãi parãpa pi-ia nep'ono p'irrabai uuk'oopata. Ma jõma oopatada apata ma chonaarã k'irãpadamerã.

30 Maap'eda mãgapata: “Tai p'anadap'edaa paara tai chonaarãpa Ak'õre pedee jarapataarã peedak'ãri, táipata k'aripada-e pak'ajida” apata.

31 Mãga jaradak'ãri, ak'ipipata parãpa k'awa p'ani pãchi chonaarãpa Ak'õre pedee jarapataarã peedap'edaa.

32 Parã mãgá uchiadap'edaa perã Tachi Ak'õre pedee jarapataarã peedap'edaarãdeepa, ¿parãpa auk'a oodai-ek'ã ñrapema Ak'õre pedee jarapari ome?

33 '¡Parã k'achia-idaa beerãdeepa uchiadap'edaarã! ¡Taamák'api p'ani! ¿Sãga uchiadai Tachi Ak'õre juadeepa? ¡Irua parã atuapiit'eepi!

34 Maperã mia peiit'ee Ak'õre pedee jarapataarã, k'ĩsia k'awaa beerã, mi ùraa jarateepataarã ome. Mamĩda parãpa mãirã ùk'uru jĩp'a peedait'ee kurusode baijira bidak'ãri piurutamaa. Ichiaba ùk'uru p'ua oodait'ee Tachi Ak'õre Ùraa jarateepata tede mãik'aapa ùk'uru p'uuru bee chaa jiri nipapataadait'ee miapi k'inia p'anadairã.

35 Parãpa mãga oodait'ee perã, Tachi Ak'õrepa parã k'achia ooit'ee jõmaweda irude wãara ijãapataarã peedap'edaa k'aurepa, Abeldeepa Berequías warra Zacarías parumaa. Pãchi auk'aarãpa iru peejida Tachi Ak'õre tede, te t'ĩupata, altarmãi esajĩak'a.

36 Mia wãarata jararu. Ma peedap'edaa k'aurepa Tachi Ak'õrepa ñrapemaarã k'achia ooit'ee.

*Jesús jēda Jerusalén p'uurudepemaarã pari
(Lc 13.34-35)*

³⁷ —¡Jerusalén, Jerusalén, pīdepemaarãpa Tachi Ak'õre pedee jarapataarã peepata mãik'aapa irua pēida eperãarã mãupa bat'a peepata! At'apai mia pīdepemaarã araa p'e k'inia bapachi, et'erre wērapa chi chak'eerã p'e ataparik'a ichi isia ek'ari. ¡Mamīda parãpa k'iniada-e paji!

³⁸ ¡Ūriti! ¡Pãchi te ituaba beeit'ee, Tachi Ak'õrepa parã waa ak'i-e pait'ee perã!

³⁹ Mia jara bi: Parãpa mi waa unuda-e pait'ee nãga jararutamaa:

‘¡Tachi Ak'õrepa ichia pēida ichita pia ak'i bapariit'ee!’ (Sal 118.26)

24

Jesupa jarada Tachi Ak'õre te waibia t'et'aa chedait'ee

(Mr 13.1-2; Lc 21.5-6)

¹ Jesús uchiak'ãri Tachi Ak'õre te waibiadeepa, chi k'õp'ãyoorãpa jara chejida Ak'õre te waibia pia oo k'obi.

² Mãpai Jesupa mãgaji:

—¿Parãpa na te jõma pia unu p'ani-ek'ã? aji. Mia wãarata jararu. Ewari cherude nama mãu apida bee-e pait'ee awaraa mãu ĩri. Na jõmaweda t'ee'oo chedait'eeda aji.

*Tachi Ak'õre ewari waibia ewate pai naaweda
(Mr 13.3-23; Lc 17.22-24; 21.7-24)*

³ Maap'eda wãjida Olivo Eedee. Jesús ituaba suak'i beek'ãri, chi k'õp'ãyoorãpa iidi chejida:

—Jaráji sãapai Ak'õre te waibia t'eet'aa chedait'ee. ¿Sãga nibeeyama ajida, pi chei naaweda mãik'aapa Tachi Ak'õre ewari waibia ewate pai naaweda?

⁴ Jesupa p'anauji:

—Tauk'a nipapatáati apidaamaa k'ũrapiamapa.

⁵ Mi jãak'a chok'ara chedait'ee. Seewata jaradait'ee: “Mi Cristopi, Tachi Ak'õrepa pëida.” Mãga jara p'anipa eperãarã chok'ara k'ũradait'ee.

⁶ Mi chei naaweda parãpa ũridait'ee nama mãik'aapa awara ãi jura chõo jõni. Mamïda p'eranáati. Ichita mãga p'asait'ee. Mamïda at'ãri na p'ek'au eujã jõ-e pait'ee.

⁷ Ai naaweda eperãarã awaraarã ome chõodait'ee. Jarra oodait'ee mãik'aapa awërachai wãyaapariit'ee, eujã awara-awaraade.

⁸ Mamïda mãga p'asak'ãri, ewaapi na p'ek'au eujãdepemaarã miamaa p'aneedait'ee.

⁹ Maapai parã jita atadak'ãri, p'ua oodait'ee mãik'aapa peedait'ee. Jõmaarãpa parã k'ïra unuamaa iru p'anapataadait'ee mide ijãapata k'aurepa.

¹⁰ Mãga oo p'anadak'ãri, eperãarã chok'ara mide ijãa amaadait'ee mãik'aapa chik'ïra unuamaa jõnadait'ee, ãchi k'õp'ãyoorã traicionaarutamaa.

¹¹ Seewa-idaa beerã chok'ara uchiadait'ee Ak'õre pedee jarapataarã jãak'a. Mãirãpa eperãarã chok'ara k'ũradait'ee.

¹² Mãgá na p'ek'au eujãdepemaarãpa audú ne-inaa k'achia oodait'ee perã, eperãarã chok'araarãpa awaraarã waa k'inia iru p'anada-e pait'ee.

¹³ Mamïda Tachi Ak'õrepa k'aripait'ee atuanaadamera k'ïra jãp'a nipapataarã Ak'õre ode jai-idaarutamaa.

14 Mia pēiit'ee eperāarāpa māga jaradait'ee na p'ek'au eujā jōmaade, p'uuru pidaarā jōmaarāpa k'awaadamerā. Māpaipi na p'ek'au eujā jōit'ee.

15 'Tachi Ak'ōre pedee jarapari Danielpa p'ādade jara bi abaapa ne-inaa audú k'achia ooit'ee Tachi Ak'ōre te waibia edajāde. Chi nāgí leerupa pia k'īsíaji k'awaait'ee k'āata jara k'inia bi.

16 Mapa Judea eujāde p'anirāpa māga unudak'āri, p'ira mirudaipia bi eera jēra bimaa.

17 Ichiaba eperā terrazade bi pīrā, teedaa t'īuk'araa bi ichi net'aa p'e atade.

18 Ma awara eperā ichi ne-uu k'āide ni pīrā, teedaa cheik'araa bi p'aru p'ede pida. Aramata wāipia bi.

19 ¡Aai, maapai chupiria jōneedait'ee wēraarā biak'oo bee maa-e pīrā warra chak'eerā jude iru bee!

20 Chupiria iiditi Tachi Ak'ōremaa ma ewari p'asapinaamerā k'oijara nībide maa-e pīrā īipata ewatē.

21 Maapai eperāarā audupīara chupiria mia jōnadait'ee, na p'ek'au eujā ooru weda chupiria para bada k'āyaara māik'aapa ma t'ēepai waa māgá chupīriara p'anada-e pait'ee.

22 Tachi Ak'ōrepa ma ewari isapai wāyaapi-e pīrā, apida chok'ai p'aneeda-e pai. Mamīda isapai wāyaapiit'ee ichia jirit'eradaarā k'aurepa, āra chupiria k'awaa bapari perā.

23 'Maapai apidaapa parāmaa jararuta pīrā: “¡Pichá, ak'iti! ¡Nama bi Cristo, Tachi Ak'ōrepa pēida!” maa-e pīrā jararuta pīrā: “¡Ara bita Cristo!” ijāanāti.

24 Mi j̄ak'aarã mãik'aapa Tachi Ak'õre pedee jara-pataarã j̄ak'aarã chok'ara chedait'ee. Mamĩda mãirãpa jara p'ani ijãanáati, seewa-idaa bee perã. Ne-inaa k'ĩra t'ãdoo eperãarãpa p'oyaa oodak'aa ãchi juadoopa oo p'anipa eperãarã k'ũradait'ee, perã Tachi Ak'õrepa jirit'eradaarã k'ũrarutamaa.

25 Mia parãmaa ũraapari k'awaadamerã mãga p'asai naaweda.

26 Mapa parãmaa jararuta pirã: “¡Ak'ítì! Achú bi Tachi K'aripapari, eujã pania w̄ee bide,” maaaa wãnáati mi jiride. Maa-e pirã jararuta pirã: “¡Ak'ítì! Ichi nama miru bi,” ijãanáati.

27 Atu p'anide pa tau j̄era t'ĩuparik'a ak'õrej̄ru uchiapari eereepa baaiparimaa, mãga pik'a eperãarã atu p'anide mi, chi Eperã Ak'õre Truadepema waya cheit'ee.

28 Piuda k'ap'ia bimãĩ ãkoso seedaipatada aji.

Jesupa jarateeda Eperã Ak'õre Truadepema waya cheit'ee

(Mr 13.24-27; Lc 21.25-28)

29 —Ma chupiria j̄onadap'edaa t'ẽepai, nãga pait'ee: ‘Tachi Ak'õrepa pajã w̄erepiit'ee. Ak'õrej̄ru p'ãriudariit'ee; atane waa ãdaa-e pait'ee mãik'aapa lucero baaik'oodaridait'ee pajãdeepa.’ *(Is 13.10)*

30 Mãpai pajãde eperãarãpa ne-inaa unudait'ee. Ma k'aurepa k'awaadait'ee mi, chi Eperã Ak'õre Truadepema, cheru. Mãpai na p'ek'au eujãdepemaarã j̄ee para beeit'ee ãchobeepa. Unudait'ee mi, chi Eperã Ak'õre Truadepema, j̄õmaarã k'ãyaara waibiara bi k'ĩra w̄aree cheru j̄iararade.

31 Māpai mia trompeta golpe chaapiit'ee angeleerāmaa, p'e chedamerā eperāarā mia jirit'era iru bīrā na p'ek'au eujā jōmaade, t'imí bee pijida.

Jesupa higuera bīrīde jarada

(Mr 13.28-31; Lc 21.29-33)

32 —K'īsiati higuera bīrīde. Higuera k'iru t'u-k'ua uchia nībeek'āri māik'aapa ewaa t'ono nībeek'āri, k'awaapata eujā wāsia wā.

33 Māga pik'a mia et'ewa jaradak'a unudak'āri, k'awa p'ani taarā-e mi, chi Eperā Ak'ōre Truadepema cheru.

34 Mia wāarata jararu. Irapemaarā piudai naaweda, ma ne-inaa jōmaweda p'asait'ee.

35 Ewari cherude pajā na p'ek'au eujā ome jōdait'ee. Mamīda ichita p'asait'ee mia pedee jaradak'a.

K'awada-e p'ani sāapai cheit'ee Eperā Ak'ōre Truadepema

(Mr 13.32-37; Lc 17.26-30)

36 —Eperā apidaapa k'awada-e p'ani Eperā Ak'ōre Truadepema cheit'ee ewate; chi hora jida. It'aripema angeleerāpa pida k'awada-e p'ani; mia pida ichiaba. Mi Ak'ōrepapai k'awa bi.

37 'Noé bada ewaride p'asadak'a māga pik'a p'asait'ee mi, chi Eperā Ak'ōre Truadepema waya chek'āri.

38 Maapai na p'ek'au eujā ūui naaweda, eperāarā nek'opachida, ne-inaa topachida māik'aapa miak'āipachida Noé ichi barcode bataurumaa.

39 Mamīda atu p'anīde k'oi chedachi, eujā ūudachi māik'aapa jōmaweda k'iniidachida. Māga

pik'a p'asait'ee ichiaba mi, chi Eperã Ak'õre Truadepema waya chek'ãri. Atu p'anide cheit'ee.

⁴⁰ Ma ewate eperãarã omé mimiamaa p'anadait'ee ãchi eujãde. Angeleerãpa aba it'aa ateedait'ee; chi apema atabëidait'ee.

⁴¹ Ichiaba wëraarã omé trigo bamaa p'anadait'ee k'ũrumade. Aba it'aa ateedait'ee; chi apema atabëidait'ee.

⁴² 'Maperã tauk'a p'anapatáati k'awada-e p'anadairã sãapaita cheit'ee Pãchi Waibia.

⁴³ Nãgí pedee pia k'awáati. Te chiparipa k'awa bada paara nechiapari cheit'ee hora p'ãrik'ua ichi net'aa chia atait'ee, chok'ai bak'aji ma nechiapari ichi tede t'ĩupiamapa.

⁴⁴ Mãgá parã jida chok'ai pik'a p'anadaipia bi, atu p'anide mi, chi Eperã Ak'õre Truadepema, cheit'ee perã.

*Mimiapari pia mimiapari k'achia ome
(Mr 13.34-37; Lc 12.41-48)*

⁴⁵ —¿Sãgá baparima aji, mimiapataarã poro waibia pia? Mãgipa k'ĩsia k'awaa oopari chiparipa oopi bik'a. Pia ak'ipari chipari net'aa atabëida ichi juade mãik'aapa chiparimaa nek'opip'eda, mimiapataarãmaa chik'o tawapari.

⁴⁶ O-ĩa bapari chipari pachek'ãri, ichi mimiamaa unu chepari perã.

⁴⁷ Mia wãarata jararu. Chiparipa mãga unu chek'ãri, jõma ichia net'aa iru bi biit'ee ma mimiapari jua ek'ari ak'i bamerã.

⁴⁸ Mamĩda ma mimiapari t'ãri k'achia bi pirã, nãga k'ĩsiai: “Taarãit'ee mi chipari.”

49 Mapa apemaarã mimiapataarã wimaa beei m̃aik'aapa tomaa beei, nek'omaa beei toyaa beerã ome.

50 Mamĩda ma mimiapari k'achia atu bide chi te chipari pacheit'ee.

51 M̃apai irua ooda k'awaa atak'ãri, iru miapiit'ee m̃aik'aapa ãyaa p̃eit'aa'it'ee mimiapataarã seewata mimiapatada apataarã ome bade. Mama j̃ee ñibait'ee m̃aik'aapa k'ida kierrkierree ñibait'ee p'uapa.

25

Jesupa awẽraarã diezde nep̃irida

1—Nãga pik'a pait'ee Tachi Ak'õrepa eperãarã ichi jua ek'ari bik'ãri, ichideerã p'aneedamerã. Diez wẽraarã imik'ĩra ome waide k'ãida-ee beerã wãjida miak'ãipata fiestadee. Æchi lámpara atadap'eda, nijida k'ĩrachuudait'ee chi imik'ĩra miak'ãiit'ee bi ome, iru k'õp'ãyaadait'ee pada perã fiesta oo p'animãi.

2 Ma wẽraarã diezdepema joisomaa pia k'ĩsiada-e paji, ne-inaa oodai naaweda. Jõdee chi apema joisomaa pia k'ĩsiapachida, ne-inaa oodai naaweda.

3 Chi pia k'ĩsiada-e p'anadap'edaarãpa ãchi lámpara atadak'ãri, k'ĩsiada-e paji aceite waapiara atedait'ee ãchi ome. Mapa ãchi lamparade bada aupai anipajida.

4 Jõdee chi pia k'ĩsia p'anadap'edaarãpa ãchi lamparade bi awara ateejida aceite botella aba-abaa.

5 Mamĩda chi miak'ãiit'ee bi taarã ñibada perã cheit'ee, ma wẽraarã jõmaweda k'ãidachida ãchia ni p'anadap'edaamãi.

6 Esapite pa wāk'āri, ũrijida bia cheruta: “¡Miak'āiit'ee bi pachेरुदा! ajida. ¡Uchiadapáde ajida, iru k'irachuude!”

7 Ma wēraarā k'āi jōnadap'edaa aramata p'irabaik'oodachida māik'aapa āchi lamparade-pema mecha t'ik'oojida pia unudait'ee.

8 Māpai chi pia k'īsiada-ee p'anadap'edaarāpa mājajida apemaarāmaa: “Taimaa aceite ma-āri teedapáde ajida, tai lámpara k'īik'oodaruta perā.”

9 Mamīda apemaarāpa p'anaujida: “Taipa teeda-eda ajida, jōmaarā-it'ee araa-e perā. Wādapáde ajida, aceite netopatamaa pāchi-it'ee netode.”

10 Mamīda ma wēraarāpa aceite netonaruta misa, pacheji chi imik'īra miak'āiit'ee bada. Māgá ma awēraarā pia k'īsiadap'edaarā auk'a t'īujida iru ome fiesta oodait'eemāi. T'īudak'āri, irua ma te t'īupata jīa nībiji.

11 Taarā-e nīde pachejida chi aceite neton-adap'edaarā. Te taawaik'a eereepa mājajida: “¡Tachi Waibia, Tachi Waibia, ewapáde ajida, tai t'īudait'ee!”

12 Mamīda irua p'anauji: “Mia wāarata jararu. Parā k'awa-e bida” aji.

13 Māga nepirip'eda, Jesupa mājaji chi k'ōp'āyoorāmaa:

—Māga pait'ee perā, tauk'a p'anapatáati parāpa k'awada-e p'anadairā sāapai mi cheit'ee.

Jesupa p'arat'a teedade nepirida
(Lc 19.11-27)

14 —Ichiaba nāga pik'a pait'ee Tachi Ak'ōrepa eperāarā ichi jua ek'ari bik'āri, ichideerā p'aneedamerā. Eperā awara āyaa wāi naaweda,

ichi mimiapataarã t'ĩ p'ejí mǎik'aapa p'arat'a teeji ãchi chaachaa ak'í p'anadamerã, ichi cheru misa.

15 Mimiapari abaamaa teeji p'arat'a tau cinco mil; awaraamaa teeji p'arat'a tau dos mil; apemamaa p'arat'a tau mil. Mǎgá p'arat'a tau awaraawaraa teeji, k'awa bada perã ãchi auk'a mimiadak'aa. Maap'eda ãyaa wãji.

16 Ma t'ēepai ma mimiapari cinco mil jitadapa ne-inaa netomaa beeji ma p'arat'apa. Mǎgá ne-inaa neto bɪpa awaraa cinco mil eepa ataji.

17 Mǎgá ichiaba ma p'arat'a tau dos mil jitadapa awaraa dos mil eepa ataji.

18 Mamída ma p'arat'a tau mil jitadapa chi poro waibia p'arat'a eujãde jau nĩbɪnaji, atuadarii jĩak'aapa.

19 'Taarãpai pacheji chi p'arat'a chipari. Juasia k'inia baji ma p'arat'a atabẽida chi mimiapataarã ome. Mapa ãchi t'ĩ pēiji.

20 Naapiara pacheji chi mimiapari p'arat'a tau cinco mil jitada. Mǎgɪpa chi p'arat'a chiparimaa mǎgaji: “Señor, pia mɪmaa teejida aji, p'arat'a tau cinco mil. Nama bida aji, waa awaraa cinco mil uchiada ne-inaa neto bɪpa.”

21 Chi p'arat'a chiparipa mǎgaji: “ɪPɪ pia bida aji, pia mimiapari perã! Mɪa atabẽida pia ak'iji mǎik'aapa ai ɪri waapiara uchiapiji. Mǎga ooda perã ɪrá pi jua ek'ari biit'eeda aji, ne-inaa audupiara ak'imerã. Teedaa t'ĩupáde aji, o-ĩa bapariimerã mi ome.”

22 Mǎgí t'ēe pacheji chi mimiapari p'arat'a tau dos mil jitada. Ichia mǎgaji: “Señor, pia mɪmaa teejida aji, p'arat'a tau dos mil. Nama bida aji, waa

awaraa dos mil, uchiada ne-inaa neto bīpa.”

²³ Chi p'arat'a chiparipa māgaji: “iPi pia bīda aji, pia mimiapari perā! Mia atabēida pia ak'iji māik'aapa ai ĩri waapiara uchiapiji. Māga ooda perā ĩrā pi jua ek'ari biit'eeda aji, ne-inaa audupiara ak'imerā. Teedaa t'ĩupáde aji, o-ia bapariimerā mi ome.”

²⁴ Mamīda chi mimiapari p'arat'a tau mil jitada pachek'āri, māgaji chiparimaa: “Señor, mia k'awa bīda aji, pia eperāarā pia chupiria k'awak'aa. K'awa bi pichia ne-inaa jōma p'e atapari awaraarā mimiadap'edaa pari.

²⁵ Mia waawee baji pichi p'arat'a atuadarii jīak'aapa. Mapa ma p'arat'a jau iru baji eujāde. Nama bīda aji, pichi p'arat'a.”

²⁶ Māpai chi p'arat'a chiparipa māgaji: “iPi k'achia bīda aji, pia mimiak'aa perā māik'aapa k'oo-idaa bapari perā! Wāara k'awa baji pirā mia michi-it'ee ne-inaa jōma p'e atapari awaraarā mimiadap'edaa pari,

²⁷ māgara ĩsāap'eda mi p'arat'a iana-e pajima aji, p'arat'a iapata tede, māpemaarāpa ai ĩri p'aadamerā, mi p'arat'a taarā iru p'anadap'edaa pari?”

²⁸ Māpai ma p'arat'a chiparipa māgaji arii p'anadap'edaarāmaa: “Ma p'arat'a tau mil jāri atadapáde aji, māik'aapa teedapáde aji, chi diez mil iru bīmaa.

²⁹ Eperāpa iru bīmaa waapiara teet'ee, audupiara iru bamerā. Mamīda chi mak'iaara wēe bīpa ma-āri iru bi paara jāri atait'eeda aji.

³⁰ Na mimiapari k'achia taawaa ateedapáde aji,

p'ãriudee jëenamerã mãik'aapa k'ida kierrkierree nĩbamerã p'uapa.”

Tachi Ak'õre ewari waibia ewatede jarateeda

³¹ —Mi, chi Eperã Ak'õre Truadepema, chek'ãri mi angeleerã ome, su-ak'i beeit'ee rey su-ak'i beepari k'ĩra wãreede.

³² Na p'ek'au eujãdepemaarã k'ĩra t'ãdoo cheep-urudait'ee iru k'ĩrapite. Mãpai irua eperãarã awara-awaraa biit'ee, ne-animalaarã chiparipa ichi oveja, cabra awara-awaraa bĩparik'a.

³³ Ovejaarãk'a bee pëiit'ee ichi juaraare; jõdee cabrak'a bee chi juabi eere.

³⁴ 'Maap'eda Reypa mãgait'ee ichi juaraare p'anĩrãmaa: “iChéti, mi Ak'õrepa parã pia ak'ida perã! Wãti Tachi Ak'õre truadee, na p'ek'au eujã ewaa oodak'ãriipa irua parã jirit'erada perã.

³⁵ Mi jarrapisia nĩbak'ãri, parãpa mĩmaa nek'opijida mãik'aapa opisia nĩbak'ãri, ne-inaa topijida. Ma awara mi chĩara eujãde nipak'ãri, mi auteebaijida pãchi tede.

³⁶ P'aru wëe chidi pak'ãri, parãpa p'aru teejida. K'ayaa bak'ãri, parã wãjida mi ak'ide. Carcelde bak'ãri, ichiaba mi ak'inajida.”

³⁷ Mãpai ichi juaraare k'achia wëe p'anĩrãpa iididait'ee: “Tachi Waibia, ¿sãaweda unujidama ajida, pi jarrapisia nĩbi mãik'aapa nek'opijida? Maa-e pirã ¿sãaweda unujidama opisia nĩbi mãik'aapa ne-inaa topijida?

³⁸ ¿Sãaweda unujidama pi chĩara eujãde ni mãik'aapa auteebaijida tai tede maa-e pirã p'aru wëe ni mãik'aapa p'aru teejida pĩmaa?

39 ¿Sãaweda pi ak'inajidama ajida, k'ayaa bak'ãri maa-e pirã carcelde bak'ãri?"

40 Mãpai Reyra p'anaut'ee: "Mia wãarata jararu. Parãpa mãgee ne-inaa oodap'edaa mi ipemaarã, na chupiria beerãmaa, auk'a mimaa oojida."

41 'Maap'eda Reyra ichi juabi eere p'anirãmaa mãgait'ee: "¡Parã, chi k'achia-idaa beerã, ayaa wãti mi ik'aawaapa! Wãti t'ipitau ichita jërajëraa jira bidee, ooda Netuara Poro Waibia-it'ee; ichideerã-it'ee."

42 Mi jarrapisia nĩbak'ãri, parãpa mimaa nek'opida-e paji mãik'aapa opisia nĩbak'ãri, ne-inaa topida-e paji.

43 Ma awara chĩara eujãde t'imí nipak'ãri, mi auteebaida-e paji pãchi tede. P'aru wëe nipak'ãri, parãpa p'aru teeda-e paji. Mi k'ayaa bak'ãri mãik'aapa carcelde bak'ãri, mi ak'inada-e paji."

44 Mãpai mãirãpa iididait'ee: "Tachi Waibia, ¿sãaweda pi unujidama ajida, jarrapisia nĩbi maa-e pirã opisia nĩbi; chĩara eujãde t'imí ni maa-e pirã p'aru wëe ni; k'ayaa bi maa-e pirã carcelde bi, taipa pi k'aripada-eeta?"

45 Mãpai Reyra p'anaut'ee: "Mia wãarata jararu. Parãpa mãgee ne-inaa ooda-e p'anadap'edaa eperãrã chupiria beerãmaa, auk'a mimaa ooda-e paji."

46 Mãpai ma k'achia beerã pëiit'ee t'ipitau ichita jërajëraa jira bidee. Jõdee chi pia beerã Tachi Ak'õre ome ichita p'anapataadait'ee.

26

Judiorã poroorãpa pedeteedap'edaa Jesús jita

*atapidait'ee**(Mr 14.1-2; Lc 22.1-2; Jn 11.45-53)*

¹ Ma jōma jara aupak'āri, Jesupa māgaji chi k'ōp'āyoorāmaa:

² —Parāpa k'awa p'ani k'āima omeemaa Pascua fiesta pait'ee. Maapaita mi, chi Eperā Ak'ōre Tru-adepeema, jita atapidait'ee māik'aapa kurusode baijira bīpidait'ee piumerā.

³ Jesupa māga jaradadeepa p'aareerā poroorā judiorā poro waibiārā ome chip'ejida p'aareerā poro waibiara bi, Caifás palaciode.

⁴ Mama p'anide pedeteejida Jesús mera jita atapidait'ee māik'aapa peepit'aadait'ee.

⁵ Mamīda māgajida:

—Fiestade ooda-eda ajida, eperāarā k'īrau para beepiamaapa tachi ome.

*Mariapa k'era weeda Jesús poro ĩri**(Mr 14.3-9; Jn 12.1-8)*

⁶ Jesús Betania p'uurude bak'āri, Simón, chi leprapa k'ayaa bada apatap'edaa tede baji.

⁷ Māga nide wēra Jesús k'ait'a cheji chok'o chak'ek'a māu pi-ia alabastrodee ooda ome. Ma chok'o chak'e ipuru baji k'era ĩpiapa. Jesús mesade su-ak'i bide māgí wērapa ma k'era weet'aaji iru poro ĩri.

⁸ Chi k'ōp'āyoorāpa māga unudak'āri, k'īraudachida māik'aapa pedee para beeji:

—¿Sāap'eda jā k'era ichi k'inia weemaa bima? ajida.

⁹ ¿ĩpia netot'aak'aji-ek'ā ajida, māik'aapa ma p'arat'a chupiria beerāmaa teek'aji-ek'ā? ajida.

¹⁰ Jesupa ma pedee ũrik'āri, māgaji:

—Ita-aria bíti. Irua mĩmaa oo bi pia biɗa aji.

11 Chupĩria beerã ichita paraait'ee parã t'ãide. Mamĩda mi parã ome ichita ba-e pait'ee.

12 Na wērapa mi ĩri k'era weeji, mak'ĩara taarã-e mi peedap'eda, iadait'ee perã.

13 Mĩa wāarata jararu. Na p'ek'au eujãde jara-teepata chaa mĩa ooda eperãarã k'aripait'ee, ichi-aba nepiripataadait'ee na wērapa ooda mi-it'ee. Māgá iru ichita k'irãpadait'eeda aji.

Judapa Jesús traicionaada

(Mr 14.10-11; Lc 22.3-6)

14 Maap'eda Jesús k'õp'ãyoorã docedepema aba, Judas Iscariote, wãji p'aareerã poroorãmaa.

15 Iidiji:

—Parãpa, ¿jõmasaa mĩmaa p'aadayama aji, Jesús jita teeru pari?

—Teedayada ajida, p'arat'a tau treinta.

16 Maadak'ãriipa Judapa jiri bapachi sãga Jesús ãchimaa jitapiit'ee.

Jesús chi k'õp'ãyoorã ome nek'oda

(Mr 14.12-25; Lc 22.7-23; Jn 13.1-2, 21-30)

17 Naapema ewaride fiesta pan levadura wēe k'opatade Jesús k'õp'ãyoorãpa irumaa iidi chejida:

—¿Sãma k'inia bima ajida, k'odait'ee Pascua fiesta ewatepema chik'o?

18 Jesupa p'anauji:

—Wãti p'uurudee parãpa k'awa p'ani tede mãik'aapa jaranáti chi te chiparimaa: “Tachi Jarateeparipa jara pëiji: ‘Mĩ ewari k'ait'a bi. Wãit'ee pi temaa Pascua fiesta ewatepema chik'o k'ode mĩchi k'õp'ãyoorã ome.’ ”

19 Chi k'õp'ãyoorãpa oojida Jesupa jaradak'a m̃aik'aapa mama ne-inaa jõma oojida Pascua chik'o k'odait'ee.

20 P'ãriupodopa Jesús mesade nek'omaa baji chi k'õp'ãyoorã ome.

21 Nek'omaa p'anide Jesupa m̃agaji:

—Mia w̃aarata jararu. Parãdepema abaapa mi traicionaait'eeda aji.

22 M̃aga ũridak'ãri, chi k'õp'ãyoorã k'ĩra pia-ee para beeji m̃aik'aapa aba-abaa iidijida:

—Tachi Waibia, ¿m̃ik'ã? apachida.

23 Jesupa p'anauji:

—Mi ome auk'a p'arat'ude pan sã atarupata mi traicionaait'ee.

24 Mi, chi Eperã Ak'õre Truadepema, ichita piut'ee Tachi Ak'õre Ũraa p'ãdade jara bik'a. Mam̃ida jaai, Tachi Ak'õrepa k'achiadee p̃eit'ee chi mi traicionaait'ee bi! Piara bak'ajida aji, m̃agí t'o-e pada paara.

25 M̃apai Judas, chi traicionaait'ee badapa, iidiji:

—Tachi Jarateepari, ¿m̃ik'ã? aji.

Jesupa m̃agaji:

—Pichia jara bik'ada aji.

*Pan k'opata vino ome Jesús piuda k'irãpadait'ee
(Mr 14.22-26; Lc 22.19-20; 1 Co 11.23-26)*

26 Nek'omaa p'anide Jesupa pan ataji m̃aik'aapa it'aa t'ĩji gracias jarait'ee Tachi Ak'õremaa. Ma pan k'õrat'aaji m̃aik'aapa chi k'õp'ãyoorãmaa teeji. M̃apai m̃agaji:

—Jitáti m̃aik'aapa k'óti. Ñagí pan mi k'ap'ia.

27 Nek'odap'edaa t'ẽepai ichiaba m̃agá ooji ma vino ome. It'aa t'ĩp'eda, gracias jaraji Tachi

Ak'õremaa m̄aik'aapa chi k'õp'ãyoorãmaa teeji.
M̄apai m̄agaji:

—Nāgí vino mi waa. Todapáde aji, p̄achi
jõmaarãpa.

²⁸ Tachi Ak'õrepa nāgí ũraa chiwidi jara bi.
Mi piuk'ãri, m̄ichi waa bat'ait'ee k'aurepa irua
wēpapiit'ee eperãarã chok'araarãpa p'ek'au k'achia
oopata m̄aik'aapa m̄ichideerã papiit'ee.

²⁹ Mamĩda mia jara bi: Parã ome vino waa to-
e pait'eeda aji, it'aripema vino torumaa mi Ak'õre
truade.

³⁰ Tachi Ak'õre ũraa p'ãdadepema k'ari
k'aridap'eda, Olivo Eedee wājida.

*Jesupa jarada Pedropa iru k'awa-e bida ait'ee
(Mr 14.26-31; Lc 22.31-34; Jn 13.36-38)*

³¹ Mama Jesupa m̄agaji:

—Idi p'ãrik'ua parã jõmaweda ijãadaamaa
p'aneedait'ee m̄aik'aapa mi ituaba atabēidait'ee
Tachi Ak'õre ũraa p'ã jēra bide jara bik'a:
'Mia oveja ak'ipari peepiit'ee m̄aik'aapa chi ove-
jaarã j̄ichoodaridait'ee.' *(Zac
13.7)*

³² Mamĩda mi chok'ai p'irabaik'ãri, Galilea eujãdee
w̄ait'ee parã naa.

³³ M̄apai Pedropa m̄agaji:

—Apemaarãpa pi atabēiruta pijida, mia pi atabēi-
eda aji.

³⁴ Jesupa p'anauji:

—Mia wāarata jararu. Idi p'ãrik'ua et'erre k'arii
naaweda, jarada õpee pia mi k'awa-e bida ait'ee.

³⁵ Waapiara Pedropa m̄agaji:

—Pi ome auk'a piuru pijida, mia jara-eda aji.

Apemaarã k'õp'ãyoorãpa ichiaba auk'a jarapachida.

Jesús it'aa t'ida Getsemanide

(Mr 14.32-42; Lc 22.39-46)

³⁶ Maap'eda Jesús wãji chi k'õp'ãyoorã ome Getsemaní ne-uu eujã apatap'edaamaa. Mama panadak'ãri, mãgaji:

—Nama su-ak'i p'anéeti mi it'aa t'inaru misa.

³⁷ Ichi ome ateeji Pedro mãik'aapa Zebedeo war-rarã omé. Mãga nide Jesús k'ĩsia paraa nĩbeeji t'ãri p'uapa.

³⁸ Mapa mãgaji ãchima:

—Mi piut'ee pik'a nĩbi t'ãri p'uapa. Nama p'anéeti, k'ãida-ee. Chok'ai p'anadapáde aji, mi ome auk'a.

³⁹ Mãpai Jesús waawipai wãp'eda, bedabaiji tau biiri eujãde t'õbairumaa mãik'aapa it'aa iidiji:

—Ak'õre, k'inia bi pirã, mi k'aripáji na miait'ee bideepa. Mamĩda oonaapáde aji, mia k'inia bik'a. Jĩp'a pia k'inia bík'ata oopáde aji.

⁴⁰ Maap'eda, ak'i chek'ãri, chi k'õp'ãyoorã k'ãi jõnita unu cheji. Mãpai Pedromaa mãgaji:

—¿Hora apida p'oyaa chok'ai p'anada-ek'ã aji, k'ãida-ee?

⁴¹ Chok'ai p'anáti mãik'aapa it'aa t'iti p'ek'au k'achiade baaipiamapa. Tachi Ak'õrepa oopi k'inia bik'a t'ãriipa oo k'inia p'ani. Mamĩda pãchi k'ap'iapa chooda-e p'ani.

⁴² Waya wãji nãga it'aa iidide:

—Ak'õre, mi na miait'ee bita uchua ata-e pirã, mãgara pia bida aji. Pia oo k'inia bík'ata oopáde aji.

43 Waya chek'ãri, naa unu chedak'a unu cheji; k'ãi jõni tap'ok'eepa.

44 Māpai ichiak'au biji māk'aapa wāda õpee it'aa t'ĩnaji. Wāru chaa ichi ai pedeeta jarapachi.

45 Maap'eda waya chek'ãri chi k'õp'ãyoorã p'anadap'edaamaa, māgaji:

—¿At'ãri parã k'ãi jõnik'ã? aji. Mi peepidait'ee hora pajipi. Eperã Ak'õre Truadepema teedait'ee p'ek'au k'achia oopataarã juade.

46 Eperã mi traicionaait'ee bi k'ait'a cheru. jP'irabãiti māk'aapa wādama apemaarãmaa!

Jesús jita atapidap'edaa

(Mr 14.43-50; Lc 22.47-53; Jn 18.2-11)

47 Jesús at'ãri pedeemaa bide, ichi k'õp'ãyo Judas pacheji eperãarã chok'ara ome. Espada pak'uru ome anipajida. P'aareerã poroorãpa māk'aapa judiorã poro waibiarãpa ma eperãarã pëijida áchi pari.

48 Panadai naaweda, Judapa mairãmaa jaraji:

—Chi mia k'ĩra ĩruta saludaak'ãri, mǎgita jita atadapáde aji.

49 Mapa pachedak'ãri Jesumãi, Judas pedee cheji:

—Tachi Jarateepari, ¿k'ap'ia pia bik'ã? aji.

Māga jarap'eda, k'ĩra ĩt'aaji.

50 Jesupa p'anauji:

—K'õp'ãyo, oopáde aji, pia ne-inaa oode cheda.

Māpai Judas ome che p'anadap'edaarãpa Jesús jita atadap'eda, mamāk'aapa ateejida.

51 Māga nide Jesús ik'aawa badapa ichi espada ĩt'a atadap'eda, p'aareerã poro waibia mimiapari k'ĩri orp'et'aaji.

52 Māpai Jesupa māgaji:

—¡Pichi espada ata bíji ichi badamāi! Chi espadapa chōopataarã piupata espadapa.

53 ¿K'awa-e bik'ã aji, mi Ak'õremaa k'aripa iidiru pirã, irua angeleerã setenta y dos mil ñraweda pëik'aji?

54 Mamīda māga ooru pirã, uchia-e pai Tachi Ak'õre Ūraa p'ã jëra bide nāga p'asait'ee jara bik'a.

55 Māpai Jesupa iidiji ichi jita ata chedap'edaarãmaa:

—¿Sāap'eda parã chejidama aji, espada ome māik'aapa pak'uru ome mi jita atade, eperã nechiaayaa bi jita atapatak'a? Ewari chaa mi Tachi Ak'õre te waibiade bapari iru pedee jaratemaa. Mamīda mi jitada-e paji.

56 Na jōma p'asaruda aji, Tachi Ak'õre pedee jarapataarãpa jaradap'edaak'a iru Ūraa p'ãdade.

Jesupa māga jaramaa bide jōmaweda chi k'õp'ãyoorãpa atabaibëijida māik'aapa miruk'oodachida.

Jesús Junta Suprema k'ĩrapite

(Mr 14.53-65; Lc 22.54-55, 63-71; Jn 18.12-14, 19-24)

57 Jesús jita atadap'edaarãpa ateejida Caifás temaa. Caifás p'aareerã poro waibia paji. Mama Junta Supremadepemaarã see nĩbaji.

58 Pedro t'imĩpapai t'ëe wāk'āti wāji. Māgá wāpa panaji Caifás temāi. Ma te t'iak'au badamāi edú t'ĩup'eda, Tachi Ak'õre te waibia jĩapataarã ome suak'i banaji ak'iit'ee sãga oodai Jesús ome.

59 P'aareerã poroorãpa jômaweda Junta Supremadepemaarã ome testigo jiri p'anapachida. Mãgá Jesús peepit'aadait'ee.

60 Eperãarã chok'ara seewa jarade chejida mīda, maarepida unuda-e paji imiateedait'ee. Mamīda seewa-idaa beerã omé pachejida.

61 Māirãpa mājajida:

—Na eperãpa jaraji: “Mia Tachi Ak'õre te waibia t'eet'aap'eda, k'ãima õpeemaa waya oo atai.”

62 Mãga ũrik'ãri, p'aareerã poro waibia bainĩ beeji mãik'aapa iidiji Jesumaa:

—¿Wãarak'ã aji, pi k'ĩrapite jara p'ani pedee? ¿Maarepida p'anau-ek'ã? aji.

63 Mamīda Jesupa maarepida p'anau-e paji; k'ĩup'ee beeji. Mãpai p'aareerã poro waibiapa mājaji:

—¡Tachi Ak'õre ichita chok'ai bi k'ĩrapite wãarata jaráji! ¿Pik'ã Tachi Ak'õrepa pëida eperãarã rey pamerã? ¿Pik'ã aji, Tachi Ak'õre Waibia Warra?

64 Jesupa p'anauji:

—Mida aji, pia jara bik'a. Mia jara bi: Parãpa Eperã Ak'õre Truadepema unudait'ee su-ak'i bi Tachi Ak'õre Waibia juaraare mãik'aapa jĩararade cheru.

65 Mãpai Caifapa ichi p'aru jët'aaji t'ãri k'achiapa mãik'aapa mājaji:

—¡Na eperãpa pedee k'achia jaramaa bida aji, Tachi Ak'õre ãpite! ¿K'ãare-it'ee waa jiridayama aji, eperãarãpa ichia ooda jaradamerã? ¿Parãpa ũrijida-ek'ã ichia ma pedee k'achia jarada?

66 ¿K'ãata k'ĩsia p'anima? aji.

P'anaujida:

—Piupia bida ajida, ichia jarada k'aurepa.

67 Māpai Jesús k'īramaa idujida māik'aapa p'ua oo wājida. Awaraarāpa k'īramaa sījida.

68 Māga oo jōnide māgajida:

—¡Pi wāara Tachi Ak'ōre Warra pirā, jarapáde ajida, k'aipata pi sīji!

Pedropa Jesús k'awa-e bida ada

(Mr 14.66-72; Lc 22.56-62; Jn 18.15-18, 25-27)

69 Māimisa Pedro taawa su-ak'i baji te āuk'idaa. Māga nide awēra mama mimiapari cheji māik'aapa māgaji Pedromaa:

—Pi auk'a nipajida aji, jā eperā Jesús Galileade-pema ome.

70 Mamīda Pedropa meraji jōmaarā taide:

—Mia k'awa-e bida aji, k'āaredeta pia jara bi.

71 Maap'eda Pedro wāji puerta edú t'īupatamāi. Mama awaraa awēra mimiaparipa iru unuk'āri, arii p'anadap'edaarāmaa māgaji:

—Pichá, na eperā nipajida aji, Jesús Nazaretde-pema ome.

72 Waya Pedropa meraji:

—Tachi Ak'ōre k'īrapite mia juraaru: ¡jā eperā k'awa-e bida! aji.

73 Taarā-e nide arii see nībadaarā Pedro k'ait'a chejida māik'aapa māgajida:

—Wāara pi āchi k'ōp'āyo. Pedeedeepa p'oyaa mera-eda aji, pi Galilea eujādepema.

74 Māpai Pedropa juraaji Tachi Ak'ōre k'īrapite:

—¡Mia jā eperā k'awa-e bida! aji. ¡Seewa jaramaa bi pirā, Tachi Ak'ōrepa mi miapiipia bida! aji.

Aramata et'erre k'ariji.

75 Māpai Pedropa k'irāpaji Jesupa jarada: “Et'erre k'arij naaweda, pia jarada ōpee jarait'ee

mi k'awa-e bi.” Māpai Pedro taawaa uchiap'eda, jēe nībeeji audú k'ĩsia p'ua bada perã.

27

Jesús Romadepemaarã poro waibiamaa ateedap'edaa

(Mr 15.1; Lc 23.1-2; Jn 18.28-32)

¹ Tap'eda weda p'aareerã poroorã judiorã poro waibiarã ome pedeetejida Jesús peet'aadait'ee.

² Jĩdap'eda, ateejida Romadepemaarã poro waibia Poncio Pilatoma. Māgí Romadepema paji. Judea eujã ak'ipari paji.

Judas Iscariote piuda

³ Judas, Jesús traicionaadapa unuk'ãri Jesús peet'aadait'ee p'ani, t'ãri p'uadachi ichia traicionaada perã. Mapa ma p'arat'a tau treinta ichimaa p'aadap'edaa teenaji p'aareerã poroorãmaa mãik'aapa judiorã poro waibiarãmaa.

⁴ Māgaji:

—Mia p'ek'au k'achia oojida aji, ma eperãpa k'achia ook'aata peepit'aada perã.

Māpai ãchia p'anaujida:

—jTai-it'ee p'ua-e bida ajida, piata ooda perã!

⁵ Māpai Judapa ma p'arat'a tau Ak'õre te waibiade bat'ak'oop'eda, mamãik'aapa uchiaji. Maap'eda ichi juadoopa otau jĩ atap'eda, it'í baijira beeji piurumaa.

⁶ Ai naaweda Judas Ak'õre te waibiadeepa uchiak'ãri, p'aareerã poroorãpa ma p'arat'a tau p'e atajida mãik'aapa mājajida:

—Na p'arat'a tau bidaik'araa bi p'arat'a ia bipatade Tachi Ak'õre-it'ee, tachi ũraade jara bairã

p'arat'a p'aada eperã peeda pari teenaadamerã Tachi Ak'õremaa.

⁷ Maperã ma p'arat'apa eujã neto atajida aide iadamerã ãchi eujãde k'ĩra tewaraarã piurutaarã. Ai naaweda ma eujã t'ijarapachida Chok'o K'apataarã Eujã.

⁸ Mamĩda mãgã netodap'eda eperã peeda pari p'arat'apa, eperãarãpa t'ĩ bijida “Waa Eujã.”

⁹ Mãga paji Ak'õre pedee jarapari, Jeremiapa chonaarãweda jaradak'a: 'P'arat'a tau treinta jitajida; Israel pidaarãpa bidap'edaak'a.

¹⁰ Ma p'arat'apa neto atajida Chok'o K'apataarã apata eujã Tachi Ak'õrepa mimaa jaradak'a.' (*Zac 11.12-13; Jer 18.1-7; 32.6*)

Jesús Pilato k'ĩrapite

(*Mr 15.2-5; Lc 23.3-5; Jn 18.33-38*)

¹¹ Jesús Pilato k'ĩrapite ateedak'ãri, Pilatopa iidiji:

—¿Pik'ã aji, Judiorã Rey?

Jesupa p'anauji:

—Mida aji, pia jara bik'a.

¹² Mãpai p'aareerã poroorãpa judiorã poro waibiarã ome Jesús imiatee jõnapachida. Mamĩda irua maarepida p'anauk'aa paji.

¹³ Mapa Pilatopa iidiji:

—¿Ûri-e bik'ã aji, pi k'ĩrapite jara p'anĩ?

¹⁴ Mamĩda Jesupa pedee apida p'anauk'aa paji. Mapa Pilatopa k'awa-e paji k'ãata ooit'ee.

Pilatopa Jesús peepida

(*Mr 15.6-20; Lc 23.13-25; Jn 18.38-19.16*)

¹⁵ Ma fiestade Pilatopa preso aba k'ena pëipachi, eperãarãpa iidirutata.

16 Maapai eperã t'ijarapatap'edaa Jesús Barrabás carcelde baji. Eperãarãpa ma eperã t'o p'anajida, irua ne-inaa k'achia ooda k'aurepa.

17 Jesús at'ãri Pilato k'irapite bide, Pilatopa see nĩbadaarãmaa iidiji:

—¿K'aita k'inia p'anima aji, mia k'ena pëimerã, Jesús Barrabás maa-e pirã Jesús, Mesías apata?

18 Pilatopa mãga iidiji ãchi k'irapiti'ee, k'awa bada perã Jesús aneedap'edaarãpa iru k'ira unua-maa iru p'anadap'edaa.

19 Pilato at'ãri su-ak'i bide poro waibia su-ak'i beeparimã, chi wërapa jara pëiji:

—K'irak'upai ne-inaa k'achia ooi jã eperã ome, irua k'achia ook'aa perã. P'arik'ua mi k'ãimok'araa k'achia nĩbajida aji, iru ome.

20 Mamĩda p'aareerã poroorãpa judiorã poro waibiarã ome eperãarãmaa jarajida iididamerã Pilatopa Barrabata k'ena pëimerã; jõdee Jesús peepit'aamerã.

21 Mãpai waya Pilatopa iidiji:

—¿Chisãgita k'inia p'anima aji, mia k'ena pëimerã?

Eperãarãpa p'anaujida:

—¡Barrabata k'ena pëipáde! ajida.

22 Mãpai Pilatopa iidiji:

—Mãgara mia ¿k'ãata ooyama aji, Jesús, Mesías apata ome?

Jõmaarãpa p'anaujida:

—¡Kurusode peepit'aapáde! ajida.

23 Mãpai Pilatopa mãgaji:

—¿K'ãare k'achiata oojima? aji.

Mamĩda waya eperãarãpa biajida:

—¡Kurusode peepit'aapáde! ajida.

²⁴ Pilatopa unuk'ári eperãarã mǎgá audupiara biuk'a nĩbeeruta, k'awaji ãchi ome p'oyaa-e pai. Maperã pania atapiji mǎik'aapa jõmaarã taide jua siiji. Mǎpai mǎgaji:

—Mia ne-inaa k'achia oo-e na eperã ome. ¡Pǎchia oo k'iniata oodapáde! aji.

²⁵ Mǎpai jõma see nĩbadaarãpa p'anaujida:

—¡Ichi tai k'aurepa piuru pirã, auk'a tai warrarã k'aurepa adaipia bida! ajida.

²⁶ Mǎpai Pilatopa Barrabás k'ena pëiji. Maap'eda Jesús soopa wipiji ichi soldaorãmaa mǎik'aapa pëiji kurusode baijira bidamerã piurumaa.

Romadepema soldaorãpa Jesús oo iru p'anadap'edaa

(Mr 15.16-20; Jn 19.2-3)

²⁷ Pilato soldaorãpa Jesús ateejida ichi palaciode. Mama soldaorã chok'araara seedachida Jesús ik'aawa.

²⁸ Iru p'aru ěrat'aadap'eda, p'aru teesoo, p'oree jĩ bijida.

²⁹ Mǎpai poro jĩra pak'uru jua ne-iri-idaa bidee ooda jĩ bijida. Ichiaba pak'uru jitapijida reypa jita iru baparik'a. Maap'eda iru oo iru p'aneejida. Iru k'ĩrapite bedabaidap'eda, mǎgapachida:

—¡Ak'ítĩ Judiorã Rey!

³⁰ Ichiaba irumaa idupachida mǎik'aapa juade iru bada pak'urupa wipachida poromaa.

³¹ Mǎgá oo iru p'anadap'eda, ma p'aru p'oree ěrat'aajida mǎik'aapa ichi p'aru waya jĩ bijida. Mǎpai ateejida kurusode baijira bidait'ee.

*Jesús kurusode baijira biɖap'edaa
(Mr 15.21-32; Lc 23.26-43; Jn 19.17-27)*

³² P'uurudeepa uchia wādade unujida eperā, t'ijarapatap'edaa Simón. Māgí eperā Cirene p'uurudepema paji. Māgímaa Jesús kuruso atee pijida.

³³ Panajida Gólgota apatap'edaamāi. (Gólgota jara k'inia bi “Tachi Poro Biri.”)

³⁴ Mama Jesumaa topijida vino hiel ome p'oiradap'edaa. Mamīda Jesupa ma-āri to chaap'eda, to-e paji.

³⁵ Soldaorāpa Jesús jua māik'aapa chi biri kurusode merap'ejida māik'aapa baijira bijida piumerā. Māgírāpa suerte jemenejida k'awaadait'ee k'aipata iru p'aru atait'ee.

³⁶ Maap'eda, su-ak'i p'aneejida ak'idait'ee.

³⁷ Soldaopa iru poro it'aik'a eere kurusode letrero merap'ejijarait'ee k'āare-it'ee kurusode baijira bijida piumerā. P'ā baji: NĀgí JESÚS; JUDIORĀ REY.

³⁸ Ichiaba Jesús ik'aawa nechiapataarā omé kurusode baijira bijida, aba ichi juaraare, chi apema juabi eere.

³⁹ Chi arii wāyaa wā nipadap'edaarāpa irumaa ik'achia jarapachida. Āchi poro p'irap'iraa

⁴⁰ māgapachida:

—¿Pi-ek'ā ajida, Tachi Ak'õre te waibia t'eet'aap'eda ewari õpeemaa waya oo atayada ada? ¡Māgara pichi itu jāmāik'aapa uchiadaríji! ¡Pi Tachi Ak'õre Warra pirā, kurusodeepa irabaidaipáde! ajida.

41 Ichiaba mǎgá oo iru p'anapachida p'aareerǎ poroorǎpa Moisepa p'ǎda jarateepataarǎ ome, judiorǎ poro waibiarǎpa paara. Mǎgapachida:

42 —Awaraarǎ k'aripajida ajida. Mamǐda ichi itu p'oyaa uchia-e nadeepa. Israel pidaarǎ Rey pǐrǎ, jirabaidarǐji! jMǎgara taipa ijǎadaipi!

43 jTachi Ak'ǒrede ijǎa bida aparǐ perǎ, mǎgara Tachi Ak'ǒrepa iru k'aripaipia bi, wǎara k'inia iru bi pǐrǎ! jJaraji-ek'ǎ ajida, ichi Tachi Ak'ǒre Warra?

44 Iru ik'aawa baijira p'anadap'edaarǎpa ichiaba irumaa ik'achia jarapachida.

Jesús jai-idaada

(*Mr 15.33-41; Lc 23.44-49; Jn 19.28-30*)

45 Imat'ipa ak'ǒrejǐru k'iat'idachi. Na eujǎ jǒma p'ǎriudachi las tres parumaa.

46 Ma hora Jesupa golpe biaji:
—*Elí, Elí, ¿lemá sabactani?* (Ma pedee jara k'inia bi: 'Mi Ak'ǒre, Mi Ak'ǒre, ¿K'ǎare-it'ee mi atabaibëijima?') (*Sal 22.1*)

47 Ūk'uru arii p'anadap'edaarǎpa ūridak'ǎri, mǎgajida:

—Elías, chonaarǎwedapema Ak'ǒre pedee jara-pari, t'ǐmaa bida ajida.

48 Aramata eperǎ p'ira wǎji mǎik'aapa esponjak'a p'éesap'éesaa bi topa ataji vino achuchuade. Sia k'ǐde jǒi bip'eda, sǎji mǎik'aapa Jesús it'aimǎi t'ǐ atanaji sǒmerǎ, opisía bi jǎak'aapa.

49 Mamǐda apemaarǎpa mǎgajida:

—Ichiak'au bǐji. Unu k'inia p'anida aji, Eliapa iru k'aripa chei wa mǎga-e.

50 Mǎga nide Jesús waya golpe biaji mǎik'aapa jai-idaaji.

51 Māimisa Jerusalende Tachi Ak'õre te waibiade chi edupɪara bi cuarto t'ĩupatamāi p'aru teeso eebai jira bada esajɪak'a jēdachi it'iiipa edaa. Eujā wēre nībeeji māik'aapa māu tapɪa t'oop'ek'oodachida.

52 Māu te piudap'edaarā ia jēra bada ewat'ik'oodachida māik'aapa chonaarāwedapema Ak'õrede ijāapatap'edaarā chok'ara chok'ai p'irabajida.

53 Āchi ia jēra badamāiipa uchajida māik'aapa Jesús chok'ai p'irabaip'eda, wājida Tachi Ak'õrepa jirit'erada p'uuru Jerusalende. Mama eperāarā chok'araarāpa māirā unujida.

54 Jesús ik'aawa bada soldaorā poro ichi jua ek'ari p'anadap'edaarā ome unudak'āri eujā wēre nībi māik'aapa awaraa ne-inaa p'asa nībi, audú p'eradachida. Māpai māgajida:

—jWāara, na eperā Tachi Ak'õre Warra paji!

55 Mama t'imii papai ak'i p'anajida wēraarā chok'ara, Galilea eujādeepa che p'anadap'edaa Jesús ome. Āchia Jesús k'aripapachida.

56 Āra ome baji María Magdalena. Ichiaba baji Santiago māik'aapa José nawe t'ijarapatap'edaa María. Ichiaba baji Zebedeo wēra.

Jesús iadap'edaa

(Mr 15.42-47; Lc 23.50-56; Jn 19.38-42)

57 P'āriupodopa pacheji eperā p'arat'ara bi, t'ijarapatap'edaa José. Māgí eperā Arimatea p'uurudepema paji. Ichiaba Jesude ijāapachi.

58 José wāji Pilatoma a Jesús k'ap'ia piuda iidide iait'ee. Pilatopa teepiji.

59 Māpai Josepa Jesús k'ap'ia lienzo chiwidide p̄iraji

60 māik'aapa biji māu te uria k'oropida ichi-it'ee iru badade. Made piuda apida waide iada-e p'anajida. Maap'eda ma māu te uria t'ai j̄ia b̄eiji māu choma b̄ipa māik'aapa w̄aji.

61 Mam̄ida Mar̄ía Magdalena apema Mar̄ía ome su-ak'i p'aneejida ma māu te uria t'ai k'īrapite.

Jesús iadap'edaam̄i j̄iapataar̄a p̄eidap'edaa

62 Ai norema ĩpata ewate paji. Ma ewate p'aareer̄a poroor̄a fariseor̄a ome w̄ajida Pilatoma.

63 Māganajida:

—Señor, taipa k'ir̄apa p'ani j̄a seewa-idaa bada chok'ai bak'ār̄i, jaraji ichi piup'eda ewari ōpee parumaa chok'ai p'irabaiit'eeda ajida.

64 Mapa soldaor̄a p̄eiji j̄aḡi iadap'edaam̄i j̄iade k'āima ōpee paru misa, maa-e p̄ir̄a chi k'ōp'āyoor̄a p'ār̄ik'ua chedap'eda, atadaridai iru k'ap'ia piuda māik'aapa eper̄ār̄amaa jaradai iru waya chok'ai bi. Māga ooruta p̄ir̄a, eper̄ār̄apa ma seewa audupiara ij̄adayada ajida, naawedapema k'āyaara.

65 Pilatopa p'anauji:

—Acha p'ani soldaor̄a at̄eti māik'aapa chi iadap'edaam̄i j̄ia paraa binadap̄ade aji.

66 Aram̄aḡa maaaa w̄adap'eda, ma māu te uria t'aide māu choma b̄ipa t'ap'a bijida. Pi-ia sellaa ata bijida. Maap'eda soldaor̄a j̄ia paraa atab̄eijida mama.

28

Jesús chok'ai p'irabaida

(Mr 16.1-8; Lc 24.1-12; Jn 20.1-10)

¹ Īpata ewate wāyaap'eda, tomia ewate ta-p'eda weda María Magdalena awaraa María ome wājida Jesús k'ap'ia iadap'edaamaa iru ak'ide.

² Māga nide eujā wēre nībeeji, it'ariipa ángel ma eujādee cheda perā. Māgipa Jesús ia bada māu te uria t'aidepema māu choma jīa bada āyaa atap'eda, ai ĩri su-ak'i beeji.

³ Ma ángel ĩdaa ak'i baji, pa tau ēe-ēeparik'a. Chi p'aru audú t'o-t'oo baji nievek'a.

⁴ Soldaorāpa māgí unudak'āri, k'ap'ia wēree para beeji p'era jōnīpa māik'aapa piudak'a baip'aneejida eujāde.

⁵ Māga nide angelpa māgaji ma wēraarāmaa:

—Waaweenáati. Mia k'awa bi parāpa jirīmaa p'ani Jesús, chi kurusode baijira bīdap'edaa.

⁶ Iru nama wē-e. Chok'ai p'irabaiji ichia jaradak'a. Pichá, ak'i chéti iru iadap'edaamāi.

⁷ Maap'eda, isapai wāti māik'aapa chi k'ōp'āyoorāmaa jaranáti: “ĪChok'ai p'irabaijipi! Parā naa iru wāit'ee Galilea eujādee. Mama iru unudait'ee.” Mata mia parāmaa jara chejida aji.

⁸ Aramata Jesús k'ap'ia iadap'edaamāiipa ma wēraarā isapai wājida chi k'ōp'āyoorāmaa jarade. Mamāik'aapa āchobee, ma awara t'āri o-īa p'ira wājida.

⁹ Māgá wādade Jesús āchi k'īrapite uchiaji māik'aapa āchīmaa saludaaji. Aramata ma wēraarāpa Jesumaa orradachida. Maap'eda iru bīri wēre atajida māik'aapa irumaa it'aa t'ījida.

10 Māpai Jesupa māgaji:

—Waaweenáati. Wāti jarade mi k'ōp'āyoorāmaa Galileadee wādamerā. Mama mi unudayada aji.

Soldaorāpa nepiridap'edaa

11 Ma wēraarā wāruta misa, ma jīamaa p'anadap'edaarā ūk'uru wājida p'uurudee āchi ome p'asada nepiride p'aareerā poroorāmaa.

12 Māirā wājida pedeeteede judiorā poro waibiarā ome. Maap'eda soldaorāmaa p'arat'a waibia p'aajida māik'aapa

13 māgajida:

—Jarāti parā k'āi jōni misa, Jesús k'ōp'āyoorā chedap'eda, iru k'ap'ia chia atadachida.

14 Pilatopa ma p'asada k'awaa ataru pirā, taipa peeedait'ee parā k'ap'ia. Māgá parā k'aripa atadayada ajida.

15 Soldaorāpa ma p'arat'a jitadap'eda, oojida māirāpa jaradap'edaak'a. Ma seewa at'āri jarapata judiorā t'āide.

Jesupa chi k'ōp'āyoorāmaa jarada

(Mr 16.14-18; Lc 24.36-49; Jn 20.19-23)

16 T'ēepai Jesús k'ōp'āyoorā once wājida Galileadee. Panajida irua jarada eemāi.

17 Jesús unudak'āri, irumaa t'āri o-īa it'aa t'ijida. Mamīda ūk'uruurāpa at'āri pia ijāada-e p'anajida iru wāara chok'ai p'irabaida.

18 Māga nide Jesús āra k'ait'a cheji māik'aapa māgaji:

—Tachi Ak'ōrepa jōmaweda ne-inaa it'ari nībi, na p'ek'au eujāde nībi biji mi jua ek'ari.

¹⁹ Maperã wãti na p'ek'au eujã eperãarã paraa-
maa, michi k'õp'ãyoorã papide. ãra poro chóoti
Tachi Ak'õre t'ide, ichi Warra t'ide mãik'aapa ichi
Jaure t'ide.

²⁰ Jaratéeti oodamerã mia parãmaa jaradak'a. Mi
parã ome bapariit'ee ewari chaa, na p'ek'au eujã
jõrumaa.

Tachi ak'õre pedee
New Testament in Epena (CO:sja:Epena)

copyright © 2005 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Epena

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Epena

sja

Colombia

Copyright Information

© 2005, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Epena

© 2005, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-23

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 29 Jan 2022

1e08d4cb-71aa-5440-b08f-b522fabb6441